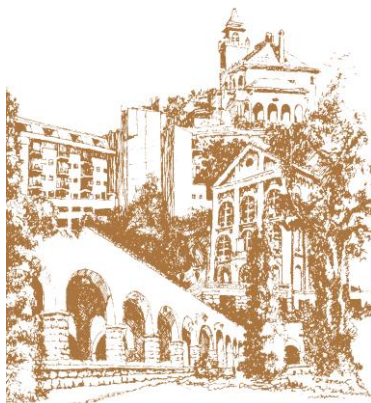

Основна музичка школа „Петар Илић“ Аранђеловац

Анекс школског програма

За школску
2019/20, 2020/21, 2021/22. годину

Аранђеловац 21. јун 2019.

На основу члана 57. став1. тачка 2 и члана 62. Закона о основама система образовања и васпитања (“Сл.гласник РС“, бр 72/09, 52/11, 55/13,88/2017),члан 27 Закона о основном образовању и васпитању (“Сл.гласник РС“, бр 55/13), и члана 88. став1. Тачка 2. Статута ОМШ“Петар Илић“ у Аранђеловцу, Школски одбор основне музичке школе “Петар Илић ” у Аранђеловцу на седници од 27.06.2018.године, доноси:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ОМШ“Петар Илић“Ааранђеловац

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Полазне основе за израду Анекса школског програма основне музичке школе су:

- Закон о основама система образовања и васпитања (“ Сл.гласник РС “, бр.72/09, 52/11 , 55/13 и 88/17)
- Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС" бр. 55/2013),
- Правилника о норми часова непосредног рада са ученицима, наставника и стручних сарадника и васпитача у основној школи (“Просветни гласник” бр. 2/92, 2/2000, 10/04)
- Правилник о врсти стручне спреме наставника у основној школи (“Просветни гласник РС”. бр 7 /2005)
- Правилник о наставном плану и програму (“Просветни гласник РС”.бр 5/2010)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Просветни гласник РС“, број 76/10)
- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Просветни гласник РС“, број 63/10)
- Развојни план школе за период 2012-2015
- Статут школе 0101-78 од 11.03.2010.године
- Посебан протокол о заштити деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- Анализа рада и резултата рада, оцене и процене, извештаји и други документи о претходном раду школе
- **Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл.Гласник РС – Просветни гласник број: 5 од 27.05.2019.)**

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;

- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

На основу члана 57. став1. тачка 2 и члана 62. Закона о основама система образовања и васпитања (“Сл.гласник РС“, бр 72/09, 52/11, 55/13),члан 27 Закона о основном образовању и васпитању (“Сл.гласник РС“, бр 55/13), и члана 88. став1. Тачка 2. Статута ОМШ“Петар Илић“ у Аранђеловцу, Школски одбор основне музичке школе “Петар Илић ” у Аранђеловцу на седници од 26.06.2019.године, доноси:

АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

ОМШ“Петар Илић“Аранђеловац

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

Полазне основе за израду Школског програма основне музичке школе су:

- Закон о основама система образовања и васпитања (“ Сл.гласник РС “, бр.72/09, 52/11 , 55/13 и 88/2017)
- Закона о основном образовању и васпитању ("Службени гласник РС" бр. 55/2013 и 10/2017),
- Правилника о норми часова непосредног рада са ученицима, наставника и стручних сарадника и васпитача у основној школи (“Просветни гласник” бр. 2/92, 2/2000, 10/04)
- Правилник о врсти стручне спреме наставника у основној школи (“Просветни гласник РС”. бр 7 /2005)
- Правилник о наставном плану и програму (“Просветни гласник РС”.бр 5/2010)
- Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање („Просветни гласник РС“, број 76/10)

- Правилник о додатној образовној, здравственој и социјалној подршци детету и ученику („Просветни гласник РС“, број 63/10)
- Развојни план школе за период 2018-2022
- Статут школе од 27.02.2018.године
- Посебан протокол о заштити деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- Анализа рада и резултата рада, оцене и процене, извештаји и други документи о претходном раду школе
- **Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл.Гласник РС – Просветни гласник број: 5 од 27.05.2019.)**

Школски програм утемељен је на начелима:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

ЦИЉ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Оспособљавање ученика за бављење музиком на нивоу основношколског знања и за наставак школовања у средњој музичкој школи.

ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ОСНОВНОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

- Основно музичко описмењавање (постизање вештине течног читања и писања нота у разним кључевима, брзог препознавања и разумевања најважнијих темповских, карактерних, метричких, динамичких, акцентних, агогичких и артикулационих ознака у нотном тексту и континуиран рад на развоју вештине спретног свирања или певања *Prima vista*).
- Оспособљавање за самостално учење и вежбање.
- Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента (ученика који су одабрали певање – са својствима људског гласовног апарата).
- Овладавање основном техником свирања на одабраном инструменту (за ученике певања – вокалном техником).
- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности – спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије.
- Постизање разумевања значења и важности универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације).
- Усвајање основних знања из области музичке теорије и историје.
- Оспособљавање ученика за јавне наступе и различите врсте јавних презентација и стицање искуства јавног наступања самостално, као и у оквиру ансамбала
- Изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике.
- Развијање и профилирање естетских музичких критеријума.
- Развијање афирмативних етичких ставова у односу на опште људске вредности, националну и светску културну баштину, значај музичке уметности у светској култури, професију музичара и важност његове улоге у друштву.
- Иновативна корелација међу одсечима везано за слободне садржаје наставе
- Успостављање веза и комуникације са локалном заједницом и њихово информисање о активностима школе преко свих доступних електронских и писаних медија, брошура и часописа које школа издаје, као и путем и сајта школе.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
/приказ циклуса образовања, наставних предмета и фонда часова по предметима и разредима/

ШЕСТОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	Фонд часова											
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	Нед	год
	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	210	6	210	7	231

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ШКОЛОВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	Нед.	год.
Соло певање	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	5	175	6	198

НАСТАВНИ ОДСЕЦИ

A – ОБАВЕЗНИ

1. Одсек за класичну музику

Обавезни предмети у оквиру одсека за класичну музику Основне музичке школе „Петар Илић“ су:

Клавир, Хармоника, Виолина, Гитара, Флаута, Кларинет, Соло певање, Упоредни клавир, Солфеђо, Теорија музике, Камерна музика, Хор и Оркестар.

Слободни садржаји у оквиру одсека за класичну музику Основне Музичке школе „Петар Илић“

У оквиру слободних садржаја рада ОМШ „Петар Илић“:

- ❖ Организује концерте класичне музике у локалној средини и носилац је, или са образовним институцијама и институцијама културе, суорганизатор највећег броја културних дешавања у граду
- ❖ Организује међународни музички фестивал „Меморијал Младен Жиц“
- ❖ Припрема ученике за учешће на такмичењима у земљи и иностранству
- ❖ Организује хуманитарне концерте и узима учешће у хуманитарним акцијама у граду
- ❖ Организује индивидуални рад са децом припремног разреда
- ❖ Организује семинаре и различите видове стручног усавршавања за запослене
- ❖ Организује међународну концертну и културну размену и сарадњу

Културна и јавна делатност Основне музичке школе „Петар Илић“

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (појединци, ансамбли, орестри и хорови);
- организовање концерата професора;
- организовање концерата гостујућих музичких уметника;
- активности везане за организовање ученичког учешћа на домаћим и међународним музичким такмичењима (за појединце и камерне ансамбле), смотрема, фестивалима и сличним манифестацијама;
- организовање концертних размена и гостовања и сличних манифестација на нивоу појединих одсека и на нивоу школе;
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача;
- организовање концертних предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних за музичку педагошко-извођачку проблематику;
- обезбеђивање редовне медијске промоције школе путем електронских и писаних медија и путем сајта школе;
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним институцијама културе.

Трајање извођења програма

6 година - клавир, хармоника, виолина, гитара, кларинет и флаута

4 године - соло певање

Трајање часа главног предмета - Инструмента и Соло певања

I разред	II разред	III разред	IV разред	V раз ред	VI разред
30 мин	30 мин	30 мин	45 мин	45 мин	45 мин
30 мин	30 мин	45 мин	45 мин		

- Трајање часа солфеђа и теорије музике: 45 минута
- Трајање часа клавира као споредног предмета одсека за соло певање: 45 минута
- Трајање часа клавирске сарадње – корепетиције за ученике гудачког, дувачког и одсека соло певања:

Шестогодишња школа:

Први циклус: 15 минута

Други циклус 30 минута

Четворогодишња школа:

Први циклус: 30 минута

Други циклус 45 минута

- Трајање часа групног музицирања за ученике Другог циклуса шестогодишње школе: 45 минута
 - Трајање часа припремног разреда: 2 пута недељно по 45 минута
- Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл.Гласник РС – Просветни гласник број: 5 од 27.05.2019.)

Основни облици извођења програма

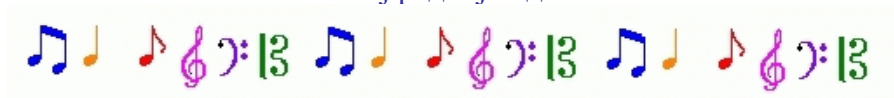
Редовна настава:

Индивидуална настава: главни предмет-инструмент, соло певање и клавир као упоредни на одсеку за соло певање

Групна настава: Настава солфеђа и теорије музике, хора, оркестра и камерне музике . Групе солфеђа и теорије музике имају до 10 ученика у групи, хора до 50 ученика у групи, оркестра до 30 ученика у групи и камерна музика 3 ученика у групи.

Додатна настава: Регулисана Правилником о плану и програму за основне музичке школе - Службени гласник од 13.07.2010. године, Одлукама стручних већа и појединачним Решењима о 40-часовној радној недељи.

Допунска настава: Регулисана Правилником о плану и програму за основне музичке школе - Службени гласник од 13.07.2010. године, Одлукама стручних већа и појединачним Решењима о 40-часовној радној недељи.

Начин и поступак остваривања и провере прописаних наставних планова и програма и врсте активности у образовно-васпитном раду по предметима

План активности провере и реализације Плана и програма по Предметима

Клавир

Хармоника

Виолина

Гитара

Флаута

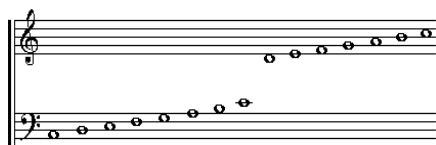
Кларинет

Соло певање

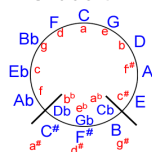
Упоредни клавир

Солфеђо

Circle of 5ths

Теорија музике

Камерна муз.

Хор

Оркестар

Припремни разред

ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

КЛАВИР

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, фебруар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и трозвучи по програму
- тридесетпет композиција – вежбе, етиде и разни комади.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра** - (крај школске године)

1. Једна лествица по избору;
 2. Једна етида или композиција виртуозних извођачких захтева;
 3. Две композиције различитог карактера.
- Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- десет композиција по слободном избору од чега обавезно 5 виртуозног карактера (етиде или композиције виртуозних захтева);
- две полифоне композиције;
- Два става из различитих сонатина (сонате) или један став сонатине (сонате) и варијације.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра** (на крају првог полугодишта):

1. једна лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред

➤ **Смотра** - (крај школске године)

1. Једна етида или композиција виртуозних извођачких захтева;
 2. Две композиције по слободном избору.
- Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- десет композиција по слободном избору од чега обавезно 5 виртуозног карактера (етиде или композиције виртуозних захтева);
- две полифоне композиције;
- Два става из различитих сонатина (соната) или варијације и један став сонатине (сонате) или два циклуса варијација;
- једна композиција за четвороручно свирање.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ Смотра - (децембар)

- једна лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна етида;
2. Једна полифона композиција;
3. Један став сонатине или варијације;
4. Једна композиција, по слободном избору.

Испитни програм се изводи напамет.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;;
- десет композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде);
- две полифоне композиције;
- два става из различитих сонатина (соната) или варијације и један став сонатине (сонате) или два циклуса варијација;
- једна композиција домаћег аутора.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ Смотра - (децембар)

1. једна лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред
2. једна виртуозна етида

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна етида;
2. Једна полифона композиција;
3. Један став сонатине (сонате) или варијације;

4. Једна композиција по слободном избору.
Испитни програм се изводи напамет.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- десет композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде);
- две полифоне композиције;
- два става из различитих сонатина (соната) или варијације и један став сонатине (сонате) или два циклуса варијација;
- једна композиција за четвороручно свирање.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ Смотра - (децембар)

1. једна лествица по избору из програма предвиђеног за овај разред
2. једна виртуозна етида

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна етида;
2. Једна полифона композиција;
3. Један став сонатине (сонате) или варијације;
4. Једна композиција по слободном избору.

Испитни програм се изводи напамет.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- шест дурских и шест молских лествица и акорди по програму;;
- десет композиција по слободном избору од чега обавезно пет виртуозног карактера (етиде и композиције виртуозних захтева);
- две полифоне композиције;
- два прва става из различитих соната
- једна композиција домаћег аутора.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ Смотра - (децембар)

1. једна лествица по слободном избору из програма предвиђеног за овај разред
2. једна виртуозна етида

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна етида;
2. Једна полифона композиција;

- 3. Први став сонате;
 - 4. Једна композиција по слободном избору.
- Испитни програм се изводи напамет.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА

КЛАВИР

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштаног-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања. Потребно је водити рачуна о економичности покрета приликом свирања како би се спречиле било какве физичке повреде изазване свирањем и радити на флексибилности извођачког апарата.

У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и

самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. Годишњим планом се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима, а у складу са годишњим фондом часова. Оперативни план подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример, композицију.

Припрема за час је специфична јер како је настава клавира индивидуална, тако је и припрема прилагођена сваком ученику појединачно. Индивидуални облик наставе пружа и могућност да час пође и сасвим другим путем од планираног, али наставник у планирању мора да води рачуна о предзнању ученика да би био сигуран да ученик може да прати и савлада постављене задатке. Како се исходи у стицању вештина кумулативно остварују, сваки пут у неком свом сегменту, припрема садржи назив дела, циљ часа и конкретизацију исхода који је у фокусу у односу на циљ часа.

У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући на уму комплексност и свеобухватност процеса наставе клавира као инструмента, активност наставника обухвата велику палету информација различите природе (техника свирања, неговање тона, процедуре вежбања, стилске одреднице о композитору, делу, облику у којем је написано, мелодијским, ритмичким, хармонским и контрапунктским појединостима које га карактеришу, емотивној, поетској, психолошкој или филозофској позадини његове уметничке представе и његовој естетској вредности) до практичних демонстрација (лично свирање на инструменту). За ученике је веома важно да наставника доживљавају и као музички ауторитет а не само као предавача са друге стране катедре.

Избор композиција које носе у себи одређене техничке и музичке захтеве је од великог значаја за заинтересованост ученика и њихов напредак. То је нарочито важно за ученике првог циклуса, који тек освајају простор инструмента, а звучна слика која им се допада буди потребу да изнова истражују, вежбају и кроз то и напредују у техничком и музичком смислу. Сваки ученик је посебан и у том смислу наставник мора имати и његову ширу слику (породица, школа, окружење, лични капацитети...) како би оптимално избалансирао одговарајући програм који ће ученика довести до практичних вештина, а ове пак отворити пут за даље напредовање. Наставник има могућност да по слободном избору, одабере и композиције које нису наведене у програму водећи рачуна о примерености наставним садржајима, узрасту ученика, њиховим техничким

могућностима и музичким интересовањима, естетским захтевима и исходима. Треба бити опрезан у избору тешких музичких дела којима ученици нису дорасли, јер се у том случају могу појавити проблеми који могу проузроковати и физичке повреде.

Већ у другом циклусу, у складу са способностима ученика и стеченим музичким и техничким вештинама корисно је наставу обогатити камерном музиком. Свирањем у ансамблу они се уче међусобној музичкој подршци која подразумева активно слушање, неговање заједничке музичке идеје и прилагођавање свог извођачког хабитуса. Садржаји дају наставнику слободу да изабере оптималан програм у којем ће ученик моћи да одговори на све техничке захтеве истовремено уживајући у свирању.

Препоручује се и заједничко музицирање наставника и ученика. На тај начин ученик се опушта у заједничком свирању и схвата музичку колегијалност без обзира на звање (ученик, професор).

Наставник и родитељи морају бити главна карика у развоју личности ученика. Наставник ће обазривим, интроспективно - аналитичким приступом проблематици индивидуалног наставног процеса пажљиво штитити ученика од развојно погубног пројектовања сопствених амбиција или амбиција родитеља. Такмичења могу бити један од показатеља достигнућа ученика, али треба бити обазрив у избору такмичења и односу очекивања и реалног стања ученика.

Веома је важно да ученици што чешће јавно свирају како би се ослободили страха од наступа као и да стекну навику посеђивања концерата уметничке музике и представа. Дискусијом о одслушаним делима и извођењем истих (примереном старосном добу ученика), ученици стичу увид у тумачења музичких дела, начине извођења, различите техничке приступе извођача, развијајући тако критичко мишљење, о сопственом и туђем извођењу које ће им помоћи у даљем развоју и напредовању.

Ученицима треба помоћи у стварању радних навика и развијати им свест о неопходности свакодневног вежбања. Значајно је, такође подстицати их за самостално музичко изражавање и пратити развој њиховог музичког укуса, вешто утицати на њега и развијати критички однос пун поштовања према различитостима.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. Битно је на почетку школске године јасно поставити критеријуме оцењивања и упознати ученика са истим. У обзир треба узети све сегменте учениковог талента, залагања и односа према раду. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Уколико је ученик на почетку године упознат са критеријумима оцењивања мања је вероватноћа да ће доћи до неспоразума или нејасног вредновања његовог залагања. Треба константно подстицати ученике на даље напредовање, али му и предочавати музичке тенденције и врхунска достигнућа.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ХАРМОНИКА

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, фебруар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Лествице: Це-дур и Ге-дур
(паралелно у четвртинама, трозвук - мало разлагање и симултано)
- 30 техничких вежби - етида (са различитим техничким захтевима);
- 8 комада - песмица.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра - (крај школске године)**

1. Једна лествица;
2. Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева);
3. Две композиције, по слободном избору.

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и трозвуци по програму;
- 15 техничких вежби-етида (са различитим техничким захтевима);
- 6 композиција различитих епоха и садржаја.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра - (крај школске године)**

1. Једна лествица;
2. Једна етида (или композиција виртуозних извођачких захтева);
3. Једна полифона композиција;
4. Једна композиција по слободном избору.

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице по програму;
- 10 техничких вежби-етида;
- 5 композиција различитих епоха и садржаја.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

- **Смотра** – (децембар)
 - две композиције, по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна лествица (четвртина = 66);
2. Једна етида;
3. Једна полифона композиција;
4. Једна композиција по слободном избору.

Испитни програм се изводи напамет.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице по програму;
- 8 техничких вежби-етида;
- 4 композиције различитих епоха и садржаја;
- 1 циклична композиција.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

- **Смотра** – (децембар)
 - две композиције, по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна лествица (четвртина = 76);
2. Једна етида;
3. Једна полифона композиција;
4. Једна циклична композиција или две композиције различитог карактера.

Испитни програм се изводи напамет.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице по програму;
- 8 етида;
- 4 композиције различитих епоха и садржаја;
- 1 циклична композиција.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра** - (децембар)

- Једна етида и једна композиција по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна лествица (четвртина = 84);
2. Једна етида;
3. Једна полифона композиција;
4. Једна циклична композиција.

Испитни програм се изводи напамет.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице по програму;
- 6 етида;
- 4 композиције различитих епоха и садржаја;
- 1 циклична композиција.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ **Смотра** - (децембар)

- Једна етида и једна композиција по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна лествица;
2. Једна етида;
3. Једна полифона композиција;
4. Једна циклична композиција;
5. Једна композиција виртуозног карактера.

Испитни програм се изводи напамет.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА ХАРМОНИКА

I. УВОДНИ ДЕО

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Свирањем на инструменту активира се велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење и fine моторичке радње.

У настави која је усмерена на остваривање исхода предност се даје искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике. **Исходи** представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Понуђени **Музички садржаји** остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника.

Код ученика треба развијати дух заједништва кроз присуство на концертима и групно свирање. Посебну пажњу треба обратити на развој и стимулисање комуникацијских вештина у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и правилно користе извођачки апарат. Неопходност неговања и одржавања коштаног-мишићног и слушног апарата треба да буде стандард.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. *Годишњим планом* се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима а у складу са годишњим фондом часова. *Оперативни план* подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример/песму/дело.

Припрема за час је специфична с обзиром да је настава индивидуална и да усмерење часа у односу на ток и фокус у многоструко зависи од припремљености ученика за час. Како се исходи у стицању вештина кумулативно остварују, сваки пут у неком свом сегменту, припрема садржи назив дела, циљ часа и конкретизацију исхода који је у фокусу у односу на циљ часа.

У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Предности индивидуалне наставу треба максимално искористити у раду са ученицима. Имајући у виду психо-физичке и музичке способности као и сазнајне капацитете сваког ученика, његово породично окружење и све остале чиниоце у образовно васпитном процесу, сваком ученику понаособ треба прилагодити програмске захтеве и приступ настави и учењу. Све захтеве треба остваривати кроз мањи или већи број једноставнијих па сложенијих примера, у зависности од могућности ученика.

Техничку поставку треба развијати кроз техничке елементе лествица и акорада, етида, вежби. Рад на техници меха треба прилагодити одређеној артикулацији, стилу и комплетном музичком изражавању, адекватно узрасту ученика.

Кроз композиције старих мајстора ученика треба упознати са стилем и припремити за полифонију. Разни комади и цикличне форме су важни за развој музичког

размишљања, фразирања и концентрације код ученика. Регистре треба правилно употребити у односу на музичке и техничке захтеве. Стално треба радити на квалитету тона, ритмичко-метричкој стабилности, меморији, динамици, агогици.

Ученицима треба помоћи у планирању вежбања уз развијање одговорног односа према начину рада и поштовању процедура у стицању техничких вештина. Учити их истрајности и упорности развијати осетљивост и сензибилност у интерпретацији музичких дела.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ВИОЛИНА

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, фебруар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 3 дурске односно молске скале са трозвучима;
- 20 вежбица, етида;
- 10 малих комада песмица.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра:

➤ **I Смотра - (крај школске године)**

1. Једна једнооктавна скала са трозвучима (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд);

2. Једна етида или комад;

3. Један комад или први став кончертина.

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотре на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири дурске, односно молске једнооктавне или двооктавне скале са трозвучима;
- 6 етида са различитом проблематиком;
- 4 комада различитог карактера.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра :

➤ **I Смотра - (крај школске године)**

1. Једна једнооктавна или двооктавна скала са трозвучима;
2. Једна етида;
3. Два комада различитог карактера или варијације или први став концерта (кончертина).

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири скале кроз две октаве и разлагања;
- 6 етида са различитом проблематиком;
- 4 комада различитог карактера.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра:

➤ **I смотра - (децембар) – једна лествица и једна етида**

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна двооктавна дурска или молска скала са трозвучима (квинтакорд и кватсектакорд) са или без промене позиције;
2. Једна етида;
3. Два комада различитог карактера; или варијације; или први став концерта (кончертина).

Испитни програм се изводи напамет.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири скале кроз две октаве и разлагања;
- 8 етида са различитом проблематиком;
- четири комада (или тема са варијацијама) различитог карактера;
- први или други и трећи став концерта (или кончертина) један или два става сонате.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра:

➤ I смотра - (децембар) – једна лествица и једна етида
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, квартсектакорд) са прелазима;
2. Једна етида;
3. Један комад; или једна етида различитог карактера од предходне.
4. Први или други и трећи став концерта (концертина); или тема с варијацијама; или један или више ставова сонате.

Испитни програм се изводи напамет.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- две двооктавне дурске и молске скале са разлагањима са променом позиција;
- 8 етида различите проблематике;
- 2 комада различитог карактера; или варијације;
- Први или други и трећи став концерта и један или два става сонате.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра:

➤ I смотра - (децембар) – једна лествица и једна етида
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

5. Једна двооктавна дурска или молска скала са прелазима са дурским или молским трозвучи (квинтакорд, сектакорд, квартсектакорд) са прелазима;
6. Једна етида;
7. Један комад; или једна етида различитог карактера од предходне.
8. Први или други и трећи став концерта;

Испитни програм се изводи напамет.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- две трооктавне дурске или молске скале са разлагањима;
- 6 етида различите проблематике;
- 2 комада различитог карактера; или варијације;
- Први или други и трећи став концерта и два или сви ставови сонате

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра:

➤ I смотра - (децембар) – једна лествица и једна етида
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна скала кроз три октаве са разлагањима;
2. Две етиде са различитом проблематиком;
3. Један комад;

4. Први или други и трећи став концерта;
Испитни програм се изводи напамет.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА ВИОЛИНА

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштано-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања. У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Припрема за час посвећена је сваком ученику појединачно, имајући у виду музичке, интелектуалне, физичке и менталне предиспозиције.

С обзиром на дужину трајања часа (30/45 минута) рад треба ефикасно организовати. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је разноврстан и маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

Припрема за час обухвата читав спектар активности – од детаљног проучавања композиција са ученичког репертоара (аналитичким просвиравањем или, евентуално, припремањем за извођење на подијуму), преко упоређивања различитих издања и допуњавања одабраних редакција, до континуираног вођења обимне евиденције о учениковом раду и напретку.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Имајући на уму комплексност и свеобухватност процеса наставе гудачких инструмента, активност наставника обухвата велику палету информација различите природе (техника свирања, неговање тона, процедуре вежбања, стилске одреднице о композитору, делу, облику у којем је написано, мелодијским, ритмичким, хармонским и контрапунктским појединостима које га карактеришу, емотивној, поетској, психолошкој или филозофској позадини његове уметничке представе и његовој естетској вредности) до практичних демонстрација (лично свирање на инструменту). За ученике је веома важно да наставника доживљавају и као музички ауторитет а не само као предавача са друге стране катедре.

Када је реч о десној руци контрабаса треба обратити пажњу да без обзира на стил држања гудала, природно функционисање прстију, зглоба и шаке морају бити у природној равнотежи. Код свих гудачких инструмената честа је појава тзв. слабих прстију, лабавих зглобова и слично. У тој ситуацији потребно је радити вежбе за јачање слабе мускулатуре руку.

Избор композиција које носе у себи одређене техничке и музичке захтеве је од великог значаја за заинтересованост ученика и њихов напредак. То је нарочито важно за ученике првог циклуса, који тек освајају простор инструмента, а звучна слика која им се допада буди потребу да изнова истражују, вежбају и кроз то и напредују у техничком и музичком смислу. Сваки ученик је посебан и у том смислу наставник мора имати и његову ширу слику (породица, школа, окружење, лични капацитети...) како би оптимално избалансирао одговарајући програм који ће ученика довести до практичних вештина, а ове пак отворити пут за даље напредовање.

Када су у питању такмичења, препоручује се велика умереност и опрез. Мудар наставник неће допустити да ученичка мотивација временом постане искључиво такмичарски обојена, као и да сопствени рад вреднује бројем награда и признања које његови ученици освајају.

Веома је важно да ученици што чешће јавно свирају како би се ослободили страха од наступа као и да стекну навику посеђивања концерата уметничке музике и

представа. Дискусијом о одслушаним делима и извођењем истих (примереном старосном добу ученика), ученици стичу увид у тумачења музичких дела, начине извођења, различите техничке приступе извођача, развијајући тако критичко мишљење, о сопственом и туђем извођењу које ће им помоћи у даљем развоју и напредовању.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима.

У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ГИТАРА

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 4 лествице у првој позицији;
- 4 етиде;
- 3 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Двесмотре:

➤ **Смотра - (крај школске године)**

1. Једна лествица;
2. Једна етида или краћа композиција одређених техничких захтева;
3. Две композиције по слободном избору.

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 4 лествице у првој позицији;
- 4 етиде;
- 3 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Двесмотре:

- **Смотра - (крај школске године)**
 1. Једна лествица;
 2. Једна етида;
 3. Две композиције, по слободном избору.

Програм се изводи напамет.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања.

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 4 лествице;
- 4 етиде;
- 3 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотри:

- Смотра - (децембар) – етида и комад

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Лествица са каденцом и интервалима (једна врста)
2. Једна етида;
3. Два комада

Испитни програм се изводи напамет.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири лествице;
- 4 етиде;
- 3 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотри:

- Смотра - (децембар) – етида и комад

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Лествица са каденцом и интервалима (једна врста);
 2. Етида;
 3. Два комада - један полифони.
- Испитни програм се изводи напамет.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 2 лествице кроз три октаве;
- 4 етиде;
- 3 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

- Смотра - (децембар) – етида и комад

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Лествица са каденцом и интервалима - само једна врста;
 2. Етида;
 3. Два комада - један полифони.
- Испитни програм се изводи напамет.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- 2 лествице кроз три октаве;
- 2 етиде;
- 2 комада.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

- Смотра - (децембар) – етида и комад

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна трооктавна лествица;
 2. Једна етида;
 3. Један став сонатине или сонате, свите или варијације;
 4. Један комад.
- Испитни програм се изводи напамет.

**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА
ГИТАРА**

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се

истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштано-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања. У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Припрема за час посвећена је сваком ученику појединачно, имајући у виду музичке, интелектуалне, физичке и менталне предиспозиције. С обзиром на дужину трајања часа

(30/45 минута) рад треба ефикасно организовати. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је разноврстан и маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Избор композиција које носе у себи одређене техничке и музичке захтеве је од великог значаја за заинтересованост ученика и њихов напредак. То је нарочито важно за ученике првог циклуса, који тек освајају простор инструмента, а звучна слика која им се допада буди потребу да изнова истражују, вежбају и кроз то и напредују у техничком и музичком смислу. Сваки ученик је посебан и у том смислу наставник мора имати и његову ширу слику (породица, школа, окружење, лични капацитети...) како би оптимално избалансирао одговарајући програм који ће ученика довести до практичних вештина, а ове пак отворити пут за даље напредовање.

Музички материјал који се обрађује обухвата различите композиције, почев од најједноставнијих вежби (празне жице), па све до развијенијих цикличних и полифоних форми. Скале, вежбе или етиде морају бити саставни део свакога часа. Највећу важност у свирању техничких вежби треба дати разговетности и правилној ритмизацији, па тек потом лепоти тона и брзини. Полифонија има задатак да развија музичку интелигенцију, меморију, да побољша слушне способности и развије осећај за стил. Разноврстан избор комада подстаћи ће машту, осећајност и темперамент.

Веома је важно да ученици што чешће јавно свирају како би се ослободили страха од наступа као и да стекну навику посећивања концерата уметничке музике и представа. Дискусијом о одслушаним делима и извођењем истих (примереном старосном добу ученика), ученици стичу увид у тумачења музичких дела, начине извођења, различите техничке приступе извођача, развијајући тако критичко мишљење, о сопственом и туђем извођењу које ће им помоћи у даљем развоју и напредовању.

Када су у питању такмичења, препоручује се велика умереност и опрез. Мудар наставник неће допустити да ученичка мотивација временом постане искључиво такмичарски обојена, као и да сопствени рад вреднује бројем награда и признања које његови ученици освајају.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ФЛАУТА

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту почетника;
- избор неколико једноставних комада уз клавирску пратњу.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

➤ **Смотра - (крај школске године)**

1. једна лествица напамет;
2. једна етида;
3. једна композиција по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту почетника; избор неколико комада уз клавирску пратњу

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет.

➤ **Смотра - (крај школске године)**

1. једна лествица напамет;
2. једна етида;
3. једна композиција по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- вежбе, етиде и комади сличног садржаја и тежине, прилагођени узрасту; избор неколико комада уз клавирску пратњу.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

➤ **Смотра - (новембар)**

- једна дурска или молска лествица са тоничним квинтакордом
- две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у четвртинама и осминама;
2. Две етиде различитог карактера;
3. једна композиција уз пратњу клавира по слободном избору.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине.
- избор неколико комада уз клавирску пратњу

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

- Смотра - (новембар)
 - једна дурска или молска лествица са разлагањем квинтакордом
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и лаганим шеснаестинама
2. две етиде различитог карактера;
3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине; избор неколико комада уз клавирску пратњу.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

- Смотра - (новембар)
 - једна дурска или молска лествица са разлагањем квинтакордом
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама;
2. две етиде различитог карактера;
3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- техничке вежбе, етиде, комади сличног садржаја и тежине; избор неколико комада уз клавирску пратњу.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

- Смотра - (новембар)
 - једна дурска или молска лествица са разлагањем квинтакордом
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. једна дурска и једна молска лествица напамет са тоничним квинтакордима, у осминама и шеснаестинама;
2. две етиде различитог карактера;
3. једна композиција уз пратњу клавира, напамет

**НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА
ФЛАУТА**

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике. **Исходи** представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника.

Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштаног-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања.

У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Припрема за час посвећена је сваком ученику појединачно, имајући у виду музичке, интелектуалне, физичке и менталне предиспозиције. С обзиром на дужину трајања часа (30/45 минута) рад треба ефикасно организовати. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је разноврстан и маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави дувачких инструмената у првом циклусу посебну пажњу треба усмерити на обликовање тона, његову правилну поставку кроз упознавање са основама технике дисања и правилну импостацију усника, трске или писка (у зависности од инструмента). . Од самог почетка, у оквиру регистра који омогућава најлакшу емисију тона, потребно је применити све елементе који се односе на правилно узимање ваздуха и његово рационално коришћење кроз одговарајуће обликовање усана. Већ од првих корака изузетно је важно развијати љубав код ученика за заједничко музицирање.

У току другог циклуса треба обрадити све тоналитете, дурске и молске, са тоничним трозвуком. Посебну пажњу треба усмерити на свирање вежби у различитим артикулацијама. скале свирати напамет, увек у одређеном ритму од почетка до краја, у истом темпу, без убрзавања и успоравања.

У раду увек треба до краја инсистирати на потпуном овладавању сваког техничког и тонског захтева који је задат у нотном тексту. Код ученика, треба неговати уредност у вежбању, поштовање сваке ноте и ознаке у нотном тексту које се односе на темпо, динамичко и агогичко нијансирање. У оквиру свих елемената који чине наставни процес (тонске и техничке вежбе, лествице, етиде и комади за извођење уз пратњу клавира), неопходно је пажњу ученика усмеравати на интонацију и чисто свирање које може омогућити само правилна поставка инструмената и правилна

примена технике дисања. Изузетно је важно радити на стицању искуства свирањем у камерним ансамблима или оркестру.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја.

Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

КЛАРИНЕТ

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- дурске и моске скале до једног предзнака;
- 20 етида;
- 2 комада уз клавирску пратњу.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Једна смотра:

Смотра - (крај школске године)

1. Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком;
2. 2 етиде;
3. Један комад уз пратњу клавира (изводи се напамет).

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- дурске и молске скале до 3 предзнака са тоничним трозвуком кроз две октаве;
- 25 етида;

- 2 комада уз пратњу клавира.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Прва смотре:

- Смотра - (децембар)
 - једна дурска и молска лествица са тоничним трозвуком
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Смотра на крају године (изводи се напамет)

1. Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком;
2. 2 етиде;
3. Комад уз пратњу клавира.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Дурске и молске скале кроз две и три октаве са тоничним трозвуком;
- 30 етида;
- Два комада уз пратњу клавира.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Једна смотре:

- I смотре - (децембар)
 - једна дурска и молска лествица са тоничним трозвуком
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит – (програм се изводи напамет)

1. Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком;
2. 2 етиде;
3. Комад уз пратњу клавира.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Дурске и молске скале до 4 предзнака;
- 35 етида;
- 3 комада уз пратњу клавира.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Једна смотре:

- I смотре - (децембар)
 - једна дурска и молска лествица са тоничним трозвуком, доминантни и умањени септакорди
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит – (програм се изводи напамет)

1. Једна дурска, једна молска скала са тоничним трозвуком;
2. Две етиде различитог карактера;
3. Комад уз пратњу клавира.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима, разложено;
- 35 етида;
- 3 комада уз пратњу клавира.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Једна смотра:

- I смотра - (децембар)
 - једна дурска и молска лествица са тоничним трозвуком, доминантни и умањени септакорди
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна дурска, једна молска скала са тоничним и доминантним трозвуком, разложено;
2. 2 етиде различитог карактера;
3. Комад уз пратњу клавира.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима;
- 40 етида;
- 4 комада уз пратњу клавира.

Обавезна су 2 јавна наступа током школске године.

Није обавезно да се програм свира напамет

Једна смотра:

- I смотра - (децембар)
 - једна дурска и молска лествица са тоничним трозвуком, доминантни и умањени септакорди
 - две етиде различитог карактера

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима;
2. 2 етиде различитог карактера;
3. Комад уз пратњу клавира.

Оцена са овог испита треба да буде одраз пажљиве, свеобухватне процене даље перспективе учениковог школовања.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА

КЛАРИНЕТ

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике. **Исходи** представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника.

Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштаног-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања.

У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Припрема за час посвећена је сваком ученику појединачно, имајући у виду музичке, интелектуалне, физичке и менталне предиспозиције. С обзиром на дужину трајања часа (30/45 минута) рад треба ефикасно организовати. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је разноврстан и маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави дувачких инструмената у првом циклусу посебну пажњу треба усмерити на обликовање тона, његову правилну поставку кроз упознавање са основама технике дисања и правилну импостацију усника, трске или писка (у зависности од инструмента). . Од самог почетка, у оквиру регистра који омогућава најлакшу емисију тона, потребно је применити све елементе који се односе на правилно узимање ваздуха и његово рационално коришћење кроз одговарајуће обликовање усана. Већ од првих корака изузетно је важно развијати љубав код ученика за заједничко музицирање.

У току другог циклуса треба обрадити све тоналитете, дурске и молске, са тоничним трозвуком. Посебну пажњу треба усмерити на свирање вежби у различитим артикулацијама. скале свирати напамет, увек у одређеном ритму од почетка до краја, у истом темпу, без убрзавања и успоравања.

У раду увек треба до краја инсистирати на потпуном овладавању сваког техничког и тонског захтева који је задат у нотном тексту. Код ученика, треба неговати уредност у вежбању, поштовање сваке ноте и ознаке у нотном тексту које се односе на темпо, динамичко и агогичко нијансирање. У оквиру свих елемената који чине наставни процес (тонске и техничке вежбе, лествице, етиде и комади за извођење уз пратњу клавира), неопходно је пажњу ученика усмеравати на интонацију и чисто свирање које може омогућити само правилна поставка инструмената и правилна примена технике дисања. Изузетно је важно радити на стицању искуства свирањем у камерним ансамблима или оркестру.

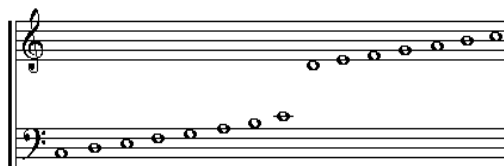
IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја.

Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

СОЛФЕЂО

Посебне активности у првом и другом циклусу: учешће на такмичењима у дисциплини солфеђо (, Републичко такмичење из солфеђа у организацији УМБПС, Александар Шаца Путник – такмичење из солфеђа)

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
- III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
- III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Две смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Годишњи испит - (крај школске године)

1. **Писмени део:**

- мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака;

2. **Тест из теорије:**

- лествице, тетрахорди, имена и врста интервала, дурски и молски квинтакорд;

3. **Усмени део:**

- мелодијска вежба (тоналитети из градива I, II и III разреда);
- парлато - виолински и бас кључ. Пређено градиво из I, II и III разреда.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба

➤ III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Пети разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
- III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Шести разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Две смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Годишњи испит - (крај школске године)

1. **Писмени део:**

- диктат до четири предзнака.

2. **Усмени део:**

- мелодијска вежба - тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација);
- парлато - промена кључа (виолински и бас), са свим ритмичким фигурама.

НАПОМЕНА: ОЦЕНЕ СА СМОТРИ НЕ МОГУ СЕ РАЗЛИКОВАТИ ВИШЕ ОД ЈЕДНЕ ОЦЕНЕ У ОДНОСУ ЗАКЉУЧНУ ОЦЕНУ.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА СОЛФЕЂО – ШЕСТОГОДИШЊА ШКОЛА

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ.

Учење музике утиче на развој детета које воли музику и има трајну потребу за бављењем музиком. Значајно је и за очување и преношење културног наслеђа, као и за развој креативности, музичког укуса и критичког мишљења.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика.

Садржаји солфеђа су усмерени ка стицању интонативних и ритмичких знања и вештина ученика са циљем да сагледава нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Наставник солфеђа својом креативношћу и инвентивношћу има слободу, али и одговорност, да изабере оптималан начин савладавања градива, с обзиром да групе ученика чине ученици различитих стручних већа.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко извођење и комуникацијске вештине, у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

Рана музичка едукација стимулише напреднији рад можданих функција и унапређује когнитивне способности детета. Музика има задатак да подстиче и унапређује различите видове музичког развоја детета: опажајног, појмовног, психомоторног и вокалног.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. Позитиван ефекат музике: опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања, ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени, тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата. Дакле, потребно је да припрема за час обухвати разноврсне области-теме и садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Солфеђо се састоји из неколико области - тема: слушање музике, мелодика, опажање - интонирање - диктати, музичко стваралаштво, ритам, теорија музике и музички бонтон.

Наведене области су међусобно повезане иако се посебно савладавају и чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на савладаном градиву из претходних разреда. Такмичења нису циљ предмета солфеђо него развијање љубави према музици и освешћивање и примењивање стечених знања на настави инструмента.

Слушање музике

Активним слушањем музике ученици анализирају музику, опажају елементе и облике уметничког дела, разликују извођаче и извођачке саставе. Сустрет с уметничким делом на тај начин буди јединствен доживљај који проширује емотивну спознају.

Упознајући музику различитих врста, стилова и жанрова, ученик развија слушне вештине потребне за разумевање музичке уметности и уметности уопште.

Слушањем ученик препознаје музички облик - сличност и различитост делова у композицији.

Утемељен став о музици изграђује се подстицањем критичког мишљења, разговором и дискусијом. Такав приступ знатно утиче на емоционални, интелектуални и естетски развој ученика. Преношењем мисли, осећања и ставова обликују се креативне особине и музичке способности. Слушањем музике подстиче се развој музичког укуса и потребе за музиком. На тај начин негује се квалитетна музичка публика.

Мелодика

Мелодика је област којом се развија и унапређује способност вокалног и инструменталног репродуковања мелодијско-ритмичког садржаја на основу музичког слуха. Изражајно и разговетно певање води ка развоју музикалности и ширењу опсега гласа, као и раду на чистој интонацији кроз разне музичке моделе, вокализе, допуњалке, мелодијске примере. Певају се мелодијски мотиви, песме са текстом и примери из литературе, мелодије различитих жанрова, ауторске и народне композиције, као и композиције различитих националности.

Посебну пажњу потребно је обратити на развој музикалности изражајним извођењем примера поштујући ознаке за темпо и карактер, артикулацију, динамику, агогику и фразирање. Примери се обрађују по слуху, у почетним разредима, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, и певањем солмизационим слоговима уз ритмичку пулсацију.

Припрема тоналитета, у почетним разредима, изводи се учењем песама по слуху, прво са текстом, а потом солмизацијом, опажањем тонова, сличних кретању мелодије у песми, приказивањем и теоријским тумачењем музичких појмова. Поставка подразумева обнављање научених песама, утврђивње лествице абecedним изговором, певање тоничног трозвука и каденце, препознавање мотива, певање инструктивних вежби и лакших примера из литературе и савладавањем канона и двогласа.

Обнављање тоналитета одвија се у оквиру опажања тонова а касније интервала и акорада из каденци, певањем тежих примера из литературе и двогласних примера. Тада се утврђују тежи скокови. Лествице са много предзнака савладавају се певањем лествица и каденци и илуструју примерима из литературе, дакле, само информативно. Активно музицирање је најбољи пут ка развоју музикалности и љубави према музици.

Опажање-интонирање-диктати

Опажање појединачних тонова основа је памћења звука сваког ступња у лествици, чиме се поставља функционалност ступњева. Потребно је почети са опажањем неколико тонова, најбоље три, тонови тоничног трозвука као најстабилнија функција, и то у једној до две октаве (мала и прва). Постепено се брзина свираних тонова повећава и шири обим, с тим да се идентификовани тонови певају солмизацијом када се изводе у гласовном регистру, а изговарају или записују када се примењује већи обим. Овоме треба додати препознавање интервала као два одвојено одсвирана тона као и препознавање два симултано одсвирана тона, која ученици прво препознају певањем, а потом утврђују који је интервал (у зависности од програма одређеног разреда).

Усмене диктате ученици изводе групно и појединачно. Певањем одслушаног мотива ученици развијају меморију, а она се даље усавршава техником рада на аутодиктату (записивање научене песме или певање мелодијског примера и његовог записивања, а потом брисања - прво делова, а затим и примера у целости).

Интонирање тонова, интервала и акорада треба што више везивати за тоналитет, односно лествицу која се тада обрађује у мелодици. Интонирање и опажање акорада, дакле, има за ослонац каденцу, као и однос трозвука на главним ступњевима.

Диктати као резултат постављених звучних представа су пожељни на сваком часу. Писмене диктате не могу да раде ученици који нису вежбали писање нота и преписивали вежбе из уџбеника и на тај начин савладали читко и брзо писање и правилну ортографију. Ритмички диктати и записивање појединачних тонских висина претходе свакој појави мелодијско-ритмичких диктата.

Музичко стваралаштво

У основи музичког стваралаштва лежи продуктивно музичко размишљање које се разликује од репродуктивног, наиме, оно не понавља готове узоре, већ слободним комбиновањем ствара нове и логично осмишљене музичке садржаје.

Музичким стваралаштвом, ученици се у настави могу бавити мењањем мелодијских примера као и познатих песама, преобликовањем мелодије варирањем, експресивним обликовањем (променом динамике, артикулације и темпа) или креирањем песама и бројалица на задати текст чиме стварају нове једноставне, јединствене креативне мелодије. Осим тога, ученици могу импровизовати и на различитим мелодијским инструментима или на удараљкама (Орфов инструментариј или ручно израђеним инструментима).

Активности музичког стваралаштва могу се спроводити индивидуално или групно. Музичким стваралаштвом се подстиче слобода изражавања и обликовања идеја и осећања, развија креативност и инвентивност како ученика тако и наставника.

Дидактичко-музичке игре

Музичке игре идеално су средство спонтаног усвајања знања и вештина. Игра је детету најдража активност. Оно кроз њу осећа задовољство и стиче прва сазнања. У настави солфеђа користе се музичке игре, а оне доприносе свестраном развоју личности, развоју музичких, али и моторичких способности деце.

Развој савремених технологија

Развој савремених технологија подразумева употребу интернета, рачунара, смарт табли и одговарајућих апликација у свим видовима наставе, па и у настави солфеђа и теорије музике. У зависности од технолошког напретка школе, постојања модерне опреме у школи, могуће је чак и постојање мултимедијалних учионица.

Информационо комуникационе технологије имају за циљ да презентују, подуче, оспособе, заинтересују и мотивишу ученике и наставнике, како би удружени створили културу коришћења савремених технологија, у циљу постизања бољих резултата у савладавању градива и приближавања новим генерацијама ученика, којима је свет у којем живе дигитализован на сваком кораку.

Ритам

Ритам је изражен у садржајима програма кроз постављање ритмичких фигура и метричких врста. Ове поставке, као и у мелодици, прати коришћење одговарајућих примера песама са текстом или из литературе. Наставник својим извођењем поставља звучне представе (фигуре, врсте), а ученици уче примере као ритмичке моделе и користе их као трансфер у даљим ритмичким искуствима.

Поставка се одвија на следећи начин: препознавањем мотива, извођењем кратких мелодијских мотива са новим градивом, мануелним извођењем ритма, правилним акцентовањем, испитивањем наученог градива, самосталним извођењем нових задатака са сличним садржајем, записивањем ритмичке окоснице и читањем примера из вокалне и инструменталне литературе. На такмичењима би требало обратити пажњу да примери буду на нивоу инструменталних композиција како ритмичко извођење не би само себи постало циљ.

Опажање врста такта континуирано прати рад на ритму кроз слушање музике, музичку пратњу наставника, извођење и кроз покрет. Пре рада на ритмичком читању, али и касније, користи се читање у једнаком трајању исписаних нота, са или без обележене метричке врсте.

Равномерним читањем ученици савладавају континуирано праћење нотног текста са обележеним темпом, а тиме и технику читања литературе коју свирају, односно певају (без враћања код учињене грешке!). Код постављања четвороделне поделе са паузама на јединици бројања и лукова треба почети од најједноставнијих фигура које садрже примери из инструменталне литературе.

Домаћи задаци треба да садрже: преписивање нота, вежбе из ортографије, утврђивање научених ритмичких етида, вежбе равномерног читања, утврђивање добро научених примера уз поставку мелодике и ритма (песме са текстом и примери из литературе), евентуално, утврђивање оних мелодијских вежби које су обрађене на часу.

Посебно је потребно истаћи важност савладавања ритма и ритмичких фигура кроз покрет. Ученик изражава свој доживљај музике и прати покретом песме и композиције: тапшањем, лупкањем, пуцкетањем прстима, корачањем,...те при том опажа и усваја елементе ритма.

Теорија музике

Теорија музике у контексту наставе солфеђа представља усвајање знања која омогућавају разумевање нотног текста. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике освестили као саставни део музике, требало би је искључиво радити кроз озвучавање ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу.

Музичка писменост

Музичка писменост подразумева савладавање основних елемената и појмова у музици: нотног писма, кључева, нотних вредности, лествица, итд. Она се поставља на почетку као основа ради касније надоградње. Потребно је да ученик уме својим речима да објасни значење музичких појмова и дефиниција, тј. да учи с разумевањем.

Музички бонтон

Наставник је у обавези да васпитно делује на ученика упућујући га на правила понашања-музички бонтон, при слушању и извођењу музике. Потребно је да подстиче

ученика да пажљиво слуша и коментарише извођење друга-другарице, као и музичког дела, али и да се адекватно понаша на концертима и јавним наступима.

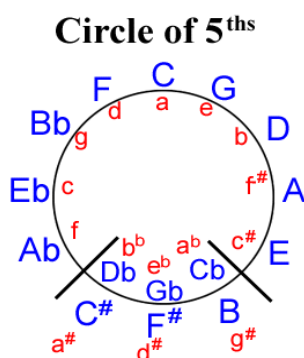
IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима солфеђа најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све могуће разлоге за потенцијалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља.

Резултати годишњих испита и смотри, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Шести разред: (1 час недељно – 33 часова годишње)

Једна смотра - (април) - Тест – пређено градиво

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Писмени део:

- интервали, лествице, акорди и ортографија.

2. Усмени део:

- интервали и акорди и њихови обртаји; многостраност тонова и дурског квинтакорда;
- познавање термина и дефиниција; познавање свих ознака које прате нотни текст.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА ТЕОРИЈА МУЗИКЕ – ШЕСТОГОДИШЊА ШКОЛА

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ.

Учење музике утиче на развој детета које воли музику и има трајну потребу за бављењем музиком. Значајно је и за очување и преношење културног наслеђа, као и за развој креативности, музичког укуса и критичког мишљења.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика.

Садржаји теорије музике су повезани са садржајима наставе солфеђа и усмерени су ка стицању музичких знања и вештина ученика са циљем да кроз теоретску анализу ученици сагледавају нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Наставник својом креативношћу и инвентивношћу има слободу, али и одговорност, да изабере оптималан начин савладавања градива, с обзиром да групе ученика чине ученици различитих стручних већа.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко извођење и комуникацијске вештине, у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. С обзиром на дужину трајања часа (45 минута за групу) рад треба ефикасно организовати.

Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата. Дакле, потребно је да припрема за час обухвати разноврсне области-теме и садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Теорија музике је посебан предмет у завршним разредима основног музичког образовања. Од првог до последњег разреда основног музичког образовања теорија музике прати сваку поставку и обраду методске јединице, како у мелодици и ритму, тако и у опажању, интонирању и диктатима.

У почетним разредима тежиште рада је на описмењавању ученика у оквиру домаћих задатака у виду преписивања примера из уџбеника и именовања исписаних нота и нотних записа, где је заправо циљ у овладавању нотним писмом у виолинском и бас кључу и савладавању нотних трајања и пауза као и врсте такта. Ова елементарна врста музичке писмености ће сужити као основно средство за даљу надоградњу знања из теорије музике.

Основне појмове наставник објашњава примерено узрасту ученика. Потребно је да ученици не уче напамет музичке: појмове, елементе и дефиниције, него да умеју

својим речима да их објасне, покажу или одсвирају на инструменту. Сви музички елементи који се посебно и постепено савладавају, међусобно су повезани и чине нераскидиву, свеобухватну целину музике.

Теорија музике која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике остварили као **саставни део музике**, требало би је искључиво радити кроз **озвучавање** ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу. Такав приступ теорији музике доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Утврђивање и проверу знања из теорије музике треба спроводити усменим и писменим путем, на разнолик и интересантан начин кроз: квизове, укрштене речи, дидактичке игре, тестове ...

Развој савремених технологија

Развој савремених технологија подразумева употребу интернета, рачунара, смарт табли и одговарајућих апликација у свим видовима наставе, па и у настави солфеђа и теорије музике. У зависности од технолошког напретка школе, постојања модерне опреме у школи, могуће је чак и постојање мултимедијалних учионица.

Информационо комуникационе технологије имају за циљ да презентују, подуче, оспособе, заинтересују и мотивишу ученике и наставнике, како би удружени створили културу коришћења савремених технологија, у циљу постизања бољих резултата у савладавању градива и приближавања новим генерацијама ученика, којима је свет у којем живе дигитализован на сваком кораку.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима теорије музике најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, да би функционални задаци имали приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и тумачењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оценивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све могуће разлоге за евентуалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

СОЛО ПЕВАЊЕ

Јавни часови – октобар, новембар, децембар, март, април, мај

Посебне активности: учешће на такмичењима републичког и међународног ранга.

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири вокализе;
- две песме старих мајстора;
- једна лакша песма.

Обавезан један јавни наступ у току школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Две смотре:

- I смотра - (децембар)
 - Вокализа
 - једна песма старог мајстора
- **II смотра – (крај школске године)**
 1. Једна вокализа (са текстом или без текста);
 2. Једна песма старог мајстора;

Програм се изводи напамет, не мора се изводити на оригиналном језику.

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Четири вокализе;
- четири песме старих мајстора;
- две лакше песме;

Обавезан један јавни наступ у току школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

- Смотра - (децембар) –Две композиције по слободном избору

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Две вокализе(са текстом, без текста, различитог карактера);
2. Једна песма старог мајстора;

Испитни програм се изводи напамет. (програм се не мора изводити на оригиналном језику)

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- четири вокализе;
- четири песме старих мајстора;
- једна песма класичара или романтичара;
- једна песма Српског или Словенског композитора

Обавезна два јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Једна смотра:

➤ Смотра - (децембар) –Две композиције по слободном избору
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Једна вокализа;
 2. Једна арија старог мајстора;
 3. Једна песма по слободном избору(класичара, романтичара Српског или Словенског композитора)
- Испитни програм се изводи напамет на оригиналном језику.

Четврти разред: (2 часа недељно – 66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- шест вокализа;
- четири песме старих мајстора;
- две песме класичара и романтичара;
- две песме Српских и Словенских композитора

Обавезна два јавна наступа током школске године.

Приликом јавних наступа програм се изводи напамет.

Смотра - (децембар) –Две композиције по слободном избору
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Годишњи испит - (крај школске године)

1. Две вокализе различитог карактера;
 2. Једна арија старог мајстора;
 3. Једна песма по слободном избору(класичара, романтичара Српског или Словенског композитора)
- Испитни програм се изводи напамет на оригиналном језику.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА СОЛО ПЕВАЊЕ

I. УВОДНИ ДЕО

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Певањем се активира велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, као и емоционални развој.

У настави која је усмерена на остваривање исхода предност се даје искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз певање..

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Понуђени **Музички садржаји** остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз присуство на концертима и групно извођаштво. Посебну пажњу треба обратити на развој и стимулисање комуникацијских вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

На сваком часу ученике треба упућивати на правилан став, правилно дисање и да правилно користе извођачки апарат.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. *Годишњим планом* се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима а у складу са годишњим фондом часова. *Оперативни план* подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример/песму/дело.

Припрема за час је специфична с обзиром да је настава индивидуална и да усмерење часа у односу на ток и фокус у многоставној зависи од припремљености ученика за час. Како се исходи у стицању вештина кумулативно остварују, сваки пут у неком свом сегменту, припрема садржи назив дела, циљ часа и конкретизацију исхода који је у фокусу у односу на циљ часа.

У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Током остваривања наставе и учења, наставник подстиче ученика пријатном радном атмосфером, уводећи га преко вежби дисања, лаганих техничких вежби, у умеће соло певања. Техничке вежбе су у почетном раду (нпр. секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд, навише и наниже), једноставне, при чему кроз рад педагог инсистира: на правилној импостацији, мекој али конкретној атаки на тон, чистој интонацији, правилној артикулацији вокала и консонаната, апођатури, легату. Развојем гласовних способности ученика наставник кроз рад примењује нове певачке технике (*portato, portamento, staccato, martellato*).

У раду са учеником, наставник треба да обрати пажњу на став тела као и мимику лица ученика, благи озарен израз. Кроз различиту музичку литературу, наставник упознаје ученика са епохама, стилевима извођаштва, карактеристикама истих, при чему ученик напредује у свом школовању.

Код ученика треба развијати љубав и вештине заједничког музицирања, узајамног слушања и певања у дуету чиме се развија потреба за међусобним слушањем и сарадњом у заједничкој интерпретацији музичког дела.

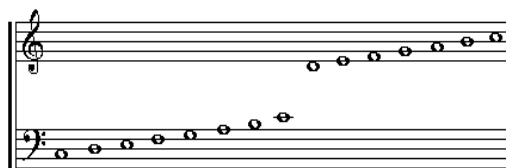
Веома је важно постицати ученике на слушање уметничке музике кроз видео примере, одласком на концерте, у позориште. Дискусијом о одслушаним или изведеним делима развијају се критички ставови о сопственим и другим извођењима што је веома важно за даље напредовање.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима соло певања најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

СОЛФЕЂО

Први разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
- III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Други разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Две смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Годишњи испит - (крај школске године)

1. **Писмени део:**

- мелодијски диктат у тоналитетима до два предзнака;

2. **Тест из теорије:**

- лествице, тетрахорди, имена и врста интервала, дурски и молски квинтакорд;

3. **Усмени део:**

- мелодијска вежба (тоналитети из градива I и II разреда);
- парлато - виолински и бас кључ. Пређено градиво I и II разреда.

Трећи разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Три смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво
- II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
- III смотра – (крај школске године) - Из пређеног градива

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Четврти разред: (2 часа недељно – 70 часова годишње)

Две смотре:

- I смотра (новембар) - Парлато вежба - пређено градиво

➤ II смотра – (фебруар) - Мелодијска вежба
Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.
Годишњи испит - (крај школске године)

1. Писмени део:

- диктат до четири предзнака.

2. Усмени део:

- мелодијска вежба - тоналитети до четири предзнака (скретнице, пролазнице и мутација);
- парлато - промена кључа (виолински и бас), са свим ритмичким фигурама.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА СОЛФЕЋО - ЧЕТВОРОГОДИШЊА ШКОЛА

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ.

Учење музике утиче на развој детета које воли музику и има трајну потребу за бављењем музиком. Значајно је и за очување и преношење културног наслеђа, као и за развој креативности, музичког укуса и критичког мишљења.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика.

Садржаји солфеђа су усмерени ка стицању интонативних и ритмичких знања и вештина ученика са циљем да сагледава нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Наставник солфеђа својом креативношћу и инвентивношћу има слободу, али и одговорност, да изабере оптималан начин савладавања градива, с обзиром да групе ученика чине ученици различитих стручних већа.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко извођење и комуникацијске вештине, у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

Рана музичка едукација стимулише напреднији рад можданих функција и унапређује когнитивне способности детета. Музика има задатак да подстиче и унапређује различите видове музичког развоја детета: опажајног, појмовног, психомоторног и вокалног.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. Партиципацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. Позитиван ефекат музике: опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликују кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања, ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени, тако и у публици.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата. Дакле, потребно је да припрема за час обухвати разноврсне области-теме и садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Солфеђо се састоји из неколико области - тема: слушање музике, мелодика, опажање - интонирање - диктати, музичко стваралаштво, ритам, теорија музике и музички бонтон.

Наведене области су међусобно повезане иако се посебно савладавају и чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на савладаном градиву из претходних разреда. Такмичења нису циљ предмета солфеђо него развијање љубави према музици и освешћивање и примењивање стечених знања на настави инструмента.

Слушање музике

Активним слушањем музике ученици анализирају музику, опажају елементе и облике уметничког дела, разликују извођаче и извођачке саставе. Сусрет с уметничким делом на тај начин буди јединствен доживљај који проширује емотивну спознају.

Упознајући музику различитих врста, стилова и жанрова, ученик развија слушне вештине потребне за разумевање музичке уметности и уметности уопште.

Слушањем ученик препознаје музички облик - сличност и различитост делова у композицији.

Утемељен став о музици изграђује се подстицањем критичког мишљења, разговором и дискусијом. Такав приступ знатно утиче на емоционални, интелектуални и естетски развој ученика. Преношењем мисли, осећања и ставова обликују се креативне особине и музичке способности. Слушањем музике подстиче се развој музичког укуса и потребе за музиком. На тај начин негује се квалитетна музичка публика.

Мелодика

Мелодика је област којом се развија и унапређује способност вокалног и инструменталног репродуковања мелодијско-ритмичког садржаја на основу музичког слуха. Изражајно и разговетно певање води ка развоју музикалности и ширењу опсега гласа, као и раду на чистој интонацији кроз разне музичке моделе, вокализе, допуњалке, мелодијске примере. Певају се мелодијски мотиви, песме са текстом и примери из литературе, мелодије различитих жанрова, ауторске и народне композиције, као и композиције различитих националности.

Посебну пажњу потребно је обратити на развој музикалности изражајним извођењем примера поштујући ознаке за темпо и карактер, артикулацију, динамику, агогику и фразирање. Примери се обрађују по слуху, у почетним разредима, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, и певањем солмизационим слоговима уз ритмичку пулсацију.

Припрема тоналитета, у почетним разредима, изводи се учењем песама по слуху, прво са текстом, а потом солмизацијом, опажањем тонова, сличних кретању мелодије у песми, приказивањем и теоријским тумачењем музичких појмова.

Поставка подразумева обнављање научених песама, утврђивње лествице абecedним изговором, певање тоничног трозвука и каденце, препознавање мотива, певање инструктивних вежби и лакших примера из литературе и савладавањем канона и двогласа. Обнављање тоналитета одвија се у оквиру опажања тонова а касније интервала и акорада из каденци, певањем тежих примера из литературе и двогласних примера. Тада се утврђују тежи скокови. Лествице са много предзнака савладавају се певањем лествица и каденци и илуструју примерима из литературе, дакле, само информативно.

Активно музицирање је најбољи пут ка развоју музикалности и љубави према музици.

Опажање-интонирање-диктати

Опажање појединачних тонова основа је памћења звука сваког ступња у лествици, чиме се поставља функционалност ступњева. Потребно је почети са опажањем неколико тонова, најбоље три, тонови тоничног трозвука као најстабилнија функција, и то у једној до две октаве (мала и прва). Постепено се брзина свираних тонова повећава и шири обим, с тим да се идентификовани тонови певају солмизацијом када се изводе у гласовном регистру, а изговарају или записују када се примењује већи обим. Овоме треба додати препознавање интервала као два одвојено одсвирана тона као и препознавање два симултано одсвирана тона, која ученици прво препознају певањем, а потом утврђују који је интервал (у зависности од програма одређеног разреда).

Усмене диктате ученици изводе групно и појединачно. Певањем одслушаног мотива ученици развијају меморију, а она се даље усавршава техником рада на аутодиктату (записивање научене песме или певање мелодијског примера и његовог записивања, а потом брисања - прво делова, а затим и примера у целости).

Интонирање тонова, интервала и акорада треба што више везивати за тоналитет, односно лествицу која се тада обрађује у мелодици. Интонирање и опажање акорада, дакле, има за ослонац каденцу, као и однос трозвука на главним ступњевима.

Диктати као резултат постављених звучних представа су пожељни на сваком часу. Писмене диктате не могу да раде ученици који нису вежбали писање нота и преписивали вежбе из уџбеника и на тај начин савладали читко и брзо писање и правилну ортографију. Ритмички диктати и записивање појединачних тонских висина претходе свакој појави мелодијско-ритмичких диктата.

Музичко стваралаштво

У основи музичког стваралаштва лежи продуктивно музичко размишљање које се разликује од репродуктивног, наиме, оно не понавља готове узор, већ слободним комбиновањем ствара нове и логично осмишљене музичке садржаје.

Музичким стваралаштвом, ученици се у настави могу бавити мењањем мелодијских примера као и познатих песама, преобликовањем мелодије варирањем, експресивним обликовањем (променом динамике, артикулације и темпа) или креирањем песама и бројалица на задати текст чиме стварају нове једноставне, јединствене креативне мелодије. Осим тога, ученици могу импровизовати и на различитим мелодијским инструментима или на ударалкама (Орфов инструментариј или ручно израђеним инструментима). Активности музичког стваралаштва могу се спроводити индивидуално или групно. Музичким стваралаштвом се подстиче слобода

изражавања и обликовања идеја и осећања, развија креативност и инвентивност како ученика тако и наставника.

Дидактичко-музичке игре

Музичке игре идеално су средство спонтаног усвајања знања и вештина.

Игра је детету најдража активност. Оно кроз њу осећа задовољство и стиче прва сазнања. У настави солфеђа користе се музичке игре, а оне доприносе свестраном развоју личности, развоју музичких, али и моторичких способности деце.

Развој савремених технологија

Развој савремених технологија подразумева употребу интернета, рачунара, смарт табли и одговарајућих апликација у свим видовима наставе, па и у настави солфеђа и теорије музике. У зависности од технолошког напретка школе, постојања модерне опреме у школи, могуће је чак и постојање мултимедијалних учионица.

Информационо комуникационе технологије имају за циљ да презентују, подуче, оспособе, заинтересују и мотивишу ученике и наставнике, како би удружени створили културу коришћења савремених технологија, у циљу постизања бољих резултата у савладавању градива и приближавања новим генерацијама ученика, којима је свет у којем живе дигитализован на сваком кораку.

Ритам

Ритам је изражен у садржајима програма кроз постављање ритмичких фигура и метричких врста. Ове поставке, као и у мелодици, прати коришћење одговарајућих примера песама са текстом или из литературе. Наставник својим извођењем поставља звучне представе (фигуре, врсте), а ученици уче примере као ритмичке моделе и користе их као трансфер у даљим ритмичким искуствима. Поставка се одвија на следећи начин: препознавањем мотива, извођењем кратких мелодијских мотива са новим градивом, мануелним извођењем ритма, правилним акцентовањем, испитивањем наученог градива, самосталним извођењем нових задатака са сличним садржајем, записивањем ритмичке окоснице и читањем примера из вокалне и инструменталне литературе. На такмичењима би требало обратити пажњу да примери буду на нивоу инструменталних композиција како ритмичко извиђење не би само себи постало циљ.

Опажање врста такта континуирано прати рад на ритму кроз слушање музике, музичку пратњу наставника, извођење и кроз покрет.

Пре рада на ритмичком читању, али и касније, користи се читање у једнаком трајању исписаних нота, са или без обележене метричке врсте. Равномерним читањем ученици савладавају континуирано праћење нотног текста са обележеним темпом, а тиме и технику читања литературе коју свирају, односно певају (без враћања код учињене грешке!). Код постављања четвороделне поделе са паузама на јединици бројања и лукова треба почети од најједноставнијих фигура које садрже примери из инструменталне литературе.

Домаћи задаци треба да садрже: преписивање нота, вежбе из ортографије, утврђивање научених ритмичких етида, вежбе равномерног читања, утврђивање добро научених примера уз поставку мелодике и ритма (песме са текстом и примери из литературе), евентуално, утврђивање оних мелодијских вежби које су обрађене на часу.

Посебно је потребно истаћи важност савладавања ритма и ритмичких фигура кроз покрет. Ученик изражава свој доживљај музике и прати покретом песме и композиције: тапшањем, лупкањем, пуцкетањем прстима, корачањем,...те при том опажа и усваја елементе ритма.

Теорија музике

Теорија музике у контексту наставе солфеђа представља усвајање знања која омогућавају разумевање нотног текста. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике освестили као саставни део музике, требало би је искључиво радити кроз озвучавање ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу.

Музичка писменост

Музичка писменост подразумева савладавање основних елемената и појмова у музици: нотног писма, кључева, нотних вредности, лествица, итд. Она се поставља на почетку као основа ради касније надоградње. Потребно је да ученик уме својим речима да објасни значење музичких појмова и дефиниција, тј. да учи с разумевањем.

Музички бонтон

Наставник је у обавези да васпитно делује на ученика упућујући га на правила понашања-музички бонтон, при слушању и извођењу музике. Потребно је да подстиче ученика да пажљиво слуша и коментарише извођење друга-другарице, као и музичког дела, али и да се адекватно понаша на концертима и јавним наступима.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

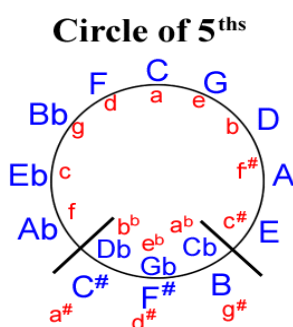
На часовима солфеђа најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све могуће разлоге за потенцијалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља.

Резултати годишњих испита и смотри, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ТЕОРИЈА МУЗИКЕ

Четврти разред: (1 час недељно – 35 часова годишње)

Једна смотра - (април) - Тест – пређено градиво

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Годишњи испит - (крај школске године)

3. Писмени део:

- шифре интервала и акорада.
- исписивање предзнака појединих лествица.

- исписивање врсте интервала и акорада – принцип теста.
- 4. Усмени део:
- изградња интервала и акорада.
- ознаке за темпо, динамику, артикулацију и агогику.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА ТЕОРИЈА МУЗИКЕ - ЧЕТВОРОГОДИШЊА ШКОЛА

I. УВОДНИ ДЕО

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ.

Учење музике утиче на развој детета које воли музику и има трајну потребу за бављењем музиком. Значајно је и за очување и преношење културног наслеђа, као и за развој креативности, музичког укуса и критичког мишљења.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика.

Садржаји теорије музике су повезани са садржајима наставе солфеђа и усмерени су ка стицању музичких знања и вештина ученика са циљем да кроз теоретску анализу ученици сагледавају нотни текст са разумевањем у сваком погледу. Наставник својом креативношћу и инвентивношћу има слободу, али и одговорност, да изабере оптималан начин савладавања градива, с обзиром да групе ученика чине ученици различитих стручних већа.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко извођење и комуникацијске вештине, у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају, као и развијању потенцијала за музичко изражавање

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. С обзиром на дужину трајања часа (45 минута за групу) рад треба ефикасно организовати.

Код млађих ученика није лако дуже задржати пажњу, па је маштовит час најбољи начин за постизање резултата. Дакле, потребно је да припрема за час обухвати разноврсне области-теме и садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Теорија музике је посебан предмет у завршним разредима основног музичког образовања. Од првог до последњег разреда основног музичког образовања теорија музике прати сваку поставку и обраду методске јединице, како у мелодици и ритму, тако и у опажању, интонирању и диктатима.

У почетним разредима тежиште рада је на описмењавању ученика у оквиру домаћих задатака у виду преписивања примера из уџбеника и именовања исписаних

нота и нотних записа, где је заправо циљ у овладавању нотним писмом у виолинском и бас кључу и савладавању нотних трајања и пауза као и врсте такта. Ова елементарна врста музичке писмености ће сужити као основно средство за даљу надоградњу знања из теорије музике.

Основне појмове наставник објашњава примерено узрасту ученика. Потребно је да ученици не уче напамет музичке: појмове, елементе и дефиниције, него да умеју својим речима да их објасне, покажу или одсвирају на инструменту. Сви музички елементи који се посебно и постепено савладавају, међусобно су повезани и чине нераскидиву, свеобухватну целину музике.

Теорија музике која је у чврстој вези са наставом солфеђа представља усвајање знања која кроз анализу омогућавају тумачење и дубље разумевање нотног текста и музике. Познавање лествица, интервала и акорада као других музичких појмова саставни су део ове области. Да би теорију музике остварили као **саставни део музике**, требало би је искључиво радити кроз **озвучавање** ради повезивања са звучним искуствима из праксе на инструменту и солфеђу. Такав приступ теорији музике доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.

Утврђивање и проверу знања из теорије музике треба спроводити усменим и писменим путем, на разнолик и интересантан начин кроз: квизове, укрштене речи, дидактичке игре, тестове ...

Развој савремених технологија

Развој савремених технологија подразумева употребу интернета, рачунара, смарт табли и одговарајућих апликација у свим видовима наставе, па и у настави солфеђа и теорије музике. У зависности од технолошког напретка школе, постојања модерне опреме у школи, могуће је чак и постојање мултимедијалних учионица.

Информационо комуникационе технологије имају за циљ да презентују, подуче, оспособе, заинтересују и мотивишу ученике и наставнике, како би удружени створили културу коришћења савремених технологија, у циљу постизања бољих резултата у савладавању градива и приближавања новим генерацијама ученика, којима је свет у којем живе дигитализован на сваком кораку.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима теорије музике најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, да би функционални задаци имали приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу, не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и тумачењу музичких садржаја као и развоју креативности.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оценивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све могуће разлоге за евентуалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља.

Резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Први разред: (1 час недељно – 35 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и трозвучи по програму;
- тридесет композиција – вежбе, етиде и разни комади

Обавезна два јавна наступа током школске године.

Две смотре:

- **I смотра - (крај I полугодишта)**
 - једна лествица;
 - једна етида.
- **II смотра - (крај школске године)**
 - **Две композиције различитог карактера по слободном избору**

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотре не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Други разред: (1 час недељно – 35 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- осам композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде);
- 2 полифоне композиције;
- једна цела сонатина и један до два става из различитих сонатина или варијације

Обавезна два јавна наступа током школске године.

Две смотре:

- **I смотра - (крај I полугодишта)**
 - једна лествица;
 - једна етида.
- **II смотра - (крај школске године)**
 - **Две композиције различитог карактера по слободном избору**

Реализација према захтевима Плана и програма смотри на нивоу одсека.

Смотра не подлеже конвенционалном, нумеричком начину оцењивања

Трећи разред: (1 час недељно – 35 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- 6 композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде);

- две полифоне композиције;
- два става из различитих сонатина или варијације и један став или два циклуса варијација.

Обавезна два јавна наступа током школске године.

- **Испит - (крај II полугодишта)**
 1. Једна лествица по слободном избору;
 2. Једна етида;
 3. Једна полифона композиција;
 4. Један став сонатине;
 5. Једна композиција по слободном избору.

Четврти разред: (1 час недељно – 33 часа годишње)

Обавезни минимум програма

- лествице и акорди по програму;
- 6 композиција по слободном избору од чега обавезно 3 виртуозног карактера (етиде);
- две полифоне композиције;
- два става из различитих сонатина или варијације и један став или два циклуса варијација; – једна композиција домаћег аутора.

Обавезна два јавна наступа током школске године.

- **Испит - (крај II полугодишта)**
 1. Једна етида;
 2. Једна полифона композиција;
 3. Један став сонатине;
 4. Једна композиција по слободном избору.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА УПОРЕДНИ КЛАВИР

I УВОДНИ ДЕО

Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Свирањем се активира велики број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, као и емоционални развој.

У настави која је усмерена на остваривање исхода предност се даје искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење у оквиру овог предмета подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз свирање.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Понуђени **Музички садржаји** остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз присуство на концертима и групно извођаштво. Посебну пажњу треба обратити на развој и стимулисање комуникацијских вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. *Годишњим планом* се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима а у складу са годишњим фондом часова. *Оперативни план* подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример/песму/дело.

Припрема за час је специфична с обзиром да је настава индивидуална и да усмерење часа у односу на ток и фокус у многоме зависи од припремљености ученика за час. Како се исходи у стицању вештина кумулативно остварују, сваки пут у неком свом сегменту, припрема садржи назив дела, циљ часа и конкретизацију исхода који је у фокусу у односу на циљ часа.

У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање. Ученике на сваком часу треба упућивати на правилно седење и економичност покрета која је основа превенције повреда мишићног ткива. Инсистирати на логичком мишљењу које ће помоћи да се сви сегменти личности ученика развијају у пуном капацитету. Подстицати ученике на самостално изражавање кроз музику са освешћеном употребом музичких средстава.

Наставник има могућност да по слободном избору, одабере и композиције за извођење које нису наведене у програму водећи рачуна о примерености наставним садржајима, учениковим техничким могућностима и музичким интересовањима, естетским захтевима и исходима.

Ученике треба стимулисати да читају нотни запис клавирске деонице коју изводе клавирски корепетитори како би се што боље упознали са садржајем клавирске пратње за главни предмет – соло певање. Веома је корисно ученике ставити у позицију корепетитора и при томе водити рачуна о да то буде по тежини пратња коју је реално испратити.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. Битно је на почетку школске године јасно поставити критеријуме оцењивања и упознати ученика са истим. У обзир треба узети све сегменте учениковог талента, залагања и односа према раду. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

ОРКЕСТАР

Настава оркестра може се одвијати у оквиру гудачког, дувачког и оркестра хармоника, у зависности од исказаног интересовања и достигнутог нивоа знања ученика.

Настава оркестра одвија се у групама (до 30 ученика).

За потребе школе и јавних наступа оркестар се формира у мешовитом саставу (гудачки и дувачки). Током школске године обавезна су 2 јавна наступа.

Четврти, Пети и Шести разред: (2 часа недељно – 70/66 часова годишње)

Минимум програма:

- 3 краћа дела или једно дело у више ставова, по избору диригента.

Јавни наступи: на јавним часовима у школи, Републичко такмичење, наступи у оквиру локалне заједнице, концерт поводом Дана школе, различита такмичења.

ХОР

Настава хора одвија се у две групе (до 50 ученика).

Ученици су подељени по врсти гласова и опсегу.

Свака група представља хомогену целину у области заједничког музицирања. Обавезна су два јавна наступа током школске године, као и учешће на такмичењима, као посебна активност.

Четврти, Пети и Шести разред: (2 часа недељно – 70/66 часова годишње)

Обавезни минимум програма:

- једна народна песма, једна уметничка композиција, једна трогласна композиција

Јавни наступи: јавни часови у школи, концерт поводом Дана школе, различита домаћа и међународна такмичења, сарадња са локалном заједницом.

КАМЕРНА МУЗИКА

Настава камерне музике, организује се за најталентованије ученике школе.

С обзиром на то да школа има организовану наставу хора и оркестра, часови камерне музике могу се организовати на два начина:

а) Уместо наставе хора (односно оркестра), што подразумева да се мора организовати континуирано;

б) Као додатна настава, што значи да се не мора организовати у континуитету, већ према потреби.

Настава камерне музике организује се у циљу стицања искуства и стварања основа за касније бављење групним музицирањем, а нарочито је корисна као припрема за ученике који настављају школовање у средњој музичкој школи.

Овакав вид музицирања подразумева учешће на јавним наступима и такмичењима.

Четврти, Пети и Шести разред: (2 часа недељно – 70/66 часова годишње)

Обавезни минимум програма

- Обавезни минимум програма: три комада из различитих стилских епоха или различитог карактера

Јавни наступи: минимум један јавни наступ камерног ансамбла у току школске године.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОРКЕСТРА, ХОРА И КАМЕРНЕ МУЗИКЕ

I. УВОДНИ ДЕО

Певање и свирање у оркестру, хору и камерном ансамблу је од непроцењиве важности јер развија не само музичке способности већ има функцију социјалне кохезије. Оно развија способност ученика да комуницирају са другима кроз међусобно слушање, извођење и стварање музике и да изражавају своје мисли и осећања кроз музику.

Образовни циљ ових предмета обухвата развијање музичког укуса, стваралачких способности, спонтаног изражавања, музичког слуха и ритма, развијање гласовних и инструменталних могућности и учвршћивање интонације, способност за фино нијансирање и изражајно извођење.

Васпитни циљ обухвата развијање осећања припадности колективу – тимски рад, развијање толеранције, дисциплине, поштовања различитости и правила понашања, развијање одговорности, стицање самопоуздања, савладавање треме и пружање помоћи у смислу вршњачког учења и сарадње.

Исходи представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика, односно очекиване резултате у реализацији музичких садржаја. Упознавање разноврсних дела домаћих и страних аутора доприноси развоју опште културе, међусобном разумевању, уважавању и поштовању.

II. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења обухвата израду Годишњег плана наставе и учења, Оперативног плана (на нивоу месеца) и планирање часа, односно припреме за час. Годишњим планом се дефинише број часова у односу на изабрано музичко дело које се обрађује, по месецима, а у складу са годишњим фондом часова. Оперативни план

подразумева одабир и операционализацију исхода на нивоу месеца у односу на изабрани музички пример/песму/дело.

Припрема за час подразумева дефинисање циља часа, конкретизацију исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на исходе, начин провере остварености исхода и избор наставних стратегија, метода и поступака учења и подучавања (водећи рачуна о предзнању, тј. искуству ученика, које ће ученицима омогућити да савладају знања и вештине предвиђене дефинисаним исходима). Усмерење часа у односу на ток и фокус у многостави зависи од припремљености ученика за час. У оквиру организације годишњих и месечних активности неопходно је водити рачуна о школском календару и активностима које прате живот школе, па према њима усмеравати и обликовати наставне садржаје.

III. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Оркестар, хор и камерна музика обухвата ученике четвртог, петог и шестог разреда шестогодишње школе и трећег и четвртог разреда четворогодишње школе. Изузетно, овим саставима могуће је прикључити и ученике трећег разреда шестогодишње школе, уколико ученик жели и може да прати наставни план и програм ради стицања искуства у групном певању или свирању. Овом ученику учешће у групном музицирању представља слободну активност која као таква не подлеже оцењивању.

Школа може у односу на своје капацитете у погледу заступљености инструменталних група и у односу на ученичке капацитете да формира гудачки, дувачки оркестар, оркестар хармоника, гитара, флаута, тамбура и сл.

Сви ученици који нису обухваћени радом оркестра у обавези су да похађају наставу хора.

Настава камерне музике се планира и реализује у оквиру Школског програма рада. Камерни састав има најмање три члана.

Ученици који имају посебна интересовања, капацитет и жељу могу бити истовремено обухваћени и радом оркестра/хора као и учешћем у раду камерног ансамбла.

Процес учења базира се на избору композиција које ће одговарати техничким и музичким способностима свих ученика, чак и када нису истог разреда и узраста, а подстицајне су и прихватљиве, како би се код ученика развила позитивна мотивација за рад. Ради бољег и бржег савладавања програма пожељно је да наставници солфеђа на својим часовима прочитају деонице које се изводе на настави хора, а наставници инструмента, на часовима главног предмета прочитају деонице које се изводе на настави оркестра.

Рад са оркестром обухвата: усклађивање прстореда, штрихова, као и интонативно и ритмичко усклађивање, фразирање, динамичку обраду, уједначавање боје инструмената.

Рад са хором садржи: вежбе правилног седења, дисања, вокализе за уједначавање боје, увежбавање деоница, певање канона, певање једногласних, двогласних и трогласних композиција са пратњом и а капела. Такође, рад са хором обухвата интонативно и ритмичко усклађивање, фразирање и динамичку обраду. Важно је увек обратити пажњу на дикцију и разумевање садржаја.

Литературу за камерну музику чини избор композиција које су писане у оригиналу за одређени састав или транскрипције дела из музичке литературе које одговарају техничким и музичким способностима свих чланова камерног састава,

нарочито ако су чланови ансамбла различитог узраста и разреда. Програм треба да буде занимљив, прихватљив и пријемчив ученицима, како би се подржала и развила љубав према овој врсти музике. У оквиру камерне музике наставник је у обавези да спреми: две композиције из периода барока или једно дело из периода преткласицизма, класицизма, романтизма и савремене музике, или три комада из различитих стилских епоха

Као што музика утиче на здравље (психолошки, социолошки, емоционални аспект) тако и свирање у оркестру/хору/камерном саставу у великој мери доприноси смањењу стреса и агресивности. Ученици који учествују у раду оркестра/хора/камерне показују боље резултате у учењу и социјалним вештинама.

У процесу рада врло је корисно преслушавање снимака сопствених наступа као и слушање различитих извођења на доступним носиоцима звука. На тај начин потребно је иницирати разговор са ученицима подстичући их на активно слушање, анализу као и сопствено критичко мишљење.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима оркестра/хора/камерне музике најбитније је развијање музичких способности и жеље за успехом и радом у групном музицирању. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру ових активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности, подршке и задовољства заједничким успехом.

ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД И МУЗИЧКО ЗАБАВИШТЕ

Припремним разредом су обухваћена деца млађег узраста.

Група предшколског узраста има до 15 ученика.

У зависности од групе и узраста ученика, програм за предшколски узраст организовати у групама ученика до 6 година и од 6 до 8 година.

Рад са припремним разредом подразумева рад на развијању музикалности, интересовања и љубави према музици и уметности уопште, рад на развијању слуха, осећаја за ритам и метар, рад на основном музичком описмењивању, неговање навике слушања музике и стварање полазне основе за упис у први разред основне музичке школе.

Наставник који држи наставу припремног разреда прати развој сваког ученика, ученике и родитеље информише о инструментима који се изучавају у основној музичкој школи и полазнике усмерава на наставак школовања, сходно њиховим појединачним предиспозицијама.

Поједини ученици који током првог класификационог периода покажу најбоље резултате, могу се укључивати на наставу инструмента током другог полугодишта, у оним класам где дошло до осипања броја ученика и смањења броја часова.

Током школске године организују се најмање два јавна наступа групе припремног разреда (приредбе) и један наступ у оквиру јавних наступа поводом Дана школе у Мају.

ЦИЉЕВИ

- Усвајање великог броја песама са текстом.
- Упознавање са елементарним појмовима из теорије музике.
- Развијање смисла за импровизацију и способност активног слушања музичког садржаја.

ЗАДАЦИ

- Стицање спознаје да је пут од звука ка слици само обрнут процес од слике ка звуку.
- Савладавање нотног писма, виолинског кључа, тактирања.
- Развијање слуха и гласовног опсега, развијање музичке меморије.
- Богаћење музичког фонда (дечје песме различитог карактера и садржаја и народне песме).

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА (ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД)

Примери се обрађују по слуху, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, а и певањем солмизационим слоговима уз тактирање. Свака нова наставна област праћена је наведеним поступцима, који се потом преносе на опажање појединачних и више тонова, ритмичких фигура, метричких врста и усмених мелодијско-ритмичких диктата.

Кроз развијање музикалности, интересовања и љубави према музици и уметности уопште, уз музичко описмењавање и слушање музике, припремни разред упућује децу млађег узраста ка основном музичком образовању и васпитању. Развијајући слух, гласовни опсег и музичку меморију, деца обогаћују сопствени музички фонд дечјих песама различитог карактера и садржаја, као и народне песме.

Боравак овакве деце у музичкој школи у току припремног разреда, пружа им прилику и за боље упознавање са музичким инструментима, како би били у могућности да, када дође време за то, одаберу управо онај инструмент који им се допада и који им највише одговара.

ШЕСТОГОДИШЊА ШКОЛА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиром. Поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Неговање музичке меморије. Привикавање ученика на самоконтролу звука и схватање музичког облика. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Вежбе за гипкост зглоба (свирање интервала). Динамичке ознаке: пијано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: анданте, модерато, алетро. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остале ознаке на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола звука. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвучи Дурске скале по квинтном кругу (почевши од тона ЦЕ) до четири повисилеце у размаку једне	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	- Певањем песмица уз клавирску пратњу наставника, свирањем лаких мелодија у четири руке са наставником. - Разговором о карактерима различитих мелодија и песмица, повезивањем песмица са неким причама. Цртањем цртежа који ученике асоцирају на неку композицију. - Свирањем истих тонова уразличитим октавама, и иницирањем визуелног памћења њихових позиција. Слушањем различитих боја истих тонова у свим регистрима. - Показивањем механизма клавира, како чекић удара у жице које вибрирају и производи звук. Слушањем високих и ниских тонова и асоцијацијама на карактере звука у различитим регистрима. - Показивањем исправног положаја за клавиром, својим примером и илустрацијама. - Инсистирањем на чврстим врховима прстију и	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	-опише својим речима делове клавира и начин добијања тона на клавиру; -правилно седи за клавиром; -изражајно пева, а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; -примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; -препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; -опише својим речима појмове канон, имитација; -примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; -самостално свира кратке композиције напамет; -самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољи	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном смеру од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.		правилном положају шаке, док у исто време треба обраћати пажњу еластичност и релаксацију руке и целог пијанистичког апарата - Свирањем и слушањем композиција различитог темпа и иницирати да ученик препозна разлику. - Свирањем и слушањем композиција са различитим карактером и тражити од ђака да препозна разлику. Повезивати карактер музике са људским карактерима. - Свирањем , слушањем и бројањем различитих трајања нота - Истовременим свирањем и бројањем лаких мелодија		самопоуздање у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при извођењу музике; -користи уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви Повезивање прсторедних група навише и наниже (развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида). Вежбе за гипкост зглоба шаке кроз свирање интрвала. Вежбе за легато свирање.	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и	- Разговор, игра, слушање музике, цртање музичких доживљаја, повезивање музике са сликом, текстом... - Демонстрација коришћења педала, увођење једноставних вежби са педалом - Увођење сложенијих техничких вежби за развој свирачког апарата - Увођење сложенијих техничких вежби	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се , радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Свирање четвороручно. Скале и трозвучи Молске скале по квинтном кругу до четири повисилице (почевши од тона А) у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.	мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања	за развој свирачког апарата - Увођење кратких вежби за опуштање на почетку и на крају часа, сложеније техничке вежбе , разговор о карактеристикама инструмента и начинима да се инструмент контролише - Упознавање и свирање нових композиција са новим ознакама за темпо - Увођење вежби са компликованијим ритмовима - Увођење вежби неправилног такта - Свирање вежби уз бројање, певање уз свирање вежби са текстом (песмица) - Свирање вежби које имају исписане артикулационе ознаке, објашњавање и демонстрација разлика између ознака - Увођење вежби са означеном педализацијом - Објашњавање појма полифоније и практично приказивање кроз различите примере кретања мелодије - Заједничко свирање ученика и наставника, читање с листа једноставнијих вежби - Анализирање нових композиција са акцентом на сам облик, кроз упоређивање са књижевним облицима, нпр - Свирање лествица и техничких вежби за изједначавање прстију, равномерно свирање		јак део такта; користи педал у делима једноставније фактуре; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пианисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; свира са наставником или другим учеником дела за клавир четвороручно; самостално, изражајно свира композиције напамет;			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

					учествује на јавним наступима у школи и ван ње; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транспозицијама. Шире нијансирање у динамици, истицање мелодије и диференцирање десне и леве руке. Детаљнија анализа облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања	- Свирањем полифоних композиција, певање једне и свирање друге деонице у исто време. Рад на карактеру дела. - Логичка и музичка анализа дела, јасна подела композиције на мање логичне целине. - Причом о карактеру музичког дела, асоцијацијама на књижевност, сликарство, филмску уметност. Иницирањем ученичке самосталности у креацији музичке слике. - Свирањем леве руке са десним педалом. Слушањем како педал реагује на тон, и у ком тренутку како утиче на одсвиран тон. . - Учење о различитим врстама педала, слушањем како која врста утиче на тон. Свирањем композиција у којима се користе различите врсте педала. - Инсистирањем на коришћењу целог тела у сврси добијања квалитетног тона. Радам на припреми пред свирање, слушањем тона унутрашњим слухом пре него што се одсвира. - Радам на коришћењу целог пијанистичког апарата, освешћавању различитих покрета који олакшавају извођење музичког дела.	Индивидуална, вербална, дијалошка, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела; свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се , радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвучи Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почевши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.		- Свесно радити на константном осећају еластичности у току свирања, без икаквих сувишних покрета и усиљености. - Слушањем и свирањем композиција са неправилним тактом. Тапшањем, певањем. - Пажљивим слушањем и спорим свирањем, руке одвојено па заједно. - Свирањем полифоних форми, певањем и свирањем у исто време. Свирањем у клавирском дуету. Свирањем и слушањем полиритмије. - Упознавањем са правилним извођењима украса у различитим епохама, и свирањем истих, са инситурањем на пажљивом слушању и добром тону. - Радом на лакшим композицијама са циљем да се оне одмах изводе на часу без претходног рада код куће. Прелажењем велике количине програма и логичком анализом дела. - Анализом и појашњавањем музичког дела. Свирањем комплекснијих композиција него у прошлом разреду. - Слушањем и диференцирањем различитих карактера акорада. Појашњавањем какве различити ступњеви имају улоге у лествици. - Учењем ђака како се паметно вежба, давањем инструкција о томе који делови треба да се вежбају и како. Развијањем пажње. - Разговором о различитим извођачима и извођењима класичне музике. Слушањем музике на часу, препознавањем различитих музичких инструмената.		клавириста; свира у дуу са наставником или са другим учеником.			
--	---	--	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за:	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и	- Инсистирати на импровизацији разних тема, свирање акорада на основу	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају,	Солфеђо

	јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.	љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	мелодијске линије по слуху. - Учењем само из нота без употребе инструмента, крајње једноставних, фактурално елементарних композиција, по извођачким тешкоћама доступних ученику првог и другог разреда основне школе - Демонстрирати ученику корелацију између стварног живота и музике и самим тим побудити његову машту - Демонстрацијом показати ученику коришћење педала као и разних техника (синкопирани педал) - Указати ученику на постојање више гласова, који се могу јавити у једној руци и њихово правилно раздвајање и слушање - Демонстрирати ученику свирање различитих врста украса, по потреби исписати украс нотама како се изводи - Показивати ученику разне типове технике, кроз етиде, лествице и друге техничке вежбе. - Кроз музичка дела упознати ученика са разним ознакама темпа и карактера - На примеру на ком ученик свира причати му о композитору и његовим делима. - Дати ученику да свира једну ритмичку комбинацију а наставник истовремено да свира другу. - Давати ученику на сваком часу да		самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку	закључују, описују.	
--	---	--	---	--	---	----------------------------	--

			прочита по једну композицију са листа. - Ученику дати аудио примере оркестарске музике а потом да те исте примере свира транскрипцију за клавир. - Ученику сутерисати на делима које изводи делове од којих су та дела састављена. - Задавати му домаће задатке. - Ученика спремати за такмичења кроз вербалну сугестију и музичку сугестију, као и мотивација за такмичења разним наступима и ослобађање ученика за иста. - Утврдити технику и показати нове начине за постизање исте. Нове тактике за савладавање што бржег и лакшег свирања.		припремљеност и музичку освешћеност; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола... Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину. Полиритмија – решавање основних проблема. Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија,	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак	- Учењем само из нота без употребе инструмента, крајње једноставних, фактурално елементарних композиција, по извођачким тешкоћама доступних ученику првог и другог разреда основне школе - Слушање и разговор о различитим музичким делима, различитим извођењима истог дела, упоређивање дела, упоређивање композиција које захтевају више	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	инвенција ... Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских скала у размаку октаве по избору, у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, у осминама, паралелно. – Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.	уметничког школовања.	вештине и теоријског знања у коришћењу педала, у зависности од стилске епохе - Свирање полифоних композиција уз практичну и вербалну демонстрацију елемената полифоније од стране наставника - Свирање композиција које садрже компликованије врсте орнамената, у зависности од стилске епохе - Рад на анализи облика: тема са варијацијама, свита, сонатни облик Свирање цикличних и композиција са варијацијама - Задавање разноврсних, мотивишућих домаћих задатака и подстицање ученика на самостално припремање (за концертно извођење) нешто захтевнијих композиција, уз незнатну помоћ наставника - Четвороручно или на два клавира, свирање с наставником (триоле са квинтолама и квинтоле са триолама) и самостално (дуоле са триолама и триоле са дуолама) - Свирање техничких вежби и композиција у различитим варијантама и различите сложености - Детаљнија примена већег броја ознака за динамику и темпо кроз обраду сложенијих музичких облика		мелодијску линију од пратње; негује културу тона; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; критички прати сопствени развој; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; користи носиоце звука за слушање музике; препознаје музичке елементе у свирању других; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	------------------------------	---	--	--	--	--	--

			са већим бројем музичких елемената - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.					
--	--	--	---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 66		Недељни фонд часова: 2	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине. Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве. Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет. Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век. Једноставније импровизације пратње, свирање каденци. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских	Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	- Избором композиција које се стилски разликују - Свирањем полифоних композиција уз практичну и вербалну демонстрацију елемената полифоније од стране наставника - Кроз обраду композиција са сложенијим техничким и музичким захтевима и практичну демонстрацију извођења истих од стране наставника. - Рад на адекватним композицијама уз помоћ метронома и техничких вежби. - Обрадом композиција које садрже промене тоналитета на краћим нотним вредностима. Транспоновање мелодијских линија за октаву више или ниже. - Наставник припрема литературу преко које ће ученик самостално да примени стечено знање. - Наставник припрема композиције које нису превише технички захтевне и сугерише	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа са обе руке; повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; препозна период настанка одређене композиције; спретно изведе технички захтевније композиције; самостално хармонизује једноставни тематски материјал; појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; негује културу тона; критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	лествица које нису рађене у петом разреду у размаку октаве у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске лестнице у размаку октаве паралелно, у шеснаестинама кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у паралелном кретању кроз четири октаве у шеснаестинама. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда, кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама.		ученику начин на који ће брже да прочита композицију. - Равномерно свирање одговарајућих тонова лестнице са обе руке истовремено. - Редовно слушање квалитетне музике изоштрава слух и подиже квалитет истог - Константан напредак мора бити повезан свакодневним вежбањем		његово побољшање; самостално вежба по плану који је утврдио поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи носиоце звука за слушање музике.			
--	--	--	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиром. Поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Неговање музичке меморије. Привикавање ученика на самоконтролу звука и схватање музичког облика. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Вежбе за глпкост зглоба (свирање интервала). Динамичке ознаке: пијано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: анданте, модерато, алегро. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима.	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Равномерно свирање одговарајућих тонова лестнице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	описе својим речима делове клавира и начин добијања тона на клавиру; правилно седи за клавиром; изражајно пева, а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и описе их својим речима; описе својим	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остале ознаке на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола звука. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвуци Дурске скале по квинтном кругу (почевши од тона ЦЕ) до четири повисилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном смеру од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.				речима појмове канон, имитација; примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при извођењу музике; користи уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви Повезивање прсторедних група навише и наниже (развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида). Вежбе за гипкост зглоба шаке кроз свирање интрвала. Вежбе за легато свирање. Увођење у основне	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; описује својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; користи педал	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Свирање четвороручно. Скале и трозвучи Молске скале по квинтном кругу до четири повисилице (почевши од тона А) у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.				у делима једноставније фактуре; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; свира са наставником или другим учеником дела за клавир четвороручно; самостално, изражајно свира композиције напамет; учествује на јавним			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					наступима у школи и ван ње; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транспозицијама. Шире нијансирање у динамици, истицање мелодије и диференцирање десне и леве руке. Детаљнија анализа облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности – Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела; свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других клавириста;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвуци Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почевши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.				свира у дуу са наставником или са другим учеником.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвуци Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.				у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПЕТИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола... Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину. Полиритмија – решавање основних проблема. Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ... Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских скала у размаку октаве по избору, у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, у осминама, паралелно. – Велико разлагање доминантног и умањеног	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; негује културу тона; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.				освешћеност; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; критички прати сопствени развој; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; користи носиоце звука за слушање музике; препознаје музичке елементе у свирању других; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара. Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине. Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве. Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и етида - Кроз вежбање и свирање комада и етида	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа са обе руке; повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; препозна период настанка одређене композиције; спретно изведе технички захтевније композиције; самостално хармонизује једноставни тематски материјал; појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век. Једноставније импровизације пратње, свирање каденци. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских лествица које нису рађене у петом разреду у размаку октаве у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске лествице у размаку октаве паралелно, у шеснаестинама кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у паралелном кретању кроз четири октаве у шеснаестинама. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда, кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама.				учествује на јавним наступима у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; негује културу тона; критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; самостално вежба по плану који је утврдио поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи носиоце звука за слушање музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиrom. Поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Неговање музичке меморије. Привикавање ученика на самоконтролу звука и схватање музичког облика.	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Усавршавање технике и	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	описује својим речима делове клавира и начин добијања тона на клавиру; правилно седи за клавиrom; изражајно пева, а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се , радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Вежбе за гибкост зглоба (свирање интервала). Динамичке ознаке: пијано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: анданте, модерато, алегро. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остале ознаке на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола звука. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвучи Дурске скале по квинтном кругу (почевши од тона ЦЕ) до четири повисилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном смеру од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.	моторике код ученика.	обе руке истовремено.		лаке песмице по слуху; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; опише својим речима појмове канон, имитација; примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при извођењу музике; користи уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука.			
--	---	-----------------------	-----------------------	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви	- Достизање вишег нивоа	- Кроз вежбање и свирање тонских,	Индивидуална, вербална,	чита течно нотни текст у	Објашњава, показује,	Слушају, мисле, певају,	Солфеђо

	Повезивање прсторедних група навише и наниже (развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида). Вежбе за гипкост зглоба шаке кроз свирање интрвала. Вежбе за легато свирање. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Свирање четвороручно. Скале и трозвуци Молске скале по квинтном кругу до четири повисилице (почевши од тона А) у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвуци, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.	знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	дијалогска, демонстративна	виолинском и бас кључу; опише својим речима и одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; користи педал у делима једноставније фактуре; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пиајанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника;	прича, свира, мотивише	играју се, радују се, питају, закључују, описују.	
--	---	---	--	-----------------------------------	--	-------------------------------	--	--

					развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; свира са наставником или другим учеником дела за клавијр четвороручно; самостално, изражајно свира композиције напамет; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транспозицијама. Шије нијансирање у динамици, истицање мелодије и диференцирање десне и леве руке. Детаљнија анализа облика уз	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности – Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвучи Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почевши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.				дела; свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других клавириста; свира у дуу са наставником или са другим учеником.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за:	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају,	Солфеђо

	јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.	способности - Достижање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.		самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку	закључују, описују.	
--	---	---	--	--	---	----------------------------	--

					припремљеност и музичку освешћеност; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПЕТИ			Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола... Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину. Полиритмија – решавање основних проблема. Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ... Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских скала у размаку октаве по избору, у паралелном и	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; негује културу тона; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; учествује на јавним наступима у	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	супротног кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама. Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, у осминама, паралелно. – Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.				школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; критички прати сопствени развој; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; користи носиоце звука за слушање музике; препознаје музичке елементе у свирању других; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ		Наставни предмет: КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантлене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и етида - Кроз вежбање и свирање комада и етида	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа са обе руке; повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; препозна период настанка одређене композиције; спретно изведе технички	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	поштовањем свих задатих параметара. Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине. Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве. Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет. Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век. Једноставније импровизације пратње, свирање каденци. Скале и трозвучи Шест дурских и шест молских лествица које нису рађене у петом разреду у размаку октаве у паралелном и супротном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве. Хроматске лествице у размаку октаве паралелно, у шеснаестинама кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у паралелном кретању кроз четири октаве у шеснаестинама. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда, кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама.	моторике код ученика.			захтевније композиције; самостално хармонизује једноставни тематски материјал; појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; негује културу тона; критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; самостално вежба по плану који је утврдио поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; користи носиоце звука за слушање музике.			
--	---	------------------------------	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Седење и држање инструмента. Поставка леве и десне руке. Мех. Виолински и бас кључ. Основне ознаке артикулација. Регистри. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи: Ce-dur, Ge-dur, De-dur, F-dur (Паралелно у четвртинама, трозвук-мало разлагање и симултано)	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Усмено представљање уз приказ инструмента и његових делова. -Упознавање ученика са правильним држањем тела, руку и инструмента. -Одвајањем и спајањем мехом горњих ивица десног и левог полукорпуса. -Поступно увођење кроз нотне примере. -Применом адекватне технике тушеа у складу са вођењем меха. -Практичном демонстрацијом кроз вођење меха. -Практичном демонстрацијом кроз свирање композиција. -Притиском прста на дугме регистра ученик мења боју и висину тона. -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: – опише својим речима карактеристике хармонике и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент; – правилно поставља обе руке на клавијатуру; – правилно води и мења мех; – примени основне елементе нотне писмености, чита виолински и бас кључ; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, акценте, понављање; – примени означену артикулацију и обликује фразу; – употреби регистре у циљу промене боје и висине тона; – самостално свора соло кретке композиције напамет; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; Поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Мотив и реченица. Шеснаестина, пунктирана осмина и триоле. Динамичко нијансирање - пиано, мецопиано, мецофорте, форте, крешендо и декрешендо. Легато и интервали. Техника леве и десне руке. Врсте такта: 4/8,2/2,3/2,4/2. Нове ознаке за темпо. Мелодијска кретања. Акцентирање мехом. Регистри. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвуци: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур и упознавање са а-мол лествицом (дурске паралелно у четвртинама и осминама; Трозвук, мало разлагање и симултано; молска лествица паралелно у четвртинама; трозвук мало разлагање и симултано)	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту крз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	- Демонстрација основних елемената динамичког нијансирања кроз различите вежбе и композиције. - Свирање различитих композиција и вежби који садрже хармонске интервала. - Свирање композиција кроз које се проширује дијапазон различитих басова. - Објаснити појам полифоније и практично приказати кроз различите примере. - Наглашавање тона оштрим покретом меха. - Објаснити трајање нотних вредности и практично на инструменту демонстрирати кроз различите примере. - Упознавање и свирање нових врста такта кроз одговарајуће композиције. - Упознавање и свирање нових ознака за темпо кроз одговарајуће композиције. - Увежбавање промене регистра у току композиције кроз адекватан пример. - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -одсвира мотив и реченицу уз јасно диференцирање мелодије од пратње; -свира шеснаестине, пунктиране осмине и триоле; примени основне елементе динамичког нијансирања; свира хармонске интервале и легато помоћу заједничког тона; -уједначи технику леве и десне руке; свира у тактовима 4/8,2/2,3/2,4/2; примени ознаке за темпо: алегро, андантино, адађо, ленто; изводи једноставнија мелодијска кретања на обе клавијатуре, као увод у полифонију; -примени акцентирање тона мехом; користи све регистре који су на располагању; -учествује на јавним наступима у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника леве и десне руке. Свирање подметањем и пребацивањем прстију. Репетиција тона. Украси: дуги и кратки предудар, мордент, пралтрилер и краћи трилер. Динамичко нијансирање. Регистри. Музички облици. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвници Дурске и молске скале до три предзнака паралелно у четвртинама, осминама и шеснестинама, трозвук-мало разлагање и симултано.	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструментуи кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Кроз визуелно и звучно препознавање различитих делова композиције -Свирање композиција које садрже одговарајући стил и карактер композиција -Свирање композиција које су технички захтевније у односу на тренутне техничке способности ученика. -Свирање композиција које садрже хармонске интервале -Свирање композиција које садрже репетицију тона у деоници десне и леве руке. -Практично приказивање свирања брзе промене смера кретања меха. -Наставник приказује свирање украсних тонова на било којем тону инструмента уз понављање ученика. -Наставник демонстративно показује разлику између триоле и парне групе истоимене ритмичке фигуре и синкопе, а затим ученик понавља -Наставник кроз одговарајуће композиције упознаје ученика	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -испољи техничку спретност леве и десне руке; -свира хармонске интервале са подметањем и пребацивањем прстијудесне руке; -примени репетицију тона десном и левом руком са разним комбинацијама прстореда; -примени украсе; -примени динамичко нијансирање; -примени регистре у односу на стил и карактер композиције; -примени знања из музичких облика при тумачењу нотног текста; -меморише музички текст; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

			са новим агогичким ознакама и применом ширег динамичког нијансирања. -Наставник објашњава ученику стилску употребу регистара у демонстрира кроз одговарајуће композиције. -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.		договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА				Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника десне и леве руке. Прстореди. Регистри. Украси. Скокови на обе клавијатуре. Музички облици. Јавни наступи. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до четири предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама, а одговарајуће молске скале кроз две октаве у паралелном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама Дурски и молски трозвучи четворогласно у малом разлагању и симултано Свирање октава симултано и разложено.	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Визуелно и звучно препознавање различитих делова композиције и полифоније. -Развијање технике свирање интервала кроз адекватне примере. -Ученик се упознаје са формом цикличног облика и свира адекватну композицију. -Наставник приказује свирање украсних тонова на било којем тону инструмента уз понављање ученика. -Кроз адекватне примере уз помоћ техничких предвежби ученик постиже бољи рад прстију. -Кроз лествице и техничке вежбе ученик упознаје интервале и акорде, као и њихове прсторедне форме. -Кроз лествице и техничке вежбе ученик упознаје октавне интервале. -Кроз лествице и композиције које	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -испољи техничку спретност десне и леве руке при свирању композиције са елементима полифоније; -примени различите прсторедне при свирању интервала и акорада; -користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; -свира једноставније композиције цикличног облика, сонатине, свите; -примени украсе, двоструки предудар, групето и трилер;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

			садрже основне, акордске и баритон басове. -Кроз композиције које садрже скокове на обе клавијатуре. -Кроз композиције које се стилски и карактерно разликују, или композицију која је сложеније форме, а садржи стилски и карактерно различите делове. -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.		-учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музички облици. Цикличне композиције. Ознаке и за динамику и темпо. Техника десне и леве руке. Регистри. Прстореди. Артикулација и мех. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до пет предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. Дурски и молски трозвучи у великом разлагању и симултано. Доминантни септакорд у малом разлагању и симултано, октаве	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Свирањем полифоних композиција уз практичну и вербалну демонстрацију елемената полифоније од стране наставника -Кроз свирање цикличних и композиција са варијацијама. -Кроз обраду сложенијих музичких облика са већим бројем музичких елемената -Кроз обраду композиција са сложенијим захтевима вођења меха и практичну демонстрацију извођења истих од стране наставника. -Кроз композиције које се стилски и карактерно разликују, или композицију која је сложеније форме, а садржи стилски и карактерно различите делове. -Задавањем краћих и лакших комада	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени знања из музичких облика у делима са елементима полифоније; - свира композиције цикличног карактера: тема са варијацијама, свита, сонатина, сонатни облик; - примени ознаке за динамику и темпо; - испољи техничку спретност десне и леве руке; - користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; - самостално решава лакше проблеме у примени прстореда; - самостално решава извођење	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

	симултано и разложено.		који пружају могућност вежбања проналажења редакцијских решења. -Задавање лакших комада ученику уз практично и вербално објашњење наставника како да ученик посматра нотну слику и на шта да обрати пажњу током читања са листа. -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.		појединих врста артикулације и писања ознака за мех; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---------------------------	--	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	-Музички стилови – основне карактеристике. -Технички и музички елементи -Регистри. -Артикулација и динамика. -Читање са листа. -Јавни наступи. -Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до шест предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. Дурски и молски трозвучи у малом, великом разлагању и симултано. Доминантни и	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Избором композиција које се стилски разликују - Свирањем полифоних композиција уз практичну и вербалну демонстрацију елемената полифиније од стране наставника - Кроз обраду композиција са сложенијим техничким и музичким захтевима и практичну демонстрацију извођења истих од стране наставника. - Рад на адекватним композицијама уз помоћ метронома и техничких вежби. - Обрадом композија које садрже промене	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване регистрима; - примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

	умањени септакорди у малом, великом разлагању и симултано кроз две октаве у паралелном кретању. Октаве симултано и разложено Хроматска скала у паралелном кретању.		регистра на краћим нотним вредностима. Транспоноване мелодијских линија за октаву више или ниже. - Наставник припрема литературу преко које ће ученик самостално да примени стечено знање. - Наставник припрема композиције које нису превише технички захтевне и сугерише ученику начин на који ће брже да прочита композицију. - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.		лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Седење и држање инструмента. Поставка леве и десне руке. Мех. Виолински и бас кључ. Основне ознаке артикулација. Регистри. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи: Ce-dur, Ge-dur, De-dur, F-dur (Паралелно у	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: – опише својим речима карактеристике хармонике и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент; – правилно поставља обе руке на клавијатуру; – правилно води и мења мех; – примени основне елементе нотне писмености, чита виолински и бас кључ; – препозна основне ознаке за темпо, динамику,	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	четвртинама, трозвук-мало разлагање и симултано)				акценте, понављање; – примени означену артикулацију и обликује фразу; – употреби регистре у циљу промене боје и висине тона; – самостално свора соло кретке композиције напамет; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; Поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Мотив и реченица. Шеснаестина, пунктирана осмина и триоле. Динамичко нијансирање - пиано, мецопиано, мецофорте, форте, крешендо и декрешендо. Легато и интервали. Техника леве и десне руке. Врсте такта: 4/8, 2/2, 3/2, 4/2. Нове ознаке за темпо. Мелодијска кретања. Акцентирање мехом. Регистри. Јавни наступи. Понашање на	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -одсвира мотив и реченицу уз јасно диференцирање мелодије од пратње; -свира шеснаестине, пунктиране осмине и триоле; примени основне елементе динамичког нијансирања; свира хармонске интервале и легато помоћу заједничког тона; -уједначи технику леве и десне руке;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	јавном наступу. Скале и трозвуци: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур и уознавање са а-мол лествицом (дурске паралелно у четвртинама и осминама; Трозвук, мало разлагање и симултано; молска лествица паралелно у четвртинама; трозвук мало разлагање и симултано)				свира у тактовима 4/8, 2/2, 3/2, 4/2; примени ознаке за темпо: алегро, андантино, адађо, ленто; изводи једноставнија мелодијска кретања на обе клавијатуре, као увод у полифонију; -примени акцентирање тона мехом; користи све регистре који су на располагању; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника леве и десне руке. Свирање подметањем и пребацивањем прстију. Репетиција тона. Украи: дуги и кратки предудар, мордент, пралтрилер и краћи трилер. Динамичко нијансирање. Регистри. Музички облици. Музичка меморија.	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -исполи техничку спретност леве и десне руке; -свира хармонске интервале са подметањем и пребацивањем прстију десне руке; -примени репетицију тона десном и левом руком са разним комбинацијама	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвици Дурске и молске скале до три предзнака паралелно у четвртинама, осминама и шеснестинама, трозвук-мало разлагање и симултано.				престореда; -примени украсе; -примени динамичко нијансирање; -примени регистре у односу на стил и карактер композиције; -примени знања из музичких облика при тумачењу нотног текста; -меморише музички текст; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА				Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника десне и леве руке. Прстореди. Регистри. Украси. Скокови на обе клавијатуре. Музички облици. Јавни наступи. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до четири предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању у четвртинама,	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -испољи техничку спретност десне и леве руке при свирању композиције са елементима полифоније; -примени различите престореде при свирању интервала и акорада; -користи различите регистре у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

	осминама и шеснаестинама, а одговарајуће молске скале кроз две октаве у паралелном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама Дурски и молски трозвуци четворогласно у малом разлагању и симултано Свирање октава симултано и разложено.				зависности од стила и карактера композиције; -свира једноставније композиције цикличног облика, сонатине, свите; -примени украсе, двоструки предудар, групето и трилер; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музички облици. Цикличне композиције. Ознаке и за динамику и темпо. Техника десне и леве руке. Регистри. Прстореди. Артикулација и мех. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до пет предзнака кроз две октаве у паралелном и супротном кретању. Дурски и молски	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени знања из музичких облика у делима са елементима полифоније; - свира композиције цикличног карактера: тема са варијацијама, свита, сонатина, сонатни облик; - примени ознаке за динамику и темпо; - испољи техничку спретност десне и леве руке; - користи различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; - самостално	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

	трозвучи у великом разлагању и симултано. Доминантни септакорд у малом разлагању и симултано, октаве симултано и разложено.				решава лакше проблеме у примени прстореда; - самостално решава извођење појединих врста артикулације и писања ознака за мех; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	-Музички стилови – основне карактеристике. -Технички и музички елементи -Регистри. -Артикулација и динамика. -Читање са листа. -Јавни наступи. -Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до шест предзнака кроз две октаве у паралелном и	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспонованье регистрима; - примени	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

	супротног кретању. Дурски и молски трозвучи у малом, великом разлагању и симултаном. Доминантни и умањени септакорди у малом, великом разлагању и симултаном кроз две октаве у паралелном кретању. Октаве симултаном и разложено Хроматска скала у паралелном кретању.				артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Седење и држање инструмента. Поставка леве и десне руке. Мех. Виолински и бас кључ. Основне ознаке артикулација. Регистри. Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи:	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: – опише својим речима карактеристике хармонике и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент; – правилно поставља обе руке на клавијатуру; – правилно води и мења мех; – примени основне елементе нотне писмености, чита виолински и бас кључ; – препозна	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Ce-dur, Ge-dur, De-dur, F-dur (Паралелно у четвртинама, трозвук-мало разлагање и симултано)				основне ознаке за темпо, динамику, акценте, понављање; – примени означену артикулацију и обликује фразу; – употреби регистре у циљу промене боје и висине тона; – самостално свора соло кретке композиције напамет; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; Поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Мотив и реченица. Шеснаестина, пунктирана осмина и триоле. Динамичко нијансирање - пиано, мецопиано, мецофорте, форте, крешендо и декрешендо. Легато и интервали. Техника леве и десне руке. Врсте такта: 4/8, 2/2, 3/2, 4/2. Нове ознаке за темпо. Мелодијска кретања. Акцентирање мехом. Регистри.	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -одсвира мотив и реченицу уз јасно диференцирање мелодије од пратње; -свира шеснаестине, пунктиране осмине и триоле; примени основне елементе динамичког нијансирања; свира хармонске интервале и легато помоћу заједничког тона; -уједначи	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, Еф-дур и упознавање са а-мол лествицом (дурске паралелно у четвртинама и осминама; Трозвук, мало разлагање и симултано; молска лествица паралелно у четвртинама; трозвук мало разлагање и симултано)				технику леве и десне руке; свира у тактовима 4/8, 2/2, 3/2, 4/2; примени ознаке за темпо: алегро, андантино, адађо, ленто; изводи једноставнија мелодијска кретања на обе клавијатуре, као увод у полифонију; -примени акцентирање тона мехом; користи све регистре који су на располагању; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника леве и десне руке. Свирање подметањем и пребацивањем прстију. Репетиција тона. Украси: дуги и кратки предудар, мордент, пралтрилер и краћи трилер. Динамичко нијансирање. Регистри. Музички облици.	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -испољи техничку спретност леве и десне руке; -свира хармонске интервале са подметањем и пребацивањем прстију десне руке; -примени репетицију тона десном и левом руком са	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Музичка меморија. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвници Дурске и молске скале до три предзнака паралелно у четвртинама, осминама и шеснестинама, трозвук-мало разлагање и симултано.				разним комбинацијама прстореда; -примени украсе; -примени динамичко нијансирање; -примени регистре у односу на стил и карактер композиције; -примени знања из музичких облика при тумачењу нотног текста; -меморише музички текст; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техника десне и леве руке. Прстоређи. Регистри. Украси. Скокови на обе клавијатуре. Музички облици. Јавни наступи. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до четири предзнака кроз две октаве у паралелном и	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -исполи техничку спретност десне и леве руке при свирању композиције са елементима полифоније; -примени различите прстореде при свирању интервала и акорада; -користи	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

	супротног кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама, а одговарајуће молске скале кроз две октаве у паралелном кретању у четвртинама, осминама и шеснаестинама Дурски и молски трозвучи четворогласно у малом разлагању и симултано Свирање октава симултано и разложено.				различите регистре у зависности од стила и карактера композиције; -свира једноставније композиције цикличног облика, сонатине, свите; -примени украсе, двоструки предудар, групето и трилер; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музички облици. Цикличне композиције. Ознаке и за динамику и темпо. Техника десне и леве руке. Регистри. Прстореди. Артикулација и мех. Јавни наступи. Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до пет предзнака кроз две октаве у паралелном и супротног	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени знања из музичких облика у делима са елементима полифоније; - свира композиције цикличног карактера: тема са варијацијама, свита, сонатина, сонатни облик; - примени ознаке за динамику и темпо; - испољи техничку спретност десне и леве руке; - користи различите регистре у зависности од стила и карактера	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар

	кретању. Дурски и молски трозвучи у великом разлагању и симултано. Доминантни септакорд у малом разлагању и симултано, октаве симултано и разложено.				композиције; - самостално решава лакше проблеме у примени престореда; - самостално решава извођење појединих врста артикулације и писања ознака за мех; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ХАРМОНИКА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	-Музички стилови – основне карактеристике. -Технички и музички елементи -Регистри. -Артикулација и динамика. -Читање са листа. -Јавни наступи. -Понашање на јавном наступу. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до шест предзнака кроз две	-Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности -Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације -Усавршавање технике и моторике код ученика.	-Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника -Кроз вежбање и свирање комада и песмица -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

	октаве у паралелном и супротном кретању. Дурски и молски трозвуци у малом, великом разлагању и симултано. Доминантни и умањени септакорди у малом, великом разлагању и симултано кроз две октаве у паралелном кретању. Октаве симултано и разложено Хроматска скала у паралелном кретању.				регистрима; - примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Техника десне руке: квалитет звука на празним жицама; држање и вођење гудала по једној жици; прелазак са жице на жицу; основне динамичке различитости по једној жици; расподела гудала. <u>Основни потези:</u> деташе, легато, маркато (2 и 4 нота	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни	- Усмено представљање уз приказ инструмента и његових делова. - Упознавање ученика са правилним држањем тела, руку и инструмента. - Спајање леве и десне руке.Свирање празних жица - Поступно увођење кроз нотне примере. - Координација леве и десне руке - Фиксирање интонације,тачног и правилног	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -опише својим речима карактеристике виолине и начин добијања тона; -правилно стоји и држи инструмент и гудало; -изводи пицicato и основне потезе гудалом; -самостално поставља прсте леве руке на хватник у првој	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	на једно гудало). Техника леве руке: поставка прве позиције; разлика степена и полустепена; прва позиција, распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст); поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице. Једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави.	наступ и наставак уметничког школовања.	ритма,квалитет тона и звука - Практичном демонстрацијом кроз свирање композиција. - Притиском прста на жицу и благим покретом ученик добија вибрато - Рад на слуху,развијање технике и моторике код ученика		позицији на свим жицама; -изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању нотног текста у виолинском кључу; -примени што богатију музичку фантазију коју је развио путем приче и игре са наставником у свирању; -користи различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; -свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољи самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (andante, moderato, allegro, presto...). Динамика (piano, mezzo piano, mezzoforte, forte, diminuendo, crescendo...). Техника десне руке: квалитет звука кроз динамичке промене; динамичко нијансирање; јасна расподела гудала уз различите ритмичке јединице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; повезивање свих жица кроз потезе легата. Потези: деташе, легато (4 и 8 нота на једно гудало), стакато, маркато и мартеле. Техника леве руке: прва позиција, сви распореди прстију; поставка првог прста уз пражић; лака хроматика у првој позицији; глисанда до III позиције на свим жицама; поставка прстију у односу на суседне жице кроз легато потез (припрема за једноставне акорде). Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са дурским или молским трозвуком кроз	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Демонстрација основних елемената динамичког нијансирања кроз различите вежбе и композиције -Свирање различитих композиција и вежби који садрже повисилице и снизилице. -Свирање композиција различитог карактера -Сједињавање техничких захтева -Наглашавање тона оштрим покретом гудала. -Објаснити трајање нотних вредности и практично на инструменту демонстрирати кроз различите примере. -Упознавање и свирање нових врста такта кроз одговарајуће композиције. -Упознавање и свирање нових ознака за темпо кроз одговарајуће композиције. -Увежбавање промене позиција 1-3 -Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са променом позиције.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изражајно пева и свира песмице на виолини; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; -примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; -самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -покаже самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака; -уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско учење интервала) Солфеђо (теоријска обрада нотних вредности) Солфеђо (теоријска обрада различитих врста такта) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једну или две октаве у првој позицији.				извођењу музике.			
--	--	--	--	--	------------------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музичка меморија - неговање и развијање. Самостално вежбање – планирање и процедуре. Држање инструмента и гудала (контрола) Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (ларго, виваће, sforzando, глисандо, ритенуто, аћелерандо...). Техника десне руке: вођење гудала на две жице истовремено, деташе; увод у акорде наниже на три жице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8 нота на једно гудало), стакато, маркато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење бар две различите позиције без прелаза; почетне вежбе вибрата; хроматика; природни флажолети;	Циљ учења предмета Хармоника је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Кроз визуелно и звучно препознавање различитих делова композиције. -Свирање композиција које садрже одговарајући стил и карактер композиција Свирање композиција које су технички захтевније у односу на тренутне техничке способности ученика. -Свирање композиција које садрже хармонске интервале. -Свирање композиција које садрже техничке захтеве десне руке -Практично приказивање свирања брзих вежби. У вежбавању потеза деташе -Наставник приказује свирање украсних тонова на било којем тону инструмента уз понављање ученика -Наставник демонстративно показује разлику између триоле и парне групе истоимене ритмичке фигуре и синкопе, а затим ученик понавља одговарајуће композиције упознаје ученика са новим агогичким знацима и применом ширег динамичког нијансирања. -Наставник	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -свесно меморише нотни текст; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без глисанда; -прати интонацију и коригује се; примењује ознаке темпа, карактера, динамике и агогике; -користи вибрато на дужим нотама; -изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; -самостално и свакодневно вежба; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; прати музичку фразу у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско знање интервала) Солфеђо (теоријска обрада триола и синкопа) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једноставни двозвучи са коришћењем једног прста и празних жица; једноставни акорди на три жице; Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвучима (дурски или молски квинтакорд и квартсектакорд) у једној позицији, кроз једну или две октаве.		објашњава ученику стилску употребу украса на тоновима...трилери -Равномерно свирање одговарајућих тонова са украсима.		музике.			
--	---	--	--	--	---------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата. Техника десне руке: уједначеност звука кроз различите потезе; свирање истовремено на две жице деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже). Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8, 9, 16 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење прве, друге треће и четврте позиције са	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Визуелно и звучно препознавање различитих делова композиције . Развијање технике свирања кроз адекватне примере -Ученик се упознаје са формом циклчног облика и свира адекватну композицију. -Наставник приказује свирање украсних тонова на било којем тону инструмента уз понављање ученика. -Кроз адекватне примере уз помоћ техничких предвежби ученик постиже бољи рад прстију. -Кроз лествице и техничке вежбе ученик упознаје интервале и акорде, као и њихове прсторедне форме -Кроз скале и техничке вежбе ученик развијатехнику свирања и брзину Кроз скале и етиде које садрже промену позиције	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -самостално чита сложенији музички материјал; -брже меморише дужи нотни текст; -користи метроном приликом вежбања; -штимује се уз мању помоћ наставника; примењује вибрато у свирању; -контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -критички	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (сложеније ритмичке форме) Солфеђо (теоријско упознавање интервала и акорада) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	прелазима; вибрато; хроматске скале у првој позицији; разложене терце; природни и вештачки флажолети; једноставни двозвучи у првој позицији (сексте, терце, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у првој позицији. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (4, 8, 16 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд - деташе и три легато) кроз две октаве са прелазима;		развија чисту интонацију -Кроз композиције које садрже промене позиције развија технику. -Кроз композиције које се стилски и карактерно разликују, упознаје стил свирања Извођење уз клавирску пратњу.		вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; -примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. -Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. -Слушање, интонација и штимовање инструмента. Музичка меморија - неговање и	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности,	Свирањем композиција уз практичну и вербалну демонстрацију елемената од стране наставника -свирање композиција са варијацијама. -Кроз обраду сложенијих музичких облика са већим бројем музичких елемената	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - самостално штимује свој инструмент; -самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; -контролише	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (прима виста) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). -Развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад над одговарајућом литературом и композицијама сложенијих техничких захтева. Музичка меморија - неговање и развијање. Музички бонтон. Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање двозвука са једноставним прелазима како деташе тако и легато, стакато..; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8,16,24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије Техника леве руке: коришћење првих пет позиција са прелазима; вибрато; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; разложене терце; коришћење природних и вештачких флажолета; једноставни двозвучи у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи: Дурске и молске	естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	-Кроз обраду композиција са сложенијим захтевима и практичну методу демонстрацију извођења истих од стране наставника. -Кроз композиције које се стилски и карактерно разликују, или композицију која је сложеније форме, а садржи стилски и карактерно различите делове. -Задавањем краћих и лакших комада који пружају могућност вежбања проналажења редакцијских решења. -Задавање лакших комада ученику уз практично и вербално објашњење наставника како да ученик посматра нотну слику и на шта да обрати пажњу током читања са листа. -Равномерно свирање одговарајућих тонова скале са захтевнијим потезима.		интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -исполи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -користи првих пет позиција; користи хармонски слух; -влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму; -свира задате			
--	--	--	---	--	---	--	--	--

	скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, секстакорд и квартсекстакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Компликованије вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред.				композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање разложених двозвука у скали, деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8,16,24	Циљ учења предмета Виолина је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Избором композиција које се стилски разликују. Свирањем композиција уз практичну и вербалну демонстрацију од стране наставника и корепетитора Кроз обраду композиција са сложенијим техничким и музичким захтевима и практичну демонстрацију извођења истих од стране наставника. Рад на адекватним композицијама уз помоћ метронома и техничких вежби. Обрадом композиција које садрже промене позиција на краћим нотним вредностима. Наставник припрема литературу преко које ће ученик	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване регистрима; - примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (Прима виста) Теорија музике (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије, рикоше. Техника леве руке: коришћење првих седам позиција са прелазима; различите врсте вибрата; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; коришћење природних и вештачких флажолета; лака пицката левом руком; једноставни двозвучи разложено или спојено у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Сложеније вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред		самостално да примени стечено знање. Наставник припрема композиције које нису превише технички захтевне и сугерише ученику начин на који ће брже да прочита композицију. Развијање техничких способности и развијање музикалности, коришћење раније стечених знања у циљу извођења		реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да:	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују,	Солфеђо

	десне руке. Техника десне руке: квалитет звука на празним жицама; држање и вођење гудала по једној жици; прелазак са жице на жицу; основне динамичке различитости по једној жици; расподела гудала. <u>Основни потези:</u> деташе, легато, маркато (2 и 4 нота на једно гудало). Техника леве руке: поставка прве позиције; разлика степена и полустепена; прва позиција, распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст); поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице. Једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави.	Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.		изражајно пева и свира песмице на виолини; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; -примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; -самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -покаже самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака; -уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.		описују.	
--	--	--	--	--	---	--	----------	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (andante, moderato, allegro, presto...). Динамика (piano, mezzo piano, mezzoforte, forte, diminuendo, crescendo...). Техника десне руке: квалитет звука кроз динамичке промене; динамичко нијансирање; јасна расподела гудала уз различите ритмичке јединице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; повезивање свих жица кроз потезе легата. Потези: деташе, легато (4 и 8 нота на једно гудало), стакато, маркато и мартеле. Техника леве руке: прва позиција, сви распореди прстију; поставка првог прста уз пражих; лака хроматика у првој позицији; гласанда до III позиције на свим жицама; поставка прстију у односу на суседне жице кроз легато потез (припрема за једноставне акорде). Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са дурским или молским трозвуком кроз	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изражајно пева и свира песмице на виолини; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; -примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; -самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -покаже самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака; -уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско учење интервала) Солфеђо (теоријска обрада нотних вредности) Солфеђо (теоријска обрада различитих врста такта) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једну или две октаве у првој позицији.				извођењу музике.			
--	--	--	--	--	------------------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музичка меморија - неговање и развијање. Самостално вежбање – планирање и процедуре. Држање инструмента и гудала (контрола) Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (ларго, виваће, сфорцандо, глисандо, ритенуто, аћелерандо...). Техника десне руке: вођење гудала на две жице истовремено, деташе; увод у акорде наниже на три жице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8 нота на једно гудало), стакато, маркато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење бар две различите позиције без прелаза; почетне вежбе вибрата; хроматика; природни флажолети;	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -свесно меморише нотни текст; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без глисанда; -прати интонацију и коригује се; примењује ознаке темпа, карактера, динамике и агогике; -користи вибрато на дужим нотама; -изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; -самостално и свакодневно вежба; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; прати музичку фразу у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско знање интервала) Солфеђо (теоријска обрада триола и синкопа) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једноставни двозвуци са коришћењем једног прста и празних жица; једноставни акорди на три жице; Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале са трозвучима (дурски или молски квинтакорд и квартсектакорд) у једној позицији, кроз једну или две октаве.				музике.			
--	---	--	--	--	---------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата. Техника десне руке: уједначеност звука кроз различите потезе; свирање истовремено на две жице деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже). Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8, 9, 16 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење прве, друге треће и четврте позиције са	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -самостално чита сложенији музички материјал; -брже меморише дужи нотни текст; -користи метроном приликом вежбања; -штимује се уз мању помоћ наставника; примењује вибрато у свирању; -контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -критички	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (сложеније ритмичке форме) Солфеђо (теоријско упознавање интервала и акорада) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	прелазима; вибрато; хроматске скале у првој позицији; разложене терце; природни и вештачки флажолети; једноставни двозвуци у првој позицији (сексте, терце, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у првој позицији. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (4, 8, 16 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд - деташе и три легато) кроз две октаве са прелазима;				вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; -примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. -Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. -Слушање, интонација и штимовање инструмента. Музичка меморија - неговање и	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - самостално штимује свој инструмент; -самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; -контролише	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (прима виста) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). -Развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад над одговарајућом литературом и композицијама сложенијих техничких захтева. Музичка меморија - неговање и развијање. Музички бонтон. Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање двозвука са једноставним прелазима како деташе тако и легато, стакато..; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8,16,24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије Техника леве руке: коришћење првих пет позиција са прелазима; вибрато; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; разложене терце; коришћење природних и вештачких флажолета; једноставни двозвучи у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи: Дурске и молске				интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -исполи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -користи првих пет позиција; користи хармонски слух; -влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму; -свира задате			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

	скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Компликованије вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред.				композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање разложених двозвука у скали, деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване регистрима; - примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (Прима виста) Теорија музике (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије, рикоше. Техника леве руке: коришћење првих седам позиција са прелазима; различите врсте вибрата; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; коришћење природних и вештачких флажолета; лака пициката левом руком; једноставни двозвучи разложено или спојено у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Сложеније вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред				реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Начин добијања тона. Поставка леве и	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да:	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују,	Солфеђо

	десне руке. Техника десне руке: квалитет звука на празним жицама; држање и вођење гудала по једној жици; прелазак са жице на жицу; основне динамичке различитости по једној жици; расподела гудала. <u>Основни потези:</u> деташе, легато, маркато (2 и 4 нота на једно гудало). Техника леве руке: поставка прве позиције; разлика степена и полустепена; прва позиција, распореди прстију (полустепен 2-3 и 1-2 прст); поставка прстију и упоређивање полустепена у односу на суседне жице. Једноставне вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са трозвуком у једној октави.	Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.		изражајно пева и свира песмице на виолини; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; -примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; -самостално свира композиције напет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -покаже самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака; -уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.		описују.	
--	--	--	--	--	---	--	----------	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (andante, moderato, allegro, presto...). Динамика (piano, mezzo piano, mezzoforte, forte, diminuendo, crescendo...). Техника десне руке: квалитет звука кроз динамичке промене; динамичко нијансирање; јасна расподела гудала уз различите ритмичке јединице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо...; повезивање свих жица кроз потезе легата. Потези: деташе, легато (4 и 8 нота на једно гудало), стакато, маркато и мартеле. Техника леве руке: прва позиција, сви распореди прстију; поставка првог прста уз пражиић; лака хроматика у првој позицији; глисанда до III позиције на свим жицама; поставка прстију у односу на суседне жице кроз легато потез (припрема за једноставне акорде). Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале са дурским или молским трозвуком кроз	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изражајно пева и свира песмице на виолини; -интонативно и ритмички правилно контролише и чита нотни текст; -примени основне елементе нотне писмености у свирању задатог нотног текста у виолинском кључу; -примени ознаке за динамику и темпо; пренесе музичку фантазију коју је развио у раду са наставником кроз свирање; -самостално свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -покаже самопоуздање у току јавног наступа; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака; -уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско учење интервала) Солфеђо (теоријска обрада нотних вредности) Солфеђо (теоријска обрада различитих врста такта) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једну или две октаве у првој позицији.				извођењу музике.			
--	--	--	--	--	------------------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ВИОЛИНА Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Музичка меморија - неговање и развијање. Самостално вежбање – планирање и процедуре. Држање инструмента и гудала (контрола) Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. Слушање и интонација. Усавршавање технике свирања на виолини. Темпо (ларго, виваће, сфорцандо, глисандо, ритенуто, аћелерандо...). Техника десне руке: вођење гудала на две жице истовремено, деташе; увод у акорде наниже на три жице; место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо... Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8 нота на једно гудало), стакато, маркато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење бар две различите позиције без прелаза; почетне вежбе вибрата; хроматика; природни флажолети;	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -свесно меморише нотни текст; контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција са и без глисанда; -прати интонацију и коригује се; примењује ознаке темпа, карактера, динамике и агогике; -користи вибрато на дужим нотама; -изводи правилно техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; -самостално и свакодневно вежба; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; прати музичку фразу у току јавног наступа; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (теоријско знање интервала) Солфеђо (теоријска обрада триола и синкопа) Солфеђо (теоријска обрада лествица)

	једноставни двозвуци са коришћењем једног прста и празних жица; једноставни акорди на три жице; Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале са трозвучима (дурски или молски квинтакорд и квартсектакорд) у једној позицији, кроз једну или две октаве.				музике.			
--	---	--	--	--	---------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата. Техника десне руке: уједначеност звука кроз различите потезе; свирање истовремено на две жице деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже). Потези: деташе, легато (3, 4, 6, 8, 9, 16 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато. Техника леве руке: коришћење прве, друге треће и четврте позиције са	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -самостално чита сложенији музички материјал; -брже меморише дужи нотни текст; -користи метроном приликом вежбања; -штимује се уз мању помоћ наставника; примењује вибрато у свирању; -контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -критички	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (сложеније ритмичке форме) Солфеђо (теоријско упознавање интервала и акорада) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	прелазима; вибрато; хроматске скале у првој позицији; разложене терце; природни и вештачки флажолети; једноставни двозвуци у првој позицији (сексте, терце, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у првој позицији. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (4, 8, 16 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две октаве са прелазима; Дурски и молски трозвуци (квинтакорд, секстакорд и квартсекстакорд - деташе и три легато) кроз две октаве са прелазима;				вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања; -примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. -Метричко и ритмичко свирање. Квалитет тона – уједначеност у различитим позицијама и у комбинацији са техничким захтевима. -Слушање, интонација и штимовање инструмента. Музичка меморија - неговање и	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - самостално штимује свој инструмент; -самостално вежба и поступа по процедури која се примењује у стицању технике леве и десне руке; -контролише	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (прима виста) Солфеђо (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). -Развој извођачког апарата и музичке фантазије кроз рад над одговарајућом литературом и композицијама сложенијих техничких захтева. Музичка меморија - неговање и развијање. Музички бонтон. Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање двозвука са једноставним прелазима како деташе тако и легато, стакато..; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8,16,24 нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије Техника леве руке: коришћење првих пет позиција са прелазима; вибрато; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; разложене терце; коришћење природних и вештачких флажолета; једноставни двозвучи у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи: Дурске и молске				интонацију ритам и квалитет тона при промени позиција и коригује се; -истражује начине добијања чистог тона и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); -исполи креативност у остварењу музичке фантазије и естетике; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; -самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; -користи првих пет позиција; користи хармонски слух; -влада једноставнијом двозвучном и акордском техником у програму; -свира задате			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

	скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, секстакорд и квартсекстакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Компликованије вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред.				композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -активно слуша часове и јавне наступе других ђака у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ВИОЛИНА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Метричко и ритмичко свирање уз метроном. Слушање и интонација Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка меморија - неговање и развијање. Камерно музицирање (наставник – ученик, ученик – ученик). Развој извођачког апарата Техника десне руке: владање комплетним звуком на инструменту; свирање разложених двозвука у скали, деташе и легато; свирање акорада на три и четири жице (навише и наниже) у различитим позицијама. Потези: деташе, легато (3, 6, 9, 12, 4, 8, 16, 24	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - примени основне карактеристике музичких стилова кроз одговарајућу литературу; - повеже техничке и музичке елементе у интерпретацији композиције; - користи регистре без предходне припреме и усаврши транспоноване регистрима; - примени артикулацију и динамику у зависности од стила и карактера композиције; - чита са листа лакше комаде и етиде; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољи креативност у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо (Прима виста) Теорија музике (теоријска обрада лествица) Камерна музика Хор

	нота на једно гудало), стакато, мартеле, спикато, сотије, рикоше. Техника леве руке: коришћење првих седам позиција са прелазима; различите врсте вибрата; хроматске скале на све четири жице кроз позиције; коришћење природних и вештачких флажолета; лака пицката левом руком; једноставни двозвучи разложено или спојено у различитим позицијама (сексте, терце, октаве, кварте); једноставни акорди на три и четири жице у различитим позицијама. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (4, 8, 16, 24 на једно гудало) са различитим потезима, кроз две и три октаве са прелазима; Дурски и молски трозвучи (квинтакорд, сектакорд и квартсектакорд – деташе, три и шест легато) кроз две и три октаве са прелазима; Сложеније вежбе за развој моторике прстију леве руке у односу на предходни разред				реализацији музичке фантазије и естетике; - критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; - поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Делови инструмента и начин добијања	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика	Усмено представљање уз приказ	Практична, демонстративна, вербална	-именује делове гитаре и опише својим речима	Објашњава, показује, прича,	Слушају, мисле, свирају,	Солфеђо

	тона. Правилно седење и држање инструмента. Празне жице и тонови ми, си, сол, ре, ла, ми. Називи прстију десне руке. Основни елементи нотне писмености- трајање нота. Апојандо техника свирања десне руке- свирање са наслоним. Тирандо техника свирања десне руке- чупкање. Ознаке за прсторед десне руке. Ознаке за прсторед леве руке. Техника леве руке - прва позиција. Двоглас, истовремено коришћење палца и прста. Извођење основне динамике (форте и пијано). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика). Музички бонтон.	развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	инструмента и његових делова. Усмено представљање уз приказ инструмента и његових делова. Усмено објашњавање основних рит. вредности Практичном демонстрацијом кроз свирање композиција. Свирање по празним жицама Практичном демонстрацијом кроз свирање лествице Усмено објашњавање вишегласја Практичном демонстрацијом кроз свирање композиција.		начин добијања тона; -демонстрира како се правилно седи и како се држи гитара; -наведе тонове празних жица на гитари и називе прстију десне руке; -изводи апојандо технику свирања десне руке; -самостално поставља прсте леве руке на врат гитаре у првој позицији; -изводи тирандо технику свирања десне руке; -користи истовремено прсте леве и десне руке; -разликује гласно и тихо свирање, као и споро и брзо свирање; -пева мелодије које свира; -свира двоглас, мелодија уз пратњу баса; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -самостално свира кратке композиције напамет; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила	мотивише, свира.	питају, закључују, описују.	
--	---	---	--	--	---	-------------------------	------------------------------------	--

					понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Примена нотне писмености на гитари. Технике свирања у десној руци - тирандо и апојандо. Поставка малог баре хвата. Ознаке прстореда – читање и примена. Динамика (форте, фортисимо, пијано, пијанисимо). Боја тона (ординаре, тасто, понтичело). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале.	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Демонстрација основних елемената динамичког нијансирања кроз различите вежбе и композиције. Демонстрација свих нота до пете позиције Демонстрација основних акорада на гитари. Свирање лествица до петог поља са променом позиције Демонстрација малог баре хвата Демонстрација основних елемената динамичког нијансирања кроз различите вежбе и композиције. Усмено објашњавање музичке форме	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -чита ноте на свим жицама, закључно са петом позицијом самостално или уз помоћ наставнока; -разликује ознаке за прсторед, празне жице и римске бројеве за поља; -користи обе технике свирања у десној руци, апојандо, тирандо; -чита нови нотни текст, уз помоћ наставника и проналази тонове задате композиције; -обликује једноставну музичку фразу на нивоу захтева; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -демонстрира најједноставниј у промену боје; -примењује основне смернице за извођење малог баре хвата уз помоћ наставника; -самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -демонстрира	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					правилан начин вежбања; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за четврту, пету и седму позицију. Техника вибрата. Усавршавање технике десне руке, тирандо. Елементи музичке форме- двотакт, мотив. Динамика - форте, фортисимо, пијано, пијанисимо. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон Скале и трозвучи Двооктавне скале - промена позиције и рада на ритмичким варијантама Лествични интервали	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Демонстрација свих тонова , закључно са седмом позицијом Наставник објашњава свирање двооктавних лествица Наставник уз помоћ лествица побољшава технику леве и десне руке код ученика Наставник приказује свирање вибрата на било којем тону инструмента уз понављање ученика. Демонстрација великог баре хвата, кроз свирање техничких вежби Кроз визуелно и звучно препознавање мелодије и пратње помоћу различите динамике Наставник кроз одговарајуће композиције упознаје ученика са новим агогичким ознакама и применом	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -препозна све ноте на свим жицама, закључно са седмом позицијом самостално или уз помоћ наставника; -уз помоћ наставника чита нови нотни текст, проналази тонове задате композиције; -примењује задати прсторед; -примени основне смернице за правилно извођење вибрата; -изводи тирандо у једноставним акордским разлагањима уз већу стабилност десне руке; -уз помоћ наставника препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике и врсте удара; -самостално	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

			ширег динамичког нијансирања.		броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -примени знања о елемената музичке форме у интерпретацији композиције; -демонстрира правилан начин вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу динамике и боје тона; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	-------------------------------	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ГИТАРА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Девета позиција. Упознавање са украсима. Вежбе за легато технику. Усавршавање арпеђа. Увођење у поставку великог баре хвата. Анализа композиције (назив и врста, облик, темпо, карактер). Музички израз. Ознаке: карактер, динамика, агогика. Увод у полифонију. Читање с листа. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни	Наставник објашњава легато кроз техничке вежбе Наставник објашњава свирање двооктавних лествица Наставник објашњава поставку десне руке приликом извођења арпеђа Свирање тонова закључно са деветом позицијом Наставник приказује свирање украса на било којем тону	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте закључно са деветом позицијом уз помоћ наставника или самостално; -чита са листа једноставне композиције; -примени легато у свирању; -изводи једноставне украсе, горњи и доњи предудар; -примени основне смернице за правилно извођење великог баре хвата;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	ученика) Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале кроз две октаве	наступ и наставак уметничког школовања.	инструмента уз понављање ученика Наставник инсистира на поштовању ритма и темпа кроз свирање одређених композиција Наставник кроз одговарајуће композиције упознаје ученика са новим агогичким ознакама и применом ширег динамичког нијансирања		-свира техником арпеђа; -уз помоћ наставника користи ознаке за агогику и карактер у композицијама које изводи; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -демонстрира правилан начин вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу артикулације, динамике и боје; -примењује елементе полифоније у извођењу; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	---	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ГИТАРА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техничке вежбе за усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Веза између анализе облика и интерпретације дела. Музичко фразирање. Свирање у дуу...	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче	Наставник објашњава начин изражајне и техничке интерпретације Наставник објашњава начине вежбања једноструких и двоструких легата Наставник	Практична, демонстративна, вербална	-повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; -користи знања из области теорије музике и историје	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	(наставник – ученик или два ученика) Полифоне композиције – приступ и реализација. Читање с листа. Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале кроз три октаве промена позиције, скокови за леву руку.	развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања	објашњава најбољи начин промена позиције Наставник приказује начин свирања украса на било којем тону инструмента Наставник објашњава важност артикулације кроз личне примере Наставник инсистира на континуираном и исправном вежбању баре хвата кроз разне задате вежбе Наставник захтева од ученика свакодневно читање с листа најмање једне композиције дневно Наставник објашњава важност разликовања карактера композиције узроковане различитим стилским периодима		приликом интерпретације музичког дела; -користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; -чита са листа; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуо примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	---	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ГИТАРА Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонови до XII пола. Природни и вештачки флажолети, трилери, украси, пицкато. Техничке вежбе: усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Анализа облика и	Циљ учења предмета Гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање	Наставник проширује ниво знања код ученика у добијању новог нивоа музичког израза кроз набројана средства изражавања Наставник задаје вежбе за тремоло технику десне руке Наставник задаје	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте до дванестог пола; -наштима гитару по слуху; -изводи природне флажолете, трилере, украсе; -изводи вештачке флажолете и пицкато;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	интерпретациа дела - сонатни облик. Музичко фразирање. Полифоне композиције – приступ и реализација. Штимовање. Меморисање нотног текста. Полифона композиција Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Читање са листа. Скале и трозвучи Скале кроз три октаве Промена позиције, скокови за леву руку.	моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања	вежбе украса и трилера Наставник поставља технику свирања флажолета, тамбора и пицката Наставник показује начине штимовања инструмента и вежба са учеником		-користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -меморише дужи нотни текст; -чита са листа; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	---	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Делови инструмента и начин добијања тона. Правилно седење и држање инструмента. Празне жице и тонови ми, си, сол,	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање	Практична, демонстративна, вербална	-именује делове гитаре и опише својим речима начин добијања тона; -демонстрира како се правилно седи и како се држи	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	ре, ла, ми. Називи прстију десне руке. Основни елементи нотне писмености-трајање нота. Апојандо техника свирања десне руке- свирање са наслоном. Тирандо техника свирања десне руке- чупкање. Ознаке за прсторед десне руке. Ознаке за прсторед леве руке. Техника леве руке - прва позиција. Двоглас, истовремено коришћење палца и прста. Извођење основне динамике (форте и пијано). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика). Музички бонтон.	технике и моторике код ученика.	одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено		гитара; -наведе тонове празних жица на гитари и називе прстију десне руке; -изводи апојандо технику свирања десне руке; -самостално поставља прсте леве руке на врат гитаре у првој позицији; -изводи тирандо технику свирања десне руке; -користи истовремено прсте леве и десне руке; -разликује гласно и тихо свирање, као и споро и брзо свирање; -пева мелодије које свира; -свира двоглас, мелодија уз пратњу баса; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -самостално свира кратке композиције напамет; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	---------------------------------	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Примена нотне писмености на гитари. Технике свирања у десној руци - тирандо и апојандо. Поставка малог баре хвата. Ознаке прстореда – читање и примена. Динамика (форте, фортисимо, пијано, пијанисимо). Боја тона (ординаре, тасто, понтичело). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале.	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -чита ноте на свим жицама, закључно са петом позицијом самостално или уз помоћ наставнока; -разликује ознаке за прсторед, празне жице и римске бројеве за поља; -користи обе технике свирања у десној руци, апојандо, тирандо; -чита нови нотни текст, уз помоћ наставника и проналази тонове задате композиције; -обликује једноставну музичку фразу на нивоу захтева; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -демонстрира најједноставниј у промену боје; -примењује основне смернице за извођење малог баре хвата уз помоћ наставника; -самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -демонстрира правилан начин вежбања; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					-учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за четврту, пету и седму позицију. Техника вибрата. Усавршавање технике десне руке, тирандо. Елементи музичке форме- двотакт, мотив. Динамика - форте, фортисимо, пијано, пијанисимо. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон Скале и трозвучи Двооктавне скале - промена позиције и рада на ритмичким варијантама Лествични интервали	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -препозна све ноте на свим жицама, закључно са седмом позицијом самостално или уз помоћ наставника; -уз помоћ наставника чита нови нотни текст, проналази тонове задате композиције; -примењује задати прсторед; -примени основне смернице за правилно извођење вибрата; -изводи тирандо у једноставним акордским разлагањима уз већу стабилност десне руке; -уз помоћ наставника препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике и врсте удара; -самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -примени знања о елемената	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					музичке форме у интерпретацији композиције; -демонстрира правилан начин вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу динамике и боје тона; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ГИТАРА Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Девета позиција. Упознавање са украсима. Вежбе за легато технику. Усавршавање арпеђа. Увођење у поставку великог баре хвата. Анализа композиције (назив и врста, облик, темпо, карактер). Музички израз. Ознаке: карактер, динамика, агогика. Увод у полифонију. Читање с листа. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале кроз две	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте закључно са деветом позицијом уз помоћ наставника или самостално; -чита са листа једноставне композиције; -примени легато у свирању; -изводи једноставне украсе, горњи и доњи предудар; -примени основне смернице за правилно извођење великог баре хвата; -свира техником арпеђа; -уз помоћ наставника користи ознаке за агогику и карактер у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	октаве				композицијама које изводи; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -демонстрира правилан начин вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу артикулације, динамике и боје; -примењује елементе полифоније у извођењу; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--------	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техничке вежбе за усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Веза између анализе облика и интерпретације дела. Музичко фразирање. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Полифоне композиције – приступ и реализација.	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -користи одговарајућа изражајна средства да би	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Читање с листа. Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале кроз три октаве промена позиције, скокови за леву руку.				исказао различите емоције; -чита са листа; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуо примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – додатна настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонови до XII поља. Природни и вештачки флажолети, трилери, украси, пицкато. Техничке вежбе: усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Анализа облика и интерпретација дела - сонатни облик. Музичко фразирање. Полифоне композиције –	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте до дванестог поља; -наштима гитару по слуху; -изводи природне флажолете, трилере, украсе; -изводи вештачке флажолете и пицкато; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	приступ и реализација. Штимовање. Меморисање нотног текста. Полифона композиција Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Читање са листа. Скале и трозвучи Скале кроз три октаве Промена позиције, скокови за леву руку.				-користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -меморише дужи нотни текст; -чита са листа; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Делови инструмента и начин добијања тона. Правилно седење и држање инструмента. Празне жице и тонови ми, си, сол, ре, ла, ми. Називи прстију десне руке. Основни елементи нотне писмености-трајање нота.	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Практична, демонстративна, вербална	-именује делове гитаре и опише својим речима начин добијања тона; -демонстрира како се правилно седи и како се држи гитара; -наведе тонове празних жица на гитари и називе прстију десне руке;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Апојандо техника свирања десне руке- свирање са наслоном. Тирандо техника свирања десне руке- чупкање. Ознаке за прсторед десне руке. Ознаке за прсторед леве руке. Техника леве руке - прва позиција. Двоглас, истовремено коришћење палца и прста. Извођење основне динамике (форте и пијано). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика). Музички бонтон.				-изводи апојандо технику свирања десне руке; -самостално поставља прсте леве руке на врат гитаре у првој позицији; -изводи тирандо технику свирања десне руке; -користи истовремено прсте леве и десне руке; -разликује гласно и тихо свирање, као и споро и брзо свирање; -пева мелодије које свира; -свира двоглас, мелодија уз пратњу баса; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -самостално свира кратке композиције напамет; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ГИТАРА								
Годишњи фонд часова: 35				Недељни фонд часова: 1				
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација

			садржаја					
Извођење музике	Примена нотне писмености на гитари. Технике свирања у десној руци - тирандо и апојандо. Поставка малог баре хвата. Ознаке прстореда – читање и примена. Динамика (форте, фортисимо, пијано, пијанисимо). Боја тона (ординаре, тасто, понтичело). Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале.	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -чита ноте на свим жицама, закључно са петом позицијом самостално или уз помоћ наставнока; -разликује ознаке за прсторед, празне жице и римске бројеве за поља; -користи обе технике свирања у десној руци, апојандо, тирандо; -чита нови нотни текст, уз помоћ наставника и проналази тонове задате композиције; -обликује једноставну музичку фразу на нивоу захтева; -примењује елементе нотне писмености у свирању; -демонстрира најједноставниј у промену боје; -примењује основне смернице за извођење малог баре хвата уз помоћ наставника; -самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -демонстрира правилан начин вежбања; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за четврту, пету и седму позицију. Техника вибрата. Усавршавање технике десне руке, тирандо. Елементи музичке форме- двотакт, мотив. Динамика - форте, фортисимо, пијано, пијанисимо. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон Скале и трозвучи Двооктавне скале - промена позиције и рада на ритмичким варијантама Лествични интервали	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Практична, демонстративна, вербална	-правилно седи и држи гитару; -препозна све ноте на свим жицама, закључно са седмом позицијом самостално или уз помоћ наставника; -уз помоћ наставника чита нови нотни текст, проналази тонове задате композиције; -примењује задати прсторед; -примени основне смернице за правилно извођење вибрата; -изводи тирандо у једноставним акордским разлагањима уз већу стабилност десне руке; -уз помоћ наставника препозна и издвоји главну мелодију помоћу различите динамике и врсте удара; -самостално броји у циљу постизања метрички тачног и ритмичног свирања; -примени знања о елементима музичке форме у интерпретацији композиције; -демонстрира правилан начин	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу динамике и боје тона; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Девета позиција. Упознавање са украсима. Вежбе за легато технику. Усавршавање арпеђа. Увођење у поставку великог баре хвата. Анализа композиције (назив и врста, облик, темпо, карактер). Музички израз. Ознаке: карактер, динамика, агогика. Увод у полифонију. Читање с листа. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Музички бонтон. Скале и трозвуци Скале кроз две октаве	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте закључно са деветом позицијом уз помоћ наставника или самостално; -чита са листа једноставне композиције; -примени легато у свирању; -изводи једноставне украсе, горњи и доњи предудар; -примени основне смернице за правилно извођење великог баре хвата; -свира техником арпеђа; -уз помоћ наставника користи ознаке за агогику и карактер у композицијама које изводи; -критички вреднује изведене композиције у	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -демонстрира правилан начин вежбања; -уз помоћ наставника тежи за постизањем музичког израза уз употребу артикулације, динамике и боје; -примењује елементе полифоније у извођењу; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Техничке вежбе за усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Веза између анализе облика и интерпретације дела. Музичко фразирање. Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Полифоне композиције – приступ и реализација. Читање с листа. Музички бонтон. Скале и трозвучи Скале кроз три октаве промена	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице.	Практична, демонстративна, вербална	-повеже стечено знање из основа музичке писмености са техничким процедурама на инструменту; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; -чита са листа; -критички вреднује	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	позиције, скокови за леву руку.				изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---------------------------------	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – допунска настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ГИТАРА			Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонови до XII поља. Природни и вештачки флажолети, трилери, украси, пицикато. Техничке вежбе: усавршавање легато технике, арпеђа, баре хвата. Анализа облика и интерпретација дела - сонатни облик. Музичко фразирање. Полифоне композиције – приступ и реализација. Штимовање. Меморисање нотног текста. Полифона	Достизањевишег нивоа знања за развијање техничких способности Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације Усавршавање технике и моторике код ученика	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника Кроз вежбање и свирање комада и песмица Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице	Практична, демонстративна, вербална	-чита ноте до дванестог поља; -наштима гитару по слуху; -изводи природне флажолете, трилере, украсе; -изводи вештачке флажолете и пицикато; -користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; -користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	композиција Свирање у дуу... (наставник – ученик или два ученика) Читање са листа. Скале и трозвуци Скале кроз три октаве Промена позиције, скокови за леву руку.				емоције; -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; -самостално вежба поштујући процедуру; -примењује основне елементе полифоније у свирању; -свирањем у дуу примењује принцип узајамног слушања; -меморише дужи нотни текст; -чита са листа; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Упознавање са флаутом, њеним карактеристикама и начином одржавања. Основно нотно описмењавање - упознавање са нотним вредностима и паузама. Основе технике дусања: удисај и издисај уз подршку трбушних мишића (дијафрагме), без инструмента и са њим.	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и	Усмено представљање уз приказ флауте и њених појединачних делова. Упознавање ученика са правилним држањем тела, положаја руку и инструмента. Вежбе правилног удисања и издисања, упознавање са коришћењем косто-абдоминалног дусања. Поступи увођење кроз нотне примере.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; -дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; -контролише положај тела при свирању; -правилно поставља и	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Поставка усана (амбажура) на глави флауте. Емитовање (добивање) тона у првој октави (количина, брзина и правац ваздуха). Улога језика – атак. Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Овладавање грифовима прве октаве. Основне артикулације: портато и легато. Музичка меморија - неговање и развијање. Издржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Камерно музицирање са наставником (дуо). Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике. Увођење у начине самосталног рада код куће. Музички бонтон. Скале и трозвучи Упознавање са тоналитетима и њиховим трозвучима у оквиру савладаног тонског опсега у целим нотама, половинама и лаганим четвртинама (Ге и Еф - дур)	мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Поступно увођење и демонстрација кроз нотне примере. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције. Практична демонстрација кроз нотне примере, краће комаде уз клавирску пратњу, демонстрација коришћења интензитета даха при свирању. Усмено и демонстративно.		држи инструмент; производи самостално тон; -самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; -правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -покаже позитиван однос према заједничком свирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	---	---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Правилно дисање – контрола. Амбажура и њена контрола. Улога језика – атак. Овладавање грифовима прве и друге октаве. Основне артикулације: стакато и легато. Основни елементи музичке писмености. Основне ознаке темпа. Музичка меморија - неговање и развијање. Тонски опсег: d1 – d3. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Технике вежбе за развој покретљивости прстију. Самостално вежбање – начини и процедуре. Музички бонтон.	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	Демонстрација кроз вежбе дисања. Демонстрација кроз нотне примере, рад на амбажури. Демонстрација кроз нотне вежбе. Демонстрација кроз нотне примере, техничке вежбе. Демонстрација кроз етиде, комаде.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; - дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; - правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; - производи самостално тон; - самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; - примењује основне елементе музичке писмености приликом свирања и читања нотног текста у виолинском кључу; - учествује на јавним наступима у школи и ван ње; - испољава самопоуздање током јавног наступа; - користи предности дигитализације у слушању и извођењу; - испољи позитиван однос према	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Скале и трозвучи Дурске лествице до два предзнака, са тоничним квинтакордима, кроз две октаве. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.				заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Континуирана контрола исправно постављеног дисања. Контрола амбажуре. Тонски опсег: це¹- ге³. Грифови прве, друге и дела треће октаве. Атак : координација прста и језика. Основне динамичке разлике (f, p). Музичка фраза – елементи и обликовање. Свирање композиција различитих садржаја уз клавирску пратњу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до три	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	Свирање дугачких тонских вредности кроз нотне вежбе,демонстрација. Демонстрација,свирање тонских и техничких захтева кроз нотне вежбе и етиде. Демонстрација-свирање лествица до три предзнака,кроз различите артикулације. Демонстрација задатих ритмичких фигура.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; -кратко опише технику дисања коју користи при свирању; -користи проширен тонски опсег инструмента; -контролише позицију тела приликом свирања; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -самостално вежба код куће радо свира у камерном саставу. -поштује договорена	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	предзнака, са тоничним квинтакордима у обртајима. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.				правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Интонација, слушање и штимовање инструмента. Тонске вежбе. Поставка вибрата. Уједначеност квалитета тона у свим регистрима инструмента. Овладавање грифовима прве, друге и дела треће октаве. Динамичко нијансирање (f, mf, pr, p). Основни украси (трилер, предупред, пралтрилер, мордент). Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у оквиру савладаног тонског опсега у различитим артикулацијама, у осминама и	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	Демонстрација кроз нотне вежбе. Демонстрација динамичког нијансирања кроз свирање љатвиц, етида, ком ада, демонстрирање контроле даха кроз вежбе. Демонстрирање свирања вибрата на дугим тоновима. Демонстрирање кроз свирање техничких етида и вежби. Кроз звучно и визуелно препознавање различитих делова композиција.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно поставља и држи инструмент; -контролише позицију тела приликом свирања; -правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -користи проширен тонски опсег инструмента; -примењује различите артикулације и вибрата; -примењује основне ознаке за темпо и динамику; -учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

	лаганим шеснаестинама, напамет. Дупле терце и терце у покрету. Скале свирати развијено.				-поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе М. Мојса. Ширење тонског опсега. Тонски опсег : це¹-ха³ Поставка дуплог језика. Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Разумевање нових агогичких ознака. Читање с листа. Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp) Интонација, слушање и штимовање инструмента. Цикличне композиције. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске лествице до пет предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама. Вежбе за развој покретљивоти прстију тј. технике	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	Демонстрација путем свирања нотних вежби. Демонстрација путем свирања техничких етида на нивоу петог разреда. Демонстрација кроз нотне примере у разним артикулацијама у лаганим шеснаестинама и осминама. Демонстрација свирања двоструког језика кроз нотне примере и вежбе. Демонстрација стилских карактеристика, фразе, ритмичких и мелодијских елемената свирањем комада.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи проширен тонски опсег инструмента; -користи вибрато; -препозна и изводи хроматику; -користи дупли језик у свирању; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -примењује основне ознаке за темпо и динамику; -се самостално штимује уз контролу наставника; -учествује на јавним наступима; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 66		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе. Ширење тонског опсега: Тонски опсег : це¹-це⁴ Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Усавршавање дуплог језика. Овладавање грифовима прве, друге и треће октаве. Атак (координација прста и језика). Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp). Интонација, слушање и штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (сви тоналитети) са тоничним квинтакордима и обртајима, доминантним и умањеним септакордима, у обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве у шеснаестинама.	Циљ учења предмета Флауте је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Демонстрација кроз свирање целокупног регистра. Демонстрација кроз свирање техничких етида. Демонстрација дурских и молских лествица до седам предзнака, са тоничним квинтакордом, доминантним и умањеним септакордом, у обртајима, у различитим артикулацијама у шеснаестинама. Демонстрација хроматске лествице. Демонстрација артикулације троструког језика у лествицама, етидама и комадима. Демонстрација стилских карактеристика, ритмичких и мелодијских елемената кроз практични рад на комадима и ставовима соната.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи цео тонски опсег инструмента; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона; -самостално се штимује уз контролу наставника; -користи дупли језик у свирању; -препознаје основне ознаке за темпо и динамику; -учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; -посећује концерте и друге музичке манифестације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај	Циљеви учења	Начин	Методе рада	Исходи	Активност	Активност	Корелација

	програма		остваривања садржаја			наставника	ученика	
Извођење музике	Упознавање са флаутом, њеним карактеристикама и начином одржавања. Основно нотно описмењавање - упознавање са нотним вредностима и паузама. Основе технике дисања: удисај и издисај уз подршку трбушних мишића (дијафрагме), без инструмента и са њим. Поставка усана (амбажура) на глави флауте. Емитовање (добивање) тона у првој октави (количина, брзина и правац ваздуха). Улога језика – атак. Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Овладавање грифовима прве октаве. Основне артикулације: портато и легато. Музичка меморија - неговање и развијање. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Камерно музицирање са наставником (дуо).	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; -дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; -контролише положај тела при свирању; -правилно поставља и држи инструмент; производи самостално тон; -самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; -правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -покаже позитиван однос према заједничком свирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике. Увођење у начине самосталног рада код куће. Музички бонтон. Скале и трозвучи Упознавање са тоналитетима и њиховим трозвучима у оквиру савладаног тонског опсега у целим нотама, половинама и лаганим четвртинама (Ге и Еф - дур)							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Правилно дисање – контрола. Амбажура и њена контрола. Улога језика – атак. Овладавање грифовима прве и друге октаве. Основне артикулације: стакато и легато. Основни елементи музичке писмености. Основне ознаке темпа.	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; -дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; -правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; -производи самостално тон; -самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; -примењује основне елементе музичке писмености приликом	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Музичка меморија - неговање и развијање. Тонски опсег: d1 – d3. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Технике вежбе за развој покретљивости прстију. Самостално вежбање – начини и процедуре. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске лествице до два предзнака, са тоничним квинтакордима, кроз две октаве. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.				свирања и читања нотног текста у виолинском кључу; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољава самопоуздање током јавног наступа; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -исполи позитиван однос према заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Континуирана контрола исправно постављеног дисања. Контрола амбажуре. Тонски опсег: це ¹ -ге ³ . Грифови прве, друге и дела треће октаве. Атак : координација прста и језика. Основне динамичке разлике (f, p). Музичка фраза – елементи и обликовање. Свирање композиција различитих	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; -кратко опише технику дисања коју користи при свирању; -користи проширен тонски опсег инструмента; -контролише позицију тела приликом свирања; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	садржаја уз клавирску пратњу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до три предзнака, са тоничним квинтакордима у обртајима. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.				-самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -самостално вежба код куће радо свира у камерном саставу. -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Интонација, слушање и штимовање инструмента. Тонске вежбе. Поставка вибрата. Уједначеност квалитета тона у свим регистрима инструмента. Овладавање грифовима прве, друге и дела треће октаве. Динамичко нијансирање (f, mf, mp, p). Основни украси (трилер, предудар, пралтрилер, мордент). Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно поставља и држи инструмент; -контролише позицију тела приликом свирања; -правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -користи проширен тонски опсег инструмента; -примењује различите артикулације и вибрата; -примењује основне ознаке	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

	свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у оквиру савладаног тонског опсега у различитим артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама, напамет. Дупле терце и терце у покрету. Скале свирати развијено.				за темпо и динамику; -учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музичирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе М. Мојса. Ширење тонског опсега. Тонски опсег : це ¹ -ха ³ Поставка дуплог језика. Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Разумевање нових агогичких ознака. Читање с листа. Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp) Интонација, слушање и штимовање инструмента. Цикличне композиције. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи проширен тонски опсег инструмента; -користи вибрато; -препозна и изводи хроматику; -користи дупли језик у свирању; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -примењује основне ознаке за темпо и динамику; -се самостално штимује уз контролу наставника; -учествује на јавним наступима; -испољи позитиван однос према	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

	Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до пет предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама. Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике				уметничкој музици и заједничком музичирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе. Ширење тонског опсега: Тонски опсег : це¹-це⁴ Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Усавршавање дуплог језика. Овладавање грифовима прве, друге и треће октаве. Атак (координација прста и језика). Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp). Интонација, слушање и штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске скале (сви тоналитети) са	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи цео тонски опсег инструмента; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона; -самостално се штимује уз контролу наставника; -користи дупли језик у свирању; -препознаје основне ознаке за темпо и динамику; -учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музичирању; -посећује концерте и друге музичке манифестације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

	тоничним квинтакордима и обртајима, доминантним и умањеним септакордима, у обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве у шеснаестинама.							
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Упознавање са флаутом, њеним карактеристикама и начином одржавања. Основно нотно описмењавање - упознавање са нотним вредностима и паузама. Основе технике дусања: удисај и издисај уз подршку трбушних мишића (дијафрагме), без инструмента и са њим. Поставка усана (амбажура) на глави флауте. Емитовање (добиање) тона у првој октави (количина, брзина и правац ваздуха). Улога језика – атак. Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Овладавање	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; -дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; -контролише положај тела при свирању; -правилно поставља и држи инструмент; -производи самостално тон; -самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; -правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	грифовима прве октаве. Основне артикулације: портато и легато. Музичка меморија - неговање и развијање. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Камерно музицирање са наставником (дуо). Вежбе за развој покретљивости прстију тј. технике. Увођење у начине самосталног рада код куће. Музички бонтон. Скале и трозвучи Упознавање са тоналитетима и њиховим трозвучима у оквиру савладаног тонског опсега у целим нотама, половинама и лаганим четвртинама (Ге и Еф - дур)				-покаже позитиван однос према заједничком свирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Правилно држање инструмента: држање тела; поставка леве руке - стабилан ослонац на кажипрст; поставка десне руке - стабилан ослонац на палац и мали прст. Правилно дисање – контрола. Амбажура и њена контрола.	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: - опише својим речима карактеристике флауте и начин добијања тона; -дише уз подршку трбушних мишића, уз помоћ и контролу наставника; -правилно изводи вежбе за тон уз помоћ наставника;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Улога језика – атак. Овладавање грифовима прве и друге октаве. Основне артикулације: стакато и легато. Основни елементи музичке писмености. Основне ознаке темпа. Музичка меморија - неговање и развијање. Тонски опсег: d1 – d3. Изддржавање тонова у оквиру савладаног тонског опсега. Технике вежбе за развој покретљивости прстију. Самостално вежбање – начини и процедуре. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске лествице до два предзнака, са тоничним квинтакордима, кроз две октаве. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.				-производи самостално тон; -самостално поставља прсте леве и десне руке са ослањањем на усник, кажипрст леве и палац десне руке; -примењује основне елементе музичке писмености приликом свирања и читања нотног текста у виолинском кључу; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; -испољава самопоуздање током јавног наступа; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -испољи позитиван однос према заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Континуирана контрола исправно постављеног дисања. Контрола амбажуре. Тонски опсег: цe¹-гe³. Грифови прве,	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	друге и дела треће октаве. Атак : координација прста и језика. Основне динамичке разлике (f, p). Музичка фраза – елементи и обликовање. Свирање композиција различитих садржаја уз клавирску пратњу. Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до три предзнака, са тоничним квинтакордима у обртајима. Лествице у оквиру савладаног тонског опсега.		композиције.		-кратко опише технику дисања коју користи при свирању; -користи проширен тонски опсег инструмента; -контролише позицију тела приликом свирања; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -самостално свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; -учествује на јавним наступима; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -самостално вежба код куће радо свира у камерном саставу. -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--------------	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Интонација, слушање и пштивовање инструмента. Тонске вежбе. Поставка вибрата. Уједначеност	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -правилно поставља и држи инструмент; -контролише позицију тела приликом свирања;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

	квалитета тона у свим регистрима инструмента. Овладавање грифовима прве, друге и дела треће октаве. Динамичко нијансирање (f, mf, mp, p). Основни украси (трилер, предудар, пралтрилер, мордент). Музичка меморија - неговање и развијање. Заједничко свирање (наставник – ученик; ученик – ученик). Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале до четири предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у оквиру савладаног тонског опсега у различитим артикулацијама, у осминама и лаганим шеснаестинама, напамет. Дупле терце и терце у покрету. Скале свирати развијено.		композиције.		-правилно дише уз подршку трбушних мишића (дијафрагма), уз мању помоћ наставника; -изводи правилно вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -користи проширен тонски опсег инструмента; -примењује различите артикулације и вибрато; -примењује основне ознаке за темпо и динамику; -учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--------------	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: ФЛАУТА			Годишњи фонд часова: 70			Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе М. Мојса. Ширење тонског опсега. Тонски опсег : це¹-ха³ Поставка дуплог	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи проширен тонски опсег инструмента; -користи вибрато; -препозна и изводи	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Хор Камерна музика

	језика. Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Разумевање нових агогичких ознака. Читање с листа. Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp) Интонација, слушање и штимовање инструмента. Цикличне композиције. Музички бонтон. Скале и трозвучи Дурске и молске лествице до пет предзнака, са тоничним квинтакордима и обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве, у осминама и лаганим шеснаестинама. Вежбе за развој покретљивоти прстију тј. технике		композиције.		хроматику; -користи дупли језик у свирању; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона, уз помоћ наставника; -примењује основне ознаке за темпо и динамику; -се самостално штимује уз контролу наставника; -учествује на јавним наступима; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--------------	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: ФЛАУТА Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола амбажуре. Тонске вежбе. Ширење тонског опсега: Тонски опсег : це¹-це⁴ Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Усавршавање дуплог језика. Овладавање грифовима прве, друге и треће октаве.	Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности. Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације. Развијање технике и моторике код ученика.	Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника. Кроз вежбање и свирање комада и песмица. Практична демонстрација кроз нотне примере и композиције.	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи цео тонски опсег инструмента; -изводи правилно тонске вежбе за развој и обликовање тона; -самостално се штимује уз контролу наставника; -користи дупли језик у свирању; -препознаје основне ознаке за темпо и динамику;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира.	Слушају, мисле, свирају, питају, закључују, описују.	Солфеђо Оркестар Теорија

	Атак (координација прста и језика). Артикулације:(стакато, портато, тенуто и легато). Динамичко нијансирање (ff, f, mf, mp, p, pp). Интонација, слушање и штимовање инструмента. Музички бонтон. Скале и трозвуци Дурске и молске скале (сви тоналитети) са тоничним квинтакордима и обртајима, доминантним и умањеним септакордима, у обртајима, у различитим артикулацијама, у обиму две октаве у шеснаестинама.				-учествује на јавним наступима; -самостално вежба код куће; -испољи позитиван однос према уметничкој музици и заједничком музицирању; -посећује концерте и друге музичке манифестације; -поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Поставка правилног дисања и вежбе дисања. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Поставка амбажуре. Техника десне руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно постављање палца за ослањање инструмента; правилно позиционирање	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни	Усмено и демонстративно представљање уз приказ усника и његових делова Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: опише својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона; правилно стоји и држи кларинет; држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	шаке. Техника леве руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно позиционирање шаке. Стакато технка: правилно ударање врхом језика у трску. Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Скале и трозвучи: Це, Ге, Де, Бе и Еф-дур, а, е, де, ха и ге мол у две октаве.	наступ и наставак уметничког школовања.			слуху; изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	---	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођачког апарата (тон, амбажура, техника прстију и	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно стоји и држи инструмент;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	језика). Синхронизација језика и прстију. Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до три предзнака кроз две октаве – стакато и легато	инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.			свира ујединачено малу, прву и другу октаву; свира технике легато и стакато; примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању; чита нотни текст у виолинском кључу; чита динамичке и ознаке за темпо; свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију; свира у опсегу од Е до цe3; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање тонова. Контрола дисања, амбажуре. Развијање слуха за	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; свира у распону од Е мало до е3; свира различите типове артикулација; исправи	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	самостално штимовање. Музички бонтон Скале и трозвучи: Кроз две октаве : Це, Еф, Ге, Бе, Де, А и Ес - дур, а, е, де, ха, ге, це и фис - мол Кроз три октаве: е - мол Све скале свирати у стакато и легато артикулацији	којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања			интонацију у току свирања уз помоћ наставника; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; препознаје агогику; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду.			
--	---	---	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе.	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; свира у опсегу од Е мало до	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Стварање менталне и физичке кондиције Заједничко свирање (камерна, оркестар). Музички бонтон. Скале и трозвуци: Дурске и молске скале до четири предзнака. Скале кроз две октаве : це, ге, де, бе, а, ес, ас дур ; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол.. Скале кроз три октаве: е, еф дур, е и еф-мол Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији. Хроматска скала.	којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.			еф3; свира у комбинованим артикулацијама (стакато и легато); примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; следи правилну примену процедура које се примењују у стицању целокупне технике свирања; комуницира са корепетитором кроз музику; изражајно свира; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; самостално и свакодневно вежба поштујући процедуру; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Разред: ПЕТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацији прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима. Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; самостално коригује интонацију у току свирања; истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					музике.			
--	--	--	--	--	---------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонација и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима. Скале, трозвуке, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.	Циљ учења предмета Кларинет је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: свира у опсегу од Е мало до Ге3; свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; користи технике меморисања текста; контролише интонацију у току свирања; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; покаже	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо, Теорија

					иницијативу у организацији заједничких проба; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Поставка правилног дисања и вежбе дисања. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Поставка амбажуре. Техника десне руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно постављање палца за ослањање инструмента; правилно позиционирање шаке. Техника леве руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно позиционирање шаке. Стакато технка: правилно ударање врхом језика у трску. Вежбе за развој моторике прстију	Савладати правилан и прецизан положај језика у устима, оређено место ударања на језику и трсци уз правилно дисање Синхронизација језика и прстију. Развијање технике и моторике код ученика Савладавање технике правилног дисања Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: опише својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона; правилно стоји и држи кларинет; држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	леве руке. Скале и трозвучи: Це, Ге, Де, Бе и Еф-дур, а, е, де, ха и ге мол у две октаве.				кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођачког апарата (тон, амбажура, техника прстију и језика). Синхронизација језика и прстију. Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до три предзнака кроз две октаве – стакато и легато	Развијање технике и моторике код ученика Усвајање знања неопходног за тачно извођење ритмичких фигура. Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно стоји и држи инструмент; свира уједначено малу, прву и другу октаву; свира технике легато и стакато; примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању; чита нотни текст у виолинском	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					кључу; чита динамичке и ознаке за темпо; свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију; свира у опсегу од Е до це3; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање тонова. Контрола дисања, амбажуре. Развијање слуха за самостално штимовање. Музички бонтон Скале и трозвучи: Кроз две октаве : Це, Еф, Ге, Бе, Де, А и Ес - дур, а, е, де, ха, ге, це и фис - мол Кроз три октаве: е - мол Све скале свирати у стакато и легато артикулацији	Савладавање шеснаестина и њихово равномерно свирање. Усвајање знања неопходног за тачно извођење ритмичких фигура. Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; свира у распону од Е мало до е3; свира различите типове артикулација; исправи интонацију у току свирања уз помоћ наставника; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; препознаје агогику; критички вреднује изведене композиције у односу на	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					техничку припремљеност и емоционални утицај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе. Стварање менталне и физичке кондиције. Заједничко свирање (камерна, оркестар). Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до четири предзнака. Скале кроз две октаве : це, ге, де, бе, а, ес, ас дур ; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол.. Скале кроз три октаве: е, еф дур, е и еф-мол Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији. Хроматска скала.	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Синхронизација прстију и језика. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; свира у опсегу од Е мало до еф3; свира у комбинованим артикулацијама (стакато и легато); примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; следи правилну примену процедура које се примењују у стицању целокупне технике свирања; комуницира са	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					корепетитором кроз музику; изражајно свира; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; самостално и свакодневно вежба поштујући процедуру; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацији прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Синхронизација прстију и језика. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; самостално коригује интонацију у току свирања; истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	септакордима Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.				кларинету; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивос т и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 33 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонација и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Усвајање знања За савладавање техничког нивоа шестог разреда. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: свира у опсегу од Е мало до Ге3; свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо, Теорија

	молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима. Скале, трозвуке, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.				кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; користи технике меморисања текста; контролише интонацију у току свирања; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; покаже иницијативу у организацији заједничких проба; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ПРВИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике инструмента. Поставка правилног дусања	Савладати правилан и прецизан положај језика у устима,	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	Објашњава, показује, прича, мотивише,	Слушају, мисле, певају, радују се,	Солфеџо

	и вежбе дисања. Начин добијања тона. Поставка леве и десне руке. Поставка амбажуре. Техника десне руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно постављање палца за ослањање инструмента; правилно позиционирање шаке. Техника леве руке: правилно постављање позиције прстију на рупама и клапнама; правилно позиционирање шаке. Стакато технка: правилно ударање врхом језика у трску. Вежбе за развој моторике прстију леве руке. Скале и трозвучи: Це, Ге, Де, Бе и Еф-дур, а, е, де, ха и ге мол у две октаве.	оређено место ударања на језику и трсци уз правилно дисање Синхронизација језика и прстију. Развијање технике и моторике код ученика Савладавање технике правилног дисања Виши ниво			описе својим речима карактеристике кларинета и начин добијања тона; правилно стоји и држи кларинет; држи правилно амбажуру и обе руке, правилно дише; изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; изводи правилно техничке вежбе за квалитет тона, стакато, интонацију и покретљивост уз помоћ наставника; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање...; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила	свира	питају, закључују, описују.	
--	--	--	--	--	--	-------	-----------------------------	--

					понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: Кларинет			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Тонске и техничке вежбе за унапређивање целокупног извођачког апарата (тон, амбажура, техника прстију и језика). Синхронизација језика и прстију. Рад на побољшању интерпретације. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до три предзнака кроз две октаве – стакато и легато	Развијање технике и моторике код ученика Усвајање знања неопходног за тачно извођење ритмичких фигура. Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: правилно стоји и држи инструмент; свира уједначено малу, прву и другу октаву; свира технике легато и стакато; примени основне елементе нотне писмености и теорије у свирању; чита нотни текст у виолинском кључу; чита динамичке и ознаке за темпо; свира вежбе за побољшање технике тона и моторике прстију; свира у опсегу од Е до це3; свира композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава			
Разред: ТРЕЋИ	Наставни предмет: Кларинет	Годишњи фонд часова: 35	Недељни фонд часова: 1

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање тонова. Контрола дисања, амбажуре. Развијање слуха за самостално штимовање. Музички бонтон Скале и трозвучи: Кроз две октаве : Це, Еф, Ге, Бе, Де, А и Ес - дур, а, е, де, ха, ге, це и фис - мол Кроз три октаве: е - мол Све скале свирати у стакато и легато артикулацији	Савладавање шеснаестина и њихово равномерно свирање. Усвајање знања неопходног за тачно извођење ритмичких фигура. Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; свира у распону од Е мало до е3; свира различите типове артикулација; исправи интонацију у току свирања уз помоћ наставника; повеже стечено знање из основа муз.писмености са техничким процедурама на инструменту; прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; препознаје агогику; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; примењује основне принципе правилног вежбања у самосталном раду.	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацију прстију и језика. Издржавање	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: прати развој сопствене координације и	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	тонова. Изједначавање регистара кроз тонске вежбе. Стварање менталне и физичке кондиције Заједничко свирање (камерна, оркестар). Музички бонтон. Скале и трозвуци: Дурске и молске скале до четири предзнака. Скале кроз две октаве : це, ге, де, бе, а, ес, ас дур ; а, де, ге, ха, це, фис, цис-мол.. Скале кроз три октаве: е, еф дур, е и еф-мол Све скале се свирају у стакато и легато артикулацији. Хроматска скала.	самостално чита нотни текст Синхронизација прстију и језика. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво			моторике кроз свирање; свира у опсегу од Е мало до еф3; свира у комбинованим артикулацијама (стакато и легато); примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; следи правилну примену процедура које се примењују у стицању целокупне технике свирања; комуницира са корепетитором кроз музику; изражајно свира; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; самостално и свакодневно вежба поштујући процедуру; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

					музике.			
--	--	--	--	--	---------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ПЕТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 35 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на добијању што квалитетнијег изговора код стакато технике. Вежбе за побољшање моторичких способности и синхронизацији прстију и језика. Тонске вежбе и рад на што квалитетнијој боји тона и интонацији у свим регистрима. Рад на микродинамици. Свирање соло и у ансамблу. Скале и трозвучи: Дурске и молске скале до пет предзнака са доминантним и умањеним септакордима Скале се свирају разложено и у разним комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Синхронизација прстију и језика. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; самостално коригује интонацију у току свирања; истражује начине добијања што квалитетнијег и чистијег тона на кларинету; комуницира са корепетитором кроз музику; испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

					правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: Кларинет Годишњи фонд часова: 33 Недељни фонд часова: 1								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Рад на постизању флексибилности амбажуре у свим регистрима. Меморисање текста. Обликовање што квалитетнијег тона, интонација и стакато. Самостално штимовање инструмента. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са доминантним и умањеним септакордима. Скале, трозвуче, умањене и доминантне септакорде свирати разложено и у комбинованим артикулацијама. Хроматска скала.	Развијање технике и моторике код ученика Изједначавање регистра Оспособљавање ученика да самостално чита нотни текст Усвајање знања За савладавање техничког нивоа шестог разреда. Усвајање знања и начина вежбања за брже савладавање програма. Виши ниво	Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра- тивна, вербална.	По завршеној области ученик ће бити у стању да: свира у опсегу од Е мало до Ге3; свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; инерпретира композицију у стилу епохе и композитора; комуницира са корепетитором кроз музику; исполи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивос т и емоционални утицај; самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; користи технике меморисања текста; контролише интонацију у току свирања; свирањем у ансамблу примени	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо, Теорија

					принцип узајамног слушања; покаже иницијативу у организацији заједничких проба; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ									
Разред: ПРВИ Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2				
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација	
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање музике уз покрет. Слушање музике уз цртање. Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете; изрази доживљај музике коју слуша цртањем; препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; пева по слуху и солмизацијом песмице у С, G, F дуру; звучно препозна карактер дура; пева и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук у С, G, F-дуру; чује и именује	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмет из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са радном коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмет из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из	
МЕЛОДИЈА	Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред кроз С, G, F дуру (певање). Звучна слика дурског тонског рода. Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скокова у: тонику, доминанту, вођицу и тонични трозвук. Функције главних ступњева. Песмице у молским тоналитетима(певање). Развој музикалности.								
	Нотни систем: од велике октаве до								

МУЗИЧК А ПИСМЕН ОСТ	треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе: цела, половина, половина с тачком, четвртина и осмина. Хроматски знаци: повисилице и снизителице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именоване нота солмизацијом и музичком абецедом. Лествични појмови : лествица, тетрахорд, степен, полустепен, ступњеви. Музичке ознаке: понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона. Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano, crescendo i decrescendo). Основне ознаке за темпо (andante, moderato, allegro, vivo). Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato).				главне ступњеве; пева по слуху и препозна мол; опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; пише и чита ноте солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу; изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизителицу у мелодијском примеру; објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; објасни својим речима лествичне појмове; примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; примени најчешће начине извођења у музичким примерима (повезано и кратко); опажа и пева тонове и мотиве; препозна и запише ритам у мелодијском примеру; запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; мења и допуњава мелодију и ритам научених			Основне школе – математика
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ	Опажање и интонирање тонова и мотива у тоналитету. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Записивање ритмичке окоснице.							
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације у складу са пређеним градивом. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.							
МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача							
РИТАМ	Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4. Препознавање							

	ритма у примерима. Начини извођења ритма (куцање или тактирање или мануелна техника). Четвртина као јединица бројања. Равномерно читање. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана на две јединице бројања. Покрет у функцији ритма. Знаци за продужавање трајања тона: тачка, лук, корона. Ритмичко читање.				песмица; смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; препозна и изведе четвртинске тактове; изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; изводи ритам на различите начине; одржи ритмички пулс; равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; визуелно сагледава и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; изводиритам уз покрет; препознаје и изводи знаке за продужавање трајања тона; чита ритам содмизацијом.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ Наставни предмет: Солфеђо Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: слуша дечије и народне песме и примере из литературе уз покрете; изрази доживљај музике коју	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
МЕЛОДИКА	Тоналитети: C, G,F дур (утврђивање). Функционални односи у тоналитету.							

	Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за други разред (а, d и е мол). Звучна слика молског тонског рода. Поставка штима Именовање и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у а, d и е молу. Природни, хармонски и мелодијски мол. Функције главних ступњева. Развој музикалности.	осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.		слуша цртањем; препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; звучно препозна карактер дура и мола; пева песмице по слуху и препозна лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту и вођицу и тонични трозвук; чује и именује главне ступњеве; опише својим речима доживљај музике различитог жанра и карактера; пише и чита ноте солмизацијом и музичком абецедом у виолинском и бас кључу; изводи и записује нотне вредности и одговарајуће паузе; препозна и примени предзнаке: повисилицу и снизилицу у мелодијском примеру; објасни својим речима појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; објасни својим речима лествичне појмове; примени музичке ознаке за понављање, динамику и темпо; примени најчешће начине		свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из Основне школе – математика
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ	Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање ритмичке окоснице. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат. Аутодиктат. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахорда. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање метра.						
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.						
РИТАМ	Врста такта: 2/4, 3/4, 4/4. Осмина као јединица бројања:						

	2/8, 3/8, 4/8. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником). Ритам у примерима од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања. Четвороделна подела јединице бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици – информативно. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.				извођења у музичким примерима (повезано и кратко); опажа и пева тонове и мотиве; препозна и запише ритам у мелодијском примеру; запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; смишља мелодију на текст бројалице или дечије песмице; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; препозна и изведе четвртинске тактове; изведе бројалице, пева песме по слуху и песме различитих жанрова; изводи ритам на различите начине; одржи ритмички пулс; равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу; визуелно сагледава и изводи као целину: синкопу, пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на два откуцаја; изводиритам уз покрет; препознаје и изводи знаке за продужавање трајања тона; чита ритам солмизацијом.			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Записивање и препознавање обрађених лествица и тетрахолада. Интервали до квинте (мала и велика секунда, мала и велика терца, чиста кварта и чиста квинта), дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Проширивање знања из музичке терминологије (лествица, ступањ, степен/полустепен, тетрахорд, главни ступњеви, вођица, тонични трозвук, интервали).							
МУЗИЧК И БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.							

	квинте обрађених кроз песмице и примере из литературе. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Интонирање доминантног септакорда у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику. Опажање метра .				запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; запише мелодијске диктате; опажа и пева дурски и молски квинтакорд; опажа и пева интервале до квинте; пева доминантни септакорд у песмама и мелодијским примерима; препозна врсту такта; мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; смишља мелодију на тексту бројалице или дечије песмице; примени знања и вештине уз игру; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; поштује правила понашања на концерту; препозна и изводи тактове са половином као јединицом бројања; визуелно сагледава и изводи као целину основне фигуре, паузе и лукове у такту 6/8 уз певање одговарајућих песмица; изводи ритам кроз покрет; изведе ритам певајући песме по слуху и песме различитих жанрова; равномерно чита ноте у виолинском, бас кључу у једном и два линијска			
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице. Музичко дидактичке игре.							
РИТАМ	Половина као јединице бројања: 2/2, 3/2, 4/2. Основне фигуре у такту 6/8 уз примену лукова и паузи. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником). Ритам у примерима - од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање уз повећање брзине читања и обележен темпо у зависности од инструмента. Четвороделне поделе јединице бројања: пунктирана и обрнуто пунктирана, синкопа на јединици бројања, паузе, лукови... Поставка триоле. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.							
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Интервали до квинте (мала и велика секунда, мала и велика терца, чиста кварта и чиста квинта) дурски и молски							

	квинтакорд на основним тоновима. Квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима. Утврђивање знања из музичке терминологије. Ознаке за темпо: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo.				система; изводи ритмичке фигуре четворodelне поделе јединице бројања; препозна и изводи триолу; чита ритам солмизацијом; запише и препозна интервале до квинте; запише и препозна дурски и молски квинтакорд на основним тоновима и квинтакорде на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима; објасни својим речима појмове: лествица, ступањ, степен/п олустепен, тетракорд, главне ступњеве и вођицу, тонични трозвук, интервали.			
МУЗИЧК И БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ Наставни предмет: Солфеђо Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
МЕЛОДИКА	Обнављање градива (из претходних разреда). Функционални односи у тоналитету. Песме и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за трећи разред (fis mol, Es dur, c mol, E dur, cis mol). Штимови. Једноставне песме по слуху и мелодијски примери у дуру и истоименом молу и обрнуто-мутација . Хроматске	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музичности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве пева по слуху и солмизацијом песме различитих жанрова и мелодијске примере; пева штимове обрађених дурских и молских лествица; препознаи пева дурски и молски тонски	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне

	скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Развој музикалности. Двогласно певање. Композиције са клавирском пратњом.		солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.		род; пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; пева двогласне примере (у пару или групи) и композиције са клавирском пратњом; опажа и пева тонове и мотиве; запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; запише лакше мелодијске диктате; запише ритам у мелодијском примеру опажа и пева интервале до сексте; опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; опажа и пева доминантни септакорд; мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; примени знања и вештине уз игру; препозна елементе пређеног градива кроз једноставне примере за слушање; препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; препозна и изводи синкопу на јединици		Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из Основне школе – математика
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ	Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање и интонирање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице Опажање и певање: мале и велике секунде, мале и велике терце, чисте кварте и чисте квинте и мале и велике сексте обрађених кроз песмице и примере из литературе. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање доминантног септакорда.						
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије научене песме или мелодијског примера. Музичко дидактичке игре.						
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.						
РИТАМ	Обрађене врсте такта. Синкопа на једници бројања. Сложена подела тродела у такту 6/8 без примене лукова						

	и шенаестинских пауза. Информативно упознавање врсте такта 9/8 и 12/8. Начини извођења ритма Ритам у примерима-од звука ка слици. Равномерно читање. Обрађене ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања и синкопа на јединици бројања, паузе, лукови... Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.				бројања; визуелно сагледава и изводи сложену поделу у такту 6/8; изводи такт 9/8 и 12/8 пева песме по слуху и песме различитих жанрова; равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; изводи ритмичке фигуре четвороделне поделе јединице бројања; ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; чита ритам солмизацијом; запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде; запише и препозна интервале до сексте; запише и препозна квинтакорде на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима; запише и препозна доминантни септакорд; објасни различите врсте темпа; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; поштује правила понашања на концерту.			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Лествице и тетрахорди. Интервали до сексте (чисти, велики и мали). Квинтакорди на главним ступњевима у обрађеним тоналитетима. Доминантни септакор. Ознаке за различите врсте темпа.							
МУЗИЧК И БОНТОН	Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПЕТИ			Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација

			садржаја					
МЕЛЮДИ КА	Обнављање градива из претходних разреда. Функционални односи у тоналитету. Нови тоналитети: As dur, f mol, H dur, Des dur и b mol. Остали тоналитети са 5 и 6 предзнака – информативно. Штимови. Пева мелодије у истоименом дуру и молу. Звучна поставка модулације, првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8. Развој музикалности. Ознаке за темпо и карактер: Lento, Andante, Moderato, Allegro, Vivo, Cantabile Двогласни примери и канони. Композиције са клавирском пратњом.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: пева мелодијске примере у дуру и молу; пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе различитих жанрова; пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; пева песме различитих жанрова са модулацијом у доминантни дурски тоналитет и паралелни мол; пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; примени ознаке за различите врсте темпа и карактера; пева двогласне примере (у пару или групи), каноне и композиције са клавирском пратњом; запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве;	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из Основне школе – математика
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТ И	Записивање појединачних тонова, група тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање интервала до октаве. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет.							

	Опажање и интонирање доминантног и умањеног септакорда у тоналитету.				запише мелодијске диктате; запише ритам у мелодијском примеру; опажа и пева интервале до октаве; опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; опажа и пева доминантни и умањени септакорд; мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука; препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање; својим речима изражава утиске о слушаном делу изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; препозна и изводи малу триолу; визуелно сагледава и изводи сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза; препозна и изводи ритмичку фигуру: сичилијану и тирану			
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке, импровизације. Импровизација мелодије научених песама или мелодијских примера. Савремена технологија у функцији наставе.							
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.							
РИТАМ	Обрађене врсте такта. Триола на половини јединице бројања. Сложена подела тродела у такту 6/8 уз примену лукова без шеснаестинских пауза. Пунктиране фигуре троделног ритма: сичилијана и тирана. Начини извођења ритма. Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова. Врсте такта: 5/8 и 7/8. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Равномерно читање нота. Четвороделна подела јединице бројања. Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Двоструко пунктиране и обрнуто пунктиране ритмичке фигуре на две јединице бројања - информативно. Ритмичко читање							

	ауторских примера и примера из литературе.				изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 7/8; приказује ритам кроз покрет; равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; изводи ритмичке фигуре четворodelне поделе јединице бројања; ритмички прочита триолу и четири шеснаестине; препозна двоструко пунктирану и обрнуто пунктирану ритмичку фигуру на две јединице бројања; чита ритам солмизацијом; запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде; запише и препозна интервале до октаве; запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; запише и препозна доминантни септакорд са обртајима; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; поштује правила понашања на концерту			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Лествице и тетрахоради. Интервали до октаве (мали, велики и чисти интервали). Дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд. Доминантни септакорд са обртајима.							
МУЗИЧК И БОНТОН	Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ Наставни предмет: Солфеђо Годишњи фонд часова: 66 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
МЕЛОДИКА	Обнављање градива из претходних разреда. Тоналитети са 7 предзнака - информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету. Штимови. Мутација. Модулација првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима које воде ка разрешавајућем лествичном тону. Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8. Неговање музичке традиције. Развој музикалности. Двогласни примери, канони и композиције са клавијском пратњом.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Самостално извођење мелодијског и парлато примера. Израда диктата.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: пева мелодијске примере у дуру и молу; пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступење; пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; пева песме различитих жанрова и мелодијске примере са модулацијом; пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; пева српске песме и песме других националности; пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; пева двогласне примере, каноне и композиције са клавијском пратњом; запише ритам у мелодијском примеру; запише мелодијске диктате; пева научен мотив у другом	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Нема.
	ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТ И	Записивање ритмичке окоснице. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Транспоновање мотива. Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти, као и опажање прекомерне кварте и умањене квинте). Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и						

Годишњи фонд часова: **66**

Недельни фонд часова: 2

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
МЕЛОДИКА	Обнављање градива из претходних разреда. Тоналитети са 7 предзнака - информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету. Штимови. Мутација. Модулација првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима које воде ка разрешавајућем лествичном тону. Мешовито сложени тактови 5/8 и 7/8. Неговање музичке традиције. Развој музичког слуха. Двогласни примери, канони и композиције са клавирском пратњом.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музичког слуха, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Самостално извођење мелодијског и парлато примера. Израда диктата.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: пева мелодијске примере у дуру и молу; пева и препозна лествично кретање и скокове у све ступњеве; пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета; препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; пева песме различитих жанрова и мелодијске примере са модулацијом; пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; пева народне мелодије са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; пева српске песме и песме других националности; пева изражајно мелодије различитих жанрова и карактера; пева двогласне примере, каноне и композиције са клавирском пратњом; запише ритам у мелодијском примеру; запише мелодијске диктате; пева научен мотив у другом	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Нема.
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТ И	Записивање ритмичке окоснице. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Транспоновање мотива. Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти, као и опажање прекомерне квинте и умањене квинте). Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и							

	прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналит. Опажање доминантног септакорда са обртајима и умањеног септакорда.				тоналитету; опажа и пева интервале до октаве; опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; опажа и пева доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд; мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; смишља мелодију на научену песму или мелодијски пример; користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука; препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање музике; својим речима изражава утиске о слушаном делу; препозна и изводи четвртинске, осминске и половинске тактове; изводи и препозна пређене ритмичке фигуре троделног ритма; изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; изводи примере из литературе као и песме различитих			
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.							
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма. Савремена технологија у функцији наставе.							
РИТАМ	Обрађене врсте такта. Сложена подела тродела и пређене фигуре троделног ритма. Начини извођења ритма. Ритам кроз примере из литературе и песме различитих жанрова. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Ритмичко читање етида инструменталног типа - градиво VI разреда. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.							
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Пређено градиво из теорије музике.							
МУЗИЧКИ БОНТОН	Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.							

					жанрова; приказује ритам кроз покрет; ритмички чита етиде инструментално г типа- градиво VI разреда; чита ритам солмизацијом разуме и објасни својим речима музичке појмове; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга- другарице; поштује правила понашања на концерту.		
--	--	--	--	--	---	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 2 по групи				
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Лествично и терцно кретање, скокови у све ступење, посебно скок у доминанту, вођицу, терцу тонике и субдоминанту. -Певање двогласа бордунског типа;опажање и интонирање тонова;интонирање мелодијских мотива и примера;квинтакор ди на гл. ступењима.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-Ритмичке фигуре: поделе јединице на два (све фигуре једноставнијег изгледа, синкопа,пунктиран а и обрнуто пунктирана фигура) и четири (без пауза и лукова), узмах и предтакт, лукови корона. -Равномерно читање у два линијска система, као и читање вертикално исписаних акорада. -Читање примера							

	из градива инструменталне наставе.							
--	------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	Опажање и интонирање три врсте мола и тетрахорада; -Опажање и интонирање тонова, мотива;Интонирање и опажање дурског и молског квинтакорда; Интервали, Проширивање знања из музичке терминологије и увођење једноставних дефиниција;	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика.
Ритам	-Метричке врсте и ритмичке фигуре: јединица бројања четвртина, осмина и четвртина са тачком. -Ритмичке фигуре на јединици бројања (синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фиура). - Нови тактови 2/8, 3/8, 4/8 и 2/2 – и само дводелна подела и 6/8 припрема само основних							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Мелодијски примери (прима виста); Обнављање: утврђивање обрађених тоналитета и скокова у тонове доминанте и субдоминанте, вођицу, терцу тонике и II ступањ; Певање и опажање апсолутних висина,	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање

	лествица, каденце, квинтакор ада, мелодијских мотива и једноставних примера у дуру и истоименом молу, - Техничке вежбе: певање хроматких скретница и пролазница уз хармонизацију наставника. Израда диктата; Интонирањ D7 у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику.	циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.						градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-6/8 – све основне комбинације и примена лукова и пауза (без поделе тродела). Информативно поређење 2/4 са 6/8.; четвороделна подела осмине и половине као ритмичке јединице. -Триола; -Ритмичко читање инсерата из одговарајуће инструменталне лиртературе							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 2 по групи				
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Мелодијски примери (прима виста);Тоналитети до 4 предзнака; - стабилне алтерације;израда диктата (мелодијских и ритмичких); опажање и интонирање интервала, квинтакорада, Д7 и Ум7 са разрешењем;геађење и дефинисање истих; израда диктата.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе -
Ритам	- 6/8 са простом деобом тродела, -Синкопирани ритам у врстама парне дистрибуције. -Двоструко							

	пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на две ритмичке јединице. -Равномерно читање у два система и у једном са променама кључа. -Ритмичко читање етида и примера из литературе.							музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
--	--	--	--	--	--	--	--	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПЕТИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Алтерације (информативно), хроматске пролазнице и скретнице. -Модулације у доминантни дурски и паралелни молски тоналитет; Мутација; -Обнављање : тоналитета до 5 предзнака;Израда диктата, Штимови, Опажање и интонирање Д7 и Ум7 са разрешењем;квинт акорада и обртаја.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. ...	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру. Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Прпознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке окоснице у оквиру задатка.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-Дуола на јединици бројања. -Обнављање (фигура и свих комбинација у такту 6/8, тактова 9/8), -Пунктиране фигуре троделних ритмова: сичилијана и тирана -Утврђивање метаритма; ритмички диктати							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ШЕСТИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Обнављање и утврђивање пређених тоналитета, Певање	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и	Прати, слуша, повезује, долази до закључка,	Настава инструмента, наставни предмети из Основне

	мелодијских примера (прима виста), опажање и интонирање лествичних квинтакорда и обртаја, штимова и каденци, квинтакорада и обртаја, Д7 и обртаја, Ум7, -Хроматске скретнице и пролазнице, мутације у мелодијским примерима (дијатонска модулација) и алтерације, Израда диктата	подразумевају музичко описмењавање и развој музичности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	различитих музичких примера.	основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру. Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Препознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке окоснице у оквиру задатка.	прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеџа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-Ритмичко читање етида инструменталног типа из градива VI разреда. Парлато пример (прима виста) у свим обрађеним врстама тактова и са свим обрађеним ритмичким фигурама, примена промене кључа или два система.						

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 2 по групи				
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Нотни систем, абецедни и солмизациони назив нота, -Це-дур, Ге-дур, Еф-дур: лествично извођење; -Виолински и бас кључ; именовање интервала	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка
Ритам	- Тактирање и бројање на 2, 3 и 4. -Врсте такта: 2/4, 3/4 и 4/4. -Нотне вредности: од целе до шеснаестине ноте и одговарајуће паузе; употреба лукова; -Равномерно читање: виолински и бас кључ; -Читање примера на утврђеним позицијама уз							

	тактирање.							култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика.
--	------------	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	- Обнављање: тоналитета, Це, Ге и Еф-дур,а, де и е-мола. Тумачење све три врсте мола;дурски и молски трозвук.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика.
Ритам	-Ритмичке фигуре на две и јединици бројања (синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фиура). - осмински тактови 2/8, 3/8, 4/8, примена лукова и пауза; -Начин извођења: равномерно и ритмичко читање							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	- Обнављање: утврђивање обрађених тоналитета; -Певање и опажање апсолутних висина,лествица, каденце, мелодијских мотива у дуру и молу;опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада;запи	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање

	сивање једноставних диктата, интервали; квинтакорди	циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.						градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-6/8 – све основне комбинације и примена пређене ритмичке фигуре; им ображеним финурама; четвртински тактови са св Равномерно и ритмичко читање.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ			Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	Обнављање (тоналитети из претходних разреда са применом скокова као и фис-мол, Ес-дур, це-мол, Е-дур, цис-мол, Ас-дур и еф-мол уз примену инструктивних вежби; опажање и интонирање апсолутних висина, мотива и једноставних диктата, Интервали и обртаји; Опажање и интонирање консонантних квинтакорада	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-Утврђивање градива трећег разреда кроз парлато и ритмичке диктате. - 6/8 такт са употребом пауза и лукова; ритмичке финуре на две и јединици бројања; -Равномерно читање у два система и у једном са променама кључа.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПЕТИ			Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација

	фигурама.; -Ритмички диктати							физичко васпитање, српски језик, математика.
--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ШЕСТИ		Наставни предмет: Теорија		Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
ПОЈМОВИ	Музички појмови и термини.	ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	објасни музичке појмове и термине: тонски и нотни систем од велике до треће октаве, виолински и бас кључ, особине тона, метар и метричке ознаке, музичку фразу, агогику, артикулацију, динамику и темпа. Основни украси и фигуре (информативно); запише и препозна лествице, лествичне интервале и квинтакорде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету; запише и препозна врсте интервала до октаве (по узору на лествичне); запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; запише и препозна све врсте септакорада и мали дурски септакорд с обртајима; правилно пише ноте, паузе и нотне вредности у различитим тактовима.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеђа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
ТОНАЛИТЕТИ	Теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, карактеристични лествични интервали, лествични интервали и квинтакорди, доминантни и умањени септакорд у тоналитету. Прости интервали.							
ИНТЕРВАЛИ	Трозвучи: обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд							
АКОРДИ	Четворозвучи: седам врста септакорада, мали дурски септакорд с обртајима.							
ОРТОГРАФИЈА	Правилно писање							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава			
Разред: ШЕСТИ	Наставни предмет: Теорија	Годишњи фонд часова: 2 по групи	

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Хоризонтални музички ток	Тетрахорди (дурски, молски, хармонски, фригијски и лидијски) и лествице (дур, све три врсте мола, молдур и модуси)	Упознавање ученика са елементима хоризонталног музичког тока	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик препознаје и повезује садржаје са сликом самостално и у групи	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеђа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
Вертикална сазвучја	Интервали и обртаји; квинтакорди и обртаји, Д7 и обртаји и свих седам врста септакорада; Многостраност квинтакорада							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ШЕСТИ			Наставни предмет: Теорија		Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Хоризонтални музички ток	Тетрахорди (дурски, молски, хармонски, фригијски и лидијски) и лествице (дур, све три врсте мола, молдур и модуси)	Упознавање ученика са елементима хоризонталног музичког тока	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик препознаје и повезује садржаје са сликом самостално и у групи	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеђа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
Вертикална сазвучја	Интервали и обртаји; квинтакорди и обртаји, Д7 и обртаји и свих седам врста септакорада; Многостраност квинтакорада							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: 4 - 6 шестогодишње образовање			Наставни предмет: ХОР		Годишњи фонд часова: 70/68			
Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Хор и карактеристике певања у хору. Правилан начин певања- држање тела и дисање. Дикција- значај правилне и јасне дикције, изговарање брзалица и бројалица.	Циљ учења предмета Хор је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и музици кроз музичко искуство којим се подстиче развијање	-вежбе за: правилно дисања, разгибавање вилице и дијафрагму -вокализе за уједначавање боје гласова -Усвајање звучних садржаја кроз извођење различитих	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	ко користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; користи правилну и јасну дикцију и примењује	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеђа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас

	Хармонски слух – развој. Комуникација са диригентом. Интонација - значај чисте интонације и начини постизања. Композиције различитог карактера. Музички бонтон. Слушање дела помоћу доступних носилаца звука. Музички бонтон.	осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.	вокалних композиција. -увежбавање појединачних деоница композиције -увежбавање дела у целисти		правилан начин певања; комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику; прати диригента и пева усаглашено са осталим ученицима; одговарајућим певањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; интонира чисто у току извођења; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко певање; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; користи предности дигитализације у слушању и извођењу; поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.			
--	---	---	---	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: 4 - 6 шестогодишње образовање				Наставни предмет: ХОР		Годишњи фонд часова: 2 по групи		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	-Дволасне и трогласне копозиције -Вокално инструменталне композиције	-Развијање музичности кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду извођење различитих вокалних и вокално-инструменталних копозиција -неговање љубави	-вокализе за уједначавање боје гласова -Усвајање звучних садржаја кроз извођење различитих вокалних композиција. -увежбавање појединачних деоница композиције	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје -ученици групно изводе савладан програм	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, увежбава, пита	Настава солфеџа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас

		према музици -неговање љубави према групном раду -презентација научених композиција кроз наступе	-увежбавање дела у целости					
--	--	---	-------------------------------	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: 4 - 6 шестогодишње образовање			Наставни предмет: ХОР		Годишњи фонд часова: 2 по групи			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	-Дволасне и трогласне копозиције -Вокално инструменталне композиције	-Развијање музикалности кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду извођење различитих вокалних и вокално-инструменталних копозиција -неговање љубави према музици -неговање љубави према групном раду -презентација научених композиција кроз наступе	-вокализе за уједначавање боје гласова -Усвајање звучних садржаја кроз извођење различитих вокалних композиција. -увежбавање појединачних деоница композиције -увежбавање дела у целости	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје -ученици групно изводе савладан програм	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, увежбава, пита	Настава солфеђа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: IV,V и VI Наставни предмет: ОРКЕСТАР			Годишњи фонд часова: 70/66		Недељни фонд часова: 2			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки, тамбурашки...). Оркестарски звук - начин добијања. Развој хармонског	Циљ учења предмета Оркестар је да код ученика развије интересовање и љубав према музици и заједничком свирању, кроз музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости,	- Задавањем различитих деоница од различитих аутора и дела. - Подела деце према различитим деоницама и истовремено свирање истих у одређеној композицији. - Групним радом на сложенијим музичким	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; изведе одговарајуће технике свирања на	Редакција демонстрација; усмеравање пажње ученицима на заједничке елементе музицирања.	-Практично музицирање -Такмичења -Учешће на културно-уметничким манифестацијама	Хармоника и солфеђо

	слуха. Сарадња и комуникација на релацији диригент - вођа деонице - пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон.	креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.	елементима и карактеру дела након савладаних елемената музике. - Усмеравање пажње појединца на групно музицирање. - Обрадом различитих музичких дела и жанрова.		инструменту; -прати диригента; -комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима оркестра кроз музику; -усагласи сопствено извођење са потребама групног; -свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; -коригује интонацију у току свирања; -самостално вежба поштујући процедуру; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу.			
--	--	---	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: IV,V и VI Наставни предмет: ОРКЕСТАР			Годишњи фонд часова: 35/33		Недељни фонд часова: 1			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки, тамбурашки...). Оркестарски звук - начин	-Развијање музичалности кроз заједничко музицирање у виду извођење различитих инструменталних копозиција -неговање љубави према музици -неговање љубави према групном	-стварање звучне слике употребом различитих регистара -Усвајање звучних садржаја кроз извођење различитих инструменталних композиција. -увежбавање појединачних	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи знања из области теорије музике приликом читања и интерпретације музичког дела; изведе	Редакција демонстрација; усмеравање пажње ученицима на заједничке елементе музицирања.	-Практично музицирање -Такмичења -Учешће на културно-уметничким манифестацијама	Хармоника и солфеђо

	добијања. Развој хармонског слуха. Сарадња и комуникација на релацији диригент - вођа деонице - пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон.	раду -презентација научених композиција кроз наступе	деоница композиције -увежбавање дела у целисти		одговарајуће технике свирања на инструменту; -прати диригента; -комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима оркестра кроз музику; -усагласи сопствено извођење са потребама групног; -свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; -коригује интонацију у току свирања; -самостално вежба поштујући процедуру; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу.			
--	---	--	---	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: IV,V и VI Наставни предмет: ОРКЕСТАР			Годишњи фонд часова: 35/33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике свирања у оркестру. Оркестар – врсте, карактеристике и организација (гудачки, хармоникашки,	-Развијање музикалности кроз заједничко музицирање у виду извођење различитих инструменталних копозиција -неговање љубави	-стварање звучне слике употребом различитих регистара -Усвајање звучних садржаја кроз извођење различитих инструменталних	Практична, демонстративна, вербална	По завршеној области ученик ће бити у стању да: -користи знања из области теорије музике приликом читања и	Редакција демонстрациј а; усмеравање пажње ученицима на заједничке елементе музицирања.	-Практично музицирање -Такмичења -Учешће на културно- уметничким манифестаци јама	Хармоника и солфеђо

	тамбурашки...). Оркестарски звук - начин добијања. Развој хармонског слуха. Сарадња и комуникација на релацији диригент - вођа деонице - пар за пултом. Носиоци звука – начин и значај коришћења. Музички бонтон.	према музици -неговање љубави према групном раду -презентација научених композиција кроз наступе	композиција. -увежбавање појединачних деоница композиције -увежбавање дела у целисти		интерпретације музичког дела; изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; -прати диригента; -комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима оркестра кроз музику; -усагласи сопствено извођење са потребама групног; -свирањем покаже значај међусобног слушања у ансамблу; -пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз заједничко свирање; -коригује интонацију у току свирања; -самостално вежба поштујући процедуру; -учествује на јавним наступима у школи и ван ње; поштује договорена правила понашања у оквиру оркестра; -користи предности дигитализације у слушању и извођењу.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: IV,V и VI		Наставни предмет: Камерна музика		Годишњи фонд часова: 70/66		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Камерна музика – развој и врсте ансамбла. Специфичности свирања у	Циљ учења предмета Камерне музике је да код ученика развије интересовање и	Усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	усагласи индивидуално свирање са групним свирањем;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, питају, закључују,	Солфеђо, Главни инструмент (свирање са клавиром)

	камерном саставу. Вежбе за интонацију и артикулацију. Припремање ученика за јавне наступе. Музички бонтон.	љубав према камерном музичарању и музици кроз заједничко музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексibilности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ и наставак уметничког школовања.			усагласи интонацију са осталим члановима камерног састава; усагласи артикулацију са осталим члановима камерног састава; усагласи динамичке ознаке са осталим члановима састава; дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; покаже спремност за тимски рад; користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; поштује договорена		описују.	
--	---	---	--	--	--	--	----------	--

					правила понашања у оквиру ансамбла.			
--	--	--	--	--	-------------------------------------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: IV,V и VI		Наставни предмет: Камерна музика		Годишњи фонд часова: 35/33		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Камерна музика – развој и врсте ансамбла. Специфичности свирања у камерном саставу. Вежбе за интонацију и артикулацију. Припремање ученика за јавне наступе. Музички бонтон.	Оспособљавање ученика да уме да анализира дело и препозна водеће од пратећих гласова, и да то примени приликом извођења Оспособљавање ученика да разумеју који су критични тонови на инструменту и како да их примене приликом усагласавања интонације са другим инструментима Оспособљавање ученика да уме да анализира дело и препозна водеће од пратећих гласова, и да то примени приликом извођења. Начин кориговања интонације приликом извођења Оспособљавање ученика да самостално примени сва правила (у зависности од инструмента) камерне музике приликом јавног извођења Виши ниво	Усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	усагласи индивидуално свирање са групним свирањем; усагласи интонацију са осталим члановима камерног састава; усагласи артикулацију са осталим члановима камерног састава; усагласи динамичке ознаке са осталим члановима састава; дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, питају, закључују, описују.	Солфеђо, Главни инструмент (свирање са клавиром)

					договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; покаже спремност за тимски рад; користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: IV,V и VI Наставни предмет: Камерна музика			Годишњи фонд часова: 35/33			Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Камерна музика – развој и врсте ансамбла. Специфичности свирања у камерном саставу. Вежбе за интонацију и артикулацију. Припремање ученика за јавне наступе. Музички бонтон.	Оспособљавање ученика да уме да анализира дело и препозна водеће од пратећих гласова, и да то примени приликом извођења Оспособљавање ученика да разумеју који су критични тонови на инструменту и како да их примене приликом усагласавања интонације са другим инструментима Оспособљавање ученика да уме да анализира дело и препозна водеће од пратећих гласова, и да то примени приликом извођења. Начин кориговања интонације приликом извођења Оспособљавање ученика да самостално примени сва правила (у зависности од инструмента)	Усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	усагласи индивидуално свирање са групним свирањем; усагласи интонацију са осталим члановима камерног састава; усагласи артикулацију са осталим члановима камерног састава; усагласи динамичке ознаке са осталим члановима састава; дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира	Слушају, мисле, певају, питају, закључују, описују.	Солфеђо, Главни инструмент (свирање са клавиром)

		камерне музике приликом јавног извођења Усвајање неопходног знања			помоћ наставника; комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; покаже спремност за тимски рад; користи самостално или уз помоћ одраслих, доступне носиоце звука; поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла.			
--	--	---	--	--	---	--	--	--

ЧЕТВОРОГОДИШЊА ШКОЛА

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Карактеристике вокалног апарата Начин добијања тона. Правилно држање тела и став тела при певању Дисање и вежбе дисања. Емисија тона у односу на врсту техничке	Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних	индивидуални облик рада -демонстација -рад на тексту -дијалошки облик рада	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: — опише делове вокалног ИЗВОЂЕЊЕ Карактеристике вокалног апарата. апарата;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: тонске особине; темп о, динамика, д урске леств. до 4 пред. интерва ли до 5, синкопа, пау зе...

	вежбе или композиције. Једноставне вежбе кроз легато, секунде, терце, кварте, квинте, узлазно и силазно, разложени квинтакорд. Уједначавање вокала. Слушање, интонација и дикција. Музички бонтон.	способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.			– правилно резонира; – правилно користи дијафрагму; – правилно држи тело; – разликује правилно од неправилног дисања; – самостално примењује вежбе дисања; – разликује правилно од неправилне емисије тона; – правилно интонира и јасно изговара слоге; – примењује промену вокала при певању лакших вокализа; – примењује основне елементе нотне писмености у певању, чита нотни текст; – лако пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Став тела при певању и вежбе дисања. Карактеристике и одржавање	Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и	индивидуални облик рада -демонстација -рад на тексту -дијалошки	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – правилно	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира,пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују,	СОЛФЕЋО: четвороделна подела јед.бројања;и нтервали до

	вокалног апарата. Начин добијања тона. Емитовање тона у односу на врсту техничке вежбе или композиције. Техничке вежбе кроз легато. Уједначавање вокала. Слушање, интонација и дикција. Тумачење динамике и темпа. Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	облик рада		држи тело и на правилан начин примењује вежбе дисања; – опише положај гласница при певању и функцију дијафрагме, резонатора; – лако формира тон и контролише интонацију при певању; – јасно изговара слоге и тумачи текст композиције при певању; – примењује различита музичка изражајна средства у фразирању, у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – пева кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе публици сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике.		описују.	8;молске лествице до 2 пред.
--	--	--	------------	--	---	--	----------	------------------------------

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 70		Недељни фонд часова: 2		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања.	Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	Објашњава, показује, прича, мотивише,	Слушају, мисле, певају, радују се, питају,	СОЛФЕЋО: D7,D6/5,9/8 такт;интервал ски скокови;

	Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања.	демонстративно представљање		– примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању	свира,пева	закључују, описују.	ТЕОРИЈА:динамика,лествице до 4 пред.
--	---	--	------------------------------------	--	---	-------------------	----------------------------	---

					музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: Соло певање			Годишњи фонд часова: 66		Недељни фонд часова: 2	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	–Развој певачких вештина и осамостаљивање при вежбању. Тумачење стилских разлика у литератури. Текст – разумевање текста, тумачење музичким средствима и јасан и правилан изговор. Увод у камерну музику. Припрема за јавни наступ. Извођење композиција различитог карактера и сценски наступ. Музички бонтон	Циљ учења предмета Соло певање је да код ученика развије интересовање и љубав према соло певању и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање вокалних способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања..	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстра-тивна, вербална.	По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – самостално изводи вежбе дисања уз правилан став и држање; – лако формира тон и контролише интонацију при певању;– јасно изговара и тумачи текст композиције при певању; – примењује стилске разлике самостално у тумачењу композиције; – контролише мимику лица; – примењује принцип узајамног слушања у заједничком упевавању и певању; – самостално изводи, пева композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику;– учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира,пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЋО: може бити песма у доминантном тоналитету,ф молу,паралел ном тоналитету;

					– поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; Качини, Калдара, Скарлати, Фалконијери, Манца и друга дела по избору наставника – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, интерпретација	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЋО: D7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: динاميка, лествице до 4 пред.

					средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, интерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЋО: D7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: ди намика, лествице до 4 пред.

	композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.				из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, итерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D 7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: динاميца, лествице до 4 пред.

					мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: Соло певање			Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дусања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: пресцендо, депресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дусања, импостације и репродукције тона, апођатура, итерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дусања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: диномика, лествице до 4 пред.

					– јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дусања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дусања, импостације и репродукције тона, апођатура, интерпретација	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дусања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: диномика, лествице до 4 пред.

	композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.				из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: цресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, итерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D 7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: динاميка, лествице до 4 пред.

					мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ			Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: пресцендо, депресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, итерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике; – правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D 7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: диномика, лествице до 4 пред.

					– јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ - Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: Соло певање		Годишњи фонд часова: 33			Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Контрола правилног става при певању и дисања. Увод у предмет читања с листа, примена (прима виста). Развој певачке технике: портато, портаменто, стаццато, мартелатто. Интонирање и емисија тона кроз техничке вежбе и композиције. Динамичко нијансирање: пресцендо, децресцендо, диминуендо... Припрема за јавни наступ. Музички бонтон.	Достизање вишег нивоа знања, усавршавање технике дисања, импостације и репродукције тона, апођатура, интерпретација, правилан певачки став,	Усмено и демонстративно представљање Писмено, усмено и демонстративно представљање	Практична, демонстративна, вербална.	По завршеној теми/ области ученик ће бити у стању да: – примени правилан певачки став и вежбе дисања; – контролише дужину даха при певању; – користи стечена знања из основа музичке писмености, лако чита с листа уз помоћ наставника; – примењује нове певачке технике;	Објашњава, показује, прича, мотивише, свира, пева	Слушају, мисле, певају, радују се, питају, закључују, описују.	СОЛФЕЂО: D7, D6/5, 9/8 такт; интервалски скокови; ТЕОРИЈА: ди намика, лествице до 4 пред.

					– правилно интонира и при певању користи функцију дијафрагме и резонатора – јасно изговара и тумачи текст у композицији; – користи различита музичка изражајна средства при фразирању у зависности од карактера музичког примера; – јасно тумачи динамику кроз певање; самостално изводи кратке композиције напамет уз пратњу клавира; – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – изрази мишљење о сопственом и туђем наступу; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – користи предности дигитализације за слушање и извођење музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ Разред: ПРВИ четворогодишње образовање Наставни предмет: Солфеђо Годишњи фонд часова: 70 Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
СЛУШАЊ	Слушање одабране	ЦИЉ учења	Усвајање звучних	Вербална,		Објашњава,	Прати,	Настава

Е МУЗИКЕ	музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.	предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко	садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица...	практична, интерпретативн а, демонстративна	препозна елементе музичке писмености кроз једноставне примере за слушање; слуша дечије и народне композиције и примере из литературе уз покрет; изражава утиске о слушаном делу цртањем; препозна и чита ноте у виолинском и бас кључу; изводи и записује: нотна трајања: целу, половину с тактом, половину, четвртину, осмину ноте; препозна и употреби предзнаке: повисилицу, снизилу и разрешилицу; препозна и својим речима објасни појмове: такт, тактица, завршна тактица, предтакт и узмах; употреби солмизацију и музичку абecedу; опише својим речима шта је лествица, тетрахорд, ступњев и главни ступњев; употреби знаке за понављање, prima i seconda volta, D.C.al fine, корона; примени основне динамичке ознаке (јако, тихо, умерено јако, умерено тихо, поступно појачавање и стишавање); примени основне ознаке	показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из Основне школе – математика
МЕЛОДИ КА	Песмице и мелодијски примери примерени инструменталној литератури за први разред (С, F и G дур а, е, d мол). Звучна слика дурског и молског тонског рода. Функционални односи у тоналитету. Поставка штива. Функције главних ступњева. Именоване и интонирање лествичног и терцног кретања, скок у тонику и доминанту и тонични трозвук у обрађеним тоналитетима. - Природни, хармонски и мелодијски мол. Развој музикалности.	описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.					
МУЗИЧК А ПИСМЕН ОСТ	Нотни систем: од велике октаве до треће октаве у зависности од врсте инструмента. Нотне вредности и одговарајуће паузе. Хроматски знаци: повисилице, снизилу и разрешилице. Појмови: такт, тактица, завршна тактица, предтакт, узмах. Именоване нота солмизацијом и музичком абecedом. Лествични појмови. Термини и појмови, без дефиниција, у оквиру садржаја програма. Основне ознаке за динамику (forte, piano, mezzoforte, mezzopiano; crescendo i decrescendo). Основне ознаке за							

	темпо (lento, andante, moderato, allegro, vivo). Основне ознаке за артикулацију (legato, staccato, tenuto) и фразирање				за темпо: спор, умерен и брзи; примени најчешће начине извођења музичког дела (повезано, кратко и издржано) и музичке целине; пева по слуху и солмизацијом песмице и мелодијске примере; звучно препозна дур и мол; пева: лествично и терцно кретање, скок у тонику, доминанту, тоничну терцу и вођицу и тонични трозвук; пева штимове обрађених дурских и молских лествица; чује и препозна главне ступњеве; пева изражајно мелодије различитог жанра и карактера; опажа и пева тонове и мотиве;			
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ, ДИКТАТИ	Опажање и певање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Аутодиктат. Писмени мелодијски диктат. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахорда. Опажање метра.							
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.							
МУЗИЧКИ БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.							
РИТАМ	Врсте такта: 2/4, 3/4, 4/4, 2/8, 3/8. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8. Начини извођења ритма. Ритам у примерима од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента. Ритмичке фигуре: синкопа, пунктирана и обрнуто							

	окоснице.Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива.Писмени мелодијски диктат. Аутодиктат. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада. Опажање и певање мале и велике терце и чисте квинте са тенденцијом везивања за тоналитет. Опажање и интонирање дурског, молског и хармонског тетрахорда. Опажање метра.				мотиве; запише ритам у мелодијском примеру; запише појединачне тонове, групе тонова и мотиве; запише мелодијске диктате; запише напамет научене песме; опажа и пева дурски и молски квинтакорд; опажа и пева мале и велике терце и чисту квинту; опажа и пева дурски, молски и хармонски тетрахорд; препозна врсту такта у песмама са текстом и у примерима из литературе; мења и допуњава мелодију и ритам научених песмица; смишља мелодију или ритам на текст бројалице или дечије песмице; пажљиво слуша и коментарише извођење друга-другарице; изводи основне фигуре такта 6/8 уз певање одговарајућих песмица; изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; изводи бројалице; приказује ритам кроз покрет и игру; равномерно чита ноте у виолинском, бас кључу у једном и два линијска система; визуелно сагледава и изводи као целину: основне		
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације. Импровизација мелодије на текст бројалице или дечије песмице.						
РИТАМ	.Обнављање пређених врста тактова и обрада такта: 4/8 и 2/2. Звучна припрема основних ритмичких фигура у такту 6/8 са луковима и паузама. Начини извођења ритма (уз куцање или тактирање или мануелном техником). Ритам у примерима од звука ка слици. Покрет у функцији ритма. Равномерно читање: четвртина и осмина као јединица бројања у зависности од инструмента. Четвороделна подела јединице бројања. Ритмичке фигуре: пунктирана и обрнуто пунктирана фигура на ритмичкој јединици. Примена лукова, пауза, узмаха и предтакта. Ритмичко читање						

	ауторских примера и примера из инструменталне литературе.				фигуре; четвороделне поделе и пунктирану и обрнуто пунктирану фигуру на ритмичкој јединици; препозна и чита лукове, паузе, узмах и предтакт; чита ритам солмизацијом; запише и препозна обрађене дурске и молске лествице и тетрахорде; запише и препозна интервале до квинте као и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима; објасни својим речима појмове: лествица, ступањ, степен/п олустепен, тетрахорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервали.			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Записивање и препознавање обрађених лествица и тетрахорада. Интервали до квинте (мали, велики и чисти) и дурски и молски квинтакорд на основним тоновима. Проширивање знања из музичке терминологије (лествица, ступањ, степен/полустепен, тетрахорд, главне ступњеве, вођицу, тонични трозвук, интервали).							
МУЗИЧК И БОНТОН	Слушање и уважавање извођача.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ четворогодишње образовање				Наставни предмет: Солфеђо		Годишњи фонд часова: 70		
Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
СЛУШАЊ Е МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова у функцији усвојеног програма.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера. Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела,	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	опажа и пева и записује : тонове, групе тонова и мотиве; запише мелодијске диктате; запише ритам у мелодијском примеру; опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима;	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива
МЕЛОДИКА	Обнављање градива (све области). Функционални односи у тоналитету. Песме и мелодијски							

	примери примерени инструменталној литератури за трећи разред (Es dur и c mol, E dur, cis mol As duru и f mol). Штимови. Једноставни примери по слуху и солмизацијом, као и мелодијски примери који садрже у себи мутацију. Звучна поставка модулације првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Развој музикалности. Двогласни примери. Композиције са клавирском пратњом.	разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеђа. Израда писмених и усмених вежби.		опажа и пева доминантни септакорд; опажа и пева интервале до октаве; мења и допуњава мелодију и ритам научених песама; смишља мелодију или ритам на научену песму или мелодијски пример; примени потребна знања и вештине уз игру; препознаје елементе пређеног градива кроз примере за слушање; својим речима изражава утиске о слушаном делу; изводи сложену поделу у такту 6/8 уз примену лукова и пауза; изводи ритмичке фигуре сичилијану и тирану; изводи такт 9/8 и 12/8; пева народне мелодије у тактовима 5/8 и 7/8; изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; доживљава ритам кроз покрет; равномерно чита ноте у виолинском и бас кључу у једном или два линијска система; ритмички прочита триолу у четвороделној подели јединице бројања; чита ритам солмизацијом; запише и препозна		солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Настава инструмент, наставни предмет из Основне школе – математика Нема.
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТИ	Опажање и интонирање тонова и мотива у обрађеним дурским и молским тоналитетима. Записивање појединачних тонова, групе тонова и мотива. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Записивање ритмичке окоснице. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање доминантног септакорда. Опажање и интонирање интервала до октаве обрађених кроз песме и примере из литературе.						
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.						
РИТАМ	Обрађене врсте						

	такта. Сложена подела тродела у такту 6/8 уз примену лукова и осминских пауза. Пунктиране фигуре троделног ритма: сичилијана и тирана.				обрађене дурске и молске лествице и тетракорде; запише и препозна интервале до октаве; запише и препозна квинтакорде са обртајима у обрађеним тоналитетима; запише и препозна доминантни и умањени септакорд; објасни ознаке за различите врсте темпа и карактера; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; поштује правила понашања на концерту.			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Информативно упознавање врста такта 9/8 и 12/8. Мешовито сложени тактови: 5/8 и 7/8. Начини извођења ритма. Триола у оквиру четвороделне поделе јединице бројања. Ритам кроз песме различитих жанрова. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion,...). Равномерно читање уз повећање брзине читања и обележен темпо. Ритмичко читање ауторских примера и примера из инструменталне литературе.							
МУЗИЧК И БОНТОН	Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ четворогодишње образовање			Наставни предмет: Солфеђо			Годишњи фонд часова: 66		
Недељни фонд часова: 2								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
МЕЛОДИКА	Обнављање градива из свих области. Нови тоналитети: H dur, Des- dur и b- mol. Остали тоналитети са 5, 6 и 7 предзнака - информативно (да осете боју тоналитета). Функционални односи у тоналитету. Штимови. Мутација.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица... Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз опажање и интонирање појединачних	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	пева мелодијске примере солмизацијом као и примере из литературе; пева и препозна лествично кретање и скокове у свеступњеве; пева и опажа штимове обрађених дурских и молских лествица;	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са

	Модулатије првог квинтног сродства. Хроматске скретнице и пролазнице у пређеним тоналитетима. Мешовито сложени тактови: 5/8 и 7/8. Неговање музичке традиције. Развој музикалности. Двогласни примери, канони и композиције са клавијском пратњом	нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	тонова, мелодијских и мелодијско ритмичких мотива. Усвајање знања из области музичке теорије и везивање за наставу солфеџа. Израда писмених и усмених вежби.	пева и препозна истоимене тоналитете у мелодијском примеру; пева мелодијске примере различитих жанрова са модулатијом; пева хроматске скретнице и пролазнице у мелодијским примерима; пева народне песме са текстом у тактовима 5/8 и 7/8; пева српске песме и песме других националности; пева двогласне примере и каноне (у пари или групи) и композиције са клавијском пратњом; запише ритам у мелодијском примеру; пева научен мотив у другом тоналитету; запише мелодијске диктате; опажа и пева интервале до октаве; опажа и пева дурски и молски квинтакорд са обртајима; опажа и пева умањени и прекомерни квинтакорд са разрешењем и везивањем за тоналитет; препозна доминантни септакорд са обртајима и умањени септакорд; мења и допуњава мелодију и ритам научених примера; смишља мелодију или ритам на научену песму или мелодијски пример;	градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика. Настава инструмента Нема.
ОПАЖАЊЕ, ИНТОНИРАЊЕ; ДИКТАТ И	Записивање ритмичке окоснице. Транспоновање мотива. Писмени мелодијски диктат - записивање по двотактима. Опажање и интонирање интервала до октаве (велики, мали и чисти) и опажање прекомерне кварте и умањене квинте. Опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада са обртајима. Опажање и интонирање умањеног и прекомерног квинтакорда са разрешењем и везивањем за тоналитет. Опажање доминантног септакорда са обртајима и умањеног септакорда.				
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Мелодијске и ритмичке импровизације.				
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Слушање одабране музичке литературе различитих жанрова				
РИТАМ	Обрађене врсте такта. Сложена подела и				

	ритмичке фигуре троделног ритма. Начини извођења ритма. Ритам у примерима - од звука ка слици. Покрет у функцији ритма, тело као инструмент (body percussion). Ритмичко читање етида инструменталног типа из градива IV разреда уз примену оба кључа.				примени потребна знања и вештине уз игру; препозна елементе пређеног градива кроз примере за слушање; својим речима изражава утиске о слушаном делу; изводи ритам уз куцање или тактирање или мануелном техником; доживљава ритам кроз покрет; ритмички чита етиде инструменталног типа из градива IV разреда; разуме и објасни музичке појмове; пажљиво слуша и коментарише извођење музике друга-другарице; поштује правила понашања на концерту			
ТЕОРИЈА МУЗИКЕ	Пређено градиво из теорије музике.							
МУЗИЧК И БОНТОН	Пажљиво слушање и уважавање извођача. Присуство концерту.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ПРВИ четворогодишње образовање				Наставни предмет: СОЛФЕЋО				
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	- Лествично и терцно кретање, скокови у тонове тоничног трозвука, доминанту и субдоминанту и вођицу, тоналитета који се обрађују. Усмени мелодијско ритмички диктат; -Интонирање интервала и квинтакорада у наведеним лествицама; Интервали до октаве и њихово	Развијање музикалности и музичке писмености кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду децјих песмица, мелодијских примера, примера из литературе	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Препознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас

	записивање у линијски систем; Штимиови лествица које се обрађују							
Ритам	-Ритмичке фигуре на два јединице бријања (синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана) са луковима и паузама; инструменталне наставе. -Умени ритмички диктат;	Развијање моторике и осећаја за ритам; Упознавање са различитим нотним трајањима; Оспособљавање за извођење различитих ритмичких комбинација; Развијање прецизне ритмичке пулсације;Развијање моторике	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица...	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Прпознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке окоснице у оквиру задатка.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати ученички рад, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ четворогодишње образовање				Наставни предмет: СОЛФЕЂО				
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Лествично и терцно кретање, скокови у све ступњеве обрађених тоналитета. Опажање и интонирање три врсте мола и тетрахорада; -Опажање и интонирање тонова, мотива;Интонирање и опажање дурског и молског квинтакорда; Интервали, Проширивање знања из музичке терминологије и увођење једноставних дефиниција;	Развијање музичности и музичке писмености кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду дечјих песмица, мелодијских примера, примера из литературе	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас
Ритам	-Метричке врсте и ритмичке фигуре: јединица бројања четвртина, осмина и четвртина са тачком. -Ритмичке фигуре на јединици бројања (синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фигура).	Развијање моторике и осећаја за ритам; Упознавање са различитим нотним трајањима; Оспособљавање за извођење различитих ритмичких комбинација;	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица...	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Прпознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати ученички рад, исправља, мотивише, анализира, указује на	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе -

	-Триола на јединици бројања - Нови тактови 2/8, 3/8, 4/8 и 2/2 – и само дводелна подела и 6/8	Развијање прецизне ритмичке пулсације;Развијање моторике			окоснице у оквиру задатка.	проблем		музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
--	--	--	--	--	----------------------------	---------	--	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава Разред: ТРЕЋИ четворогодишње образовање Годишњи фонд часова: 2 по групи Наставни предмет: СОЛФЕЋО								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Мелодијски примери (прима виста); Обнављање: утврђивање обрађених тоналитета и скокова у тонове доминанте и субдоминанте, вођицу, терцу тонике и II ступањ; Певање и опажање апсолутних висина, лествица, каденце,квинтакор ада, мелодијских мотива и једноставних примера у дуру и истоименом мољу, - Техничке вежбе: певање хроматких скретница и пролазница уз хармонизацију наставника. Израда диктата; Интонирање D7 у обрађеним тоналитетима са разрешењем у тонику.	Развијање музикалности и музичке писмености кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду децјих песмица, мелодијских примера,примера из литературе	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас
Ритам	-6/8–све основне комбинације и примена лукова и пауза (без поделе тродела). Информативно поређење 2/4 са 6/8.; четвороделна подела осмине и половине као ритмичке јединице. -Триола; -Ритмичко читање инсерата из одговарајуће инструменталне лиртературе	Развијање моторике и осећаја за ритам; Упознавање са различитим нотним трајањима; Оспособљавање за извођење различитих ритмичких комбинација; Развијање прецизне ритмичке пулсације;Развијање моторике	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица...	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Прпознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке окоснице у оквиру задатка.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати ученички рад, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава

Разред: ЧЕТВРТИ четворогодишње образовање					Наставни предмет: СОЛФЕЋО			
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Обнављање и утврђивање пређених тоналитета, Певање мелодијских примера (прима виста), опажање и интонирање лествичних квинтакорда и обртаја, штимова и каденци, квинтакорада и обртаја,Д7 и обртаја, Ум7, -Хроматске скретнице и пролазнице, мутације у мелодијским примерима (дијатонска модулација) и алтерације, Израда диктата	Развијање музикалности и музичке писмености кроз прожимање васпитно образовног процеса у виду децјих песмица, мелодијских примера,примера из литературе	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативн а, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас
Ритам	-Ритмичко читање етида инструменталног типа из градива VI разреда. Парлато пример (прима виста) у свим обрађеним врстама тактова и са свим обрађеним ритмичким фигурама, примена промене кључа или два система.	Развијање моторике и осећаја за ритам; Упознавање са различитим нотним трајањима; Оспособљавање за извођење различитих ритмичких комбинација; Развијање прецизне ритмичке пулсације;Развија ње моторике	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера, песама модела, бројалица...	Вербална, практична, интерпретативн а, демонстративна	Ученик повезује мелодијско ритмичке садржаје за нотну слику. Прпознаје ритмичке обрасце и фигуре. Самостално и у групи изводи ритмичке окоснице у оквиру задатка.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати ученички рад, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава				Наставни предмет: СОЛФЕЋО				
Разред: ПРВИ четворогодишње образовање								
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	- Обнављање: тоналитета, Це, Ге и Еф-дур,а, де и е-мола. Тумачење све три врсте мола;дурски и молски трозвук.	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља,	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа,	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка

Ритам	-Ритмичке фигуре на две и јединици бројања (синкопа, пунктирана и обрнуто пунктирана фиура). - осмински тактови 2/8, 3/8, 4/8, примена лукова и пауза; -Начин извођења: равномерно и ритмичко читање	описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.			групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	мотивише, анализира, указује на проблем	записује, увежбава, пита	култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
-------	--	---	--	--	--	---	--------------------------	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава Разред: ДРУГИ четворогодишње образовање Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Наставни предмет: СОЛФЕЂО								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	- Обновљање: утврђивање обрађених тоналитета; -Певање и опажање апсолутних висина,лествица, каденце, мелодијских мотива у дуру и молу;опажање и интонирање дурских и молских квинтакорада;записивање једноставних диктата,интервали; квинтакорди	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Препознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-6/8–све основне комбинације и примена пређене ритмичке фигуре; им ображенимфинурама; четвртински тактови са св Равномерно и ритмичко читање.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава Разред: ТРЕЋИ четворогодишње образовање		Наставни предмет: СОЛФЕЂО
---	--	----------------------------------

Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	Обнављање (тоналитети из претходних разреда са применом скокова као и фис-мол, Ес-дур, це-мол, Е-дур, цис-мол, Ас-дур и еф-мол уз примену инструктивних вежби;опажање и интонирање апсолутних висина,мотива и једноставних диктата, Интервали и обртаји;Опажање и интонирање консонантних квинтакорада	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање градива солфеђа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика.
Ритам	-Утврђивање градива трећег разреда кроз парлато и ритмичке диктате. - 6/8 такт са употребом пауза и лукова;ритмичке финуре на две и јединици бројања; -Равномерно читање у два система и у једном са променама кључа.							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава Разред: ЧЕТВРТИ четворогодишње образовање Годишњи фонд часова: 2 по групи								
					Наставни предмет: СОЛФЕЂО			
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Мелодика	-Мелодијски примери (прима виста) -Обнављање и утврђивање пређених тоналитета. Певање лествичних квинтакорда, штимова,каденци, Д7 и Ум7, Алтерација; Модулација, Мутација; Опажање и	ЦИЉ учења предмета Солфеђо је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају музичко описмењавање и развој музикалности, креативности, моторичке осетљивости и осећаја за лепо, у циљу ефикаснијег	Усвајање звучних садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз извођење различитих музичких примера.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	Ученик повезује звучне садржаје за нотну слику. Прпознаје лествичну основу. Самостално и у групи изводи лествично, скоковито кретање у мелодијском примеру.	Објашњава, показује, интерпретира , описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, матерматика, свет око нас Повезивање градива

	интонирање апсолутних висина, мотива и једноставних диктата.	разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.							солфеџа са градивом коју ученици обрађују на настави инструмента. Наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, физичко васпитање, српски језик, математика.
Ритам	-Парлато примери у бас кључу; -Осмински тактови, четвртински тактови са обрађених фигурама.; -Ритмички диктати								

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Разред: **ЧЕТВРТИ** четворогодишње образовање Наставни предмет: **Теорија музике**

Годишњи фонд часова: **33** Недельни фонд часова: **1**

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Појмови	Музички појмови и термини.	ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативна, демонстративна	објасни музичке појмове и термине: тонски и нотни систем од велике до треће октаве, виолински и бас кључ, особине тона, метар и метричке ознаке, музичку фразу, агогику, артикулацију, динамику и темпа. Основни украси и фигуре (информативно); запише и препозна лествице, лествичне интервале и квинтакорде, доминантни и умањени септакорд у тоналитету; запише и препозна врсте интервала до октаве (по узору на лествичне); запише и препозна дурски и молски квинтакорд са обртајима и умањени и прекомерни квинтакорд; запише и препозна све врсте	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеџа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
Тоналитети	Теоријско обнављање свих дијатонских лествица, упоређивање истоимених и паралелних тоналитета, карактеристични лествични интервали, лествични квинтакорди, доминантни и умањени септакорд у тоналитету.							
Интервали	Трозвучи: обнављање консонантних квинтакорада и њихових обртаја и умањени и прекомерни квинтакорд.							
Акорди	Четворозвучи: седам врста септакорада, мали дурски септакорд с обртајима.							
Ортографија	Правилно писање.							

					септакорада и мали дурски септакорд с обртајима; правилно пише ноте, паузе и нотне вредности у различитим тактовима;			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ четворогодишње образовање				Наставни предмет: Теорија музике				
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Хоризонтални музички ток	Тетрахорди (дурски, молски, хармонски, фригијски и лидијски) и лествице (дур, све три врсте мола, молдур и модуси)	ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативн адемонстративна	Ученик препознаје и повезује садржаје са сликом самостално и у групи.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеџа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
Вертикална сазвучја	Интервали и обртаји; квинтакорди и обртаји, Д7 и обртаји и свих седам врста септакорада; Многостраност квинтакорада							

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ четворогодишње образовање				Наставни предмет: Теорија музике				
Годишњи фонд часова: 2 по групи								
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Хоризонтални музички ток	Тетрахорди (дурски, молски, хармонски, фригијски и лидијски) и лествице (дур, све три врсте мола, молдур и модуси)	ЦИЉ учења предмета Теорија музике је да ученици стичу знања која подразумевају музичко описмењавање и спознају елемената музике а све то ради ефикаснијег разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што	Усвајање теоретских садржаја и њихово везивање за нотну слику кроз израду различитих вежбања.	Вербална, практична, интерпретативна адемонстративна	Ученик препознаје и повезује садржаје са сликом самостално и у групи.	Објашњава, показује, интерпретира, описује, проверава и прати, исправља, мотивише, анализира, указује на проблем	Прати, слуша, повезује, долази до закључка, анализира, запажа, записује, увежбава, пита	Настава солфеџа, инструмента, наставни предмети из Основне Школе - музичка култура, српски језик, математика, свет око нас
Вертикална сазвучја	Интервали и обртаји; квинтакорди и обртаји, Д7 и обртаји и свих седам врста септакорада; Многостраност							

	квинтакорада	доприноси успешној корелацији са наставом инструмента.						
--	--------------	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиром и поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола тона. Музичка меморија. Самоконтрола звука и разумевање музичког облика. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвици Скале до четири повисилице и једне снизителице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном правцу од истог тона. Дурски трозвук разложено и	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	- Певањем песмица уз клавирску пратњу наставника, свирањем лакних мелодија у четири руке са наставником. - Разговором о карактерима различитих мелодија и песмица, повезивањем песмица са неким причама. Цртањем цртежа који ученике асоцирају на неку композицију. - Свирањем истих тонова уразличитим октавама, и иницирањем визуелног памћења њихових позиција. Слушањем различитих боја истих тонова у свим регистрима. - Показивањем механизма клавира, како чекић удара у жице које вибрирају и производи звук. Слушањем високих и ниских тонова и асоцијацијама на карактере звука у различитим регистрима. - Показивањем исправног положаја за клавиром, својим примером и илустрацијама. - Инсистирањем на	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; да се оријентише на клавијатури; правилно седи за клавиром; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука.	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.		чврстим врховима прстију и правилном положају шаке, док у исто време треба обраћати пажњу еластичност и релаксацију руке и целог пијанистичког апарата - Свирањем и слушањем композиција различитог темпа и иницирати да ученик препозна разлику. - Свирањем и слушањем композиција са различитим карактером и тражити од ђака да препозна разлику. Повезивати карактер музике са људским карактерима. - Свирањем , слушањем и бројањем различитих трајања нота - Истовременим свирањем и бројањем лаких мелодија					
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина.	Циљ учења предмета Упоредни клавири је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског	- Разговор, игра, слушање музике, цртање музичких доживљаја, повезивање музике са сликом, текстом... - Демонстрација коришћења педала, увођење једноставних вежби са педалом - Увођење сложенијих техничких вежби за развој свирачког апарата - Увођење	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се , радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо. Соло певање

	Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Скале и трозвучи Најмање 4 дурске и 2 молске скале у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.	сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	сложенијих техничких вежби за развој свирачког апарата - Увођење кратких вежби за опуштање на почетку и на крају часа, сложеније техничке вежбе, разговор о карактеристикама инструмента и начинима да се инструмент контролише - Упознавање и свирање нових композиција са новим ознакама за темпо - Увођење вежби са компликованијим ритмовима - Увођење вежби неправилног такта - Свирање вежби уз бројање, певање уз свирање вежби са текстом (песмица) - Свирање вежби које имају исписане артикулационе ознаке, објашњавање и демонстрација разлика између ознака - Увођење вежби са означеном педализацијом - Објашњавање појма полифоније и практично приказивање кроз различите примере кретања мелодије - Заједничко свирање ученика и наставника, читање с листа једноставнијих вежби - Анализирање нових композиција са акцентом на сам облик, кроз упоређивање са књижевним облицима, нпр - Свирање лествица и техничких вежби за изједначавање прстију, равномерно свирање		користи педал у делима; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценате; чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; самостално, изражајно свира композиције напамет; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

					слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	----------------------------------	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Техничке вежбе са ритмичким варијантама. Анализа музичких облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двохвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Техничке вежбе, скале	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	- Свирањем полифоних композиција, певање једне и свирање друге деонице у исто време. Рад на карактеру дела. - Логичка и музичка анализа дела, јасна подела композиције на мање логичне целине. - Причом о карактеру музичког дела, асоцијацијама на књижевност, сликарство, филмску уметност. Иницирањем ученичке самосталности у креацији музичке слике. - Свирањем леве руке са десним педалом. Слушањем како педал реагује на тон, и у ком тренутку како утиче на одсвиран тон. . - Учење о различитим врстама педала, слушањем како која врста утиче на тон. Свирањем композиција у којима се користе различите врсте педала. - Инсистирањем на коришћењу целог тела у сврси добијања квалитетног тона. Радом на припреми пред свирање, слушањем тона унутрашњим слухом пре него што се одсвира. - Радом на коришћењу целог пијанистичког апарата, освешћавању различитих покрета који олакшавају извођење музичког дела. - Свесно радити на константном осећају еластичности у току свирања, без икаквих сувишних покрета и усиљености. - Слушањем и свирањем композиција са неправилним тактом. Тапшањем, певањем. - Пажљивим слушањем и спорим свирањем, руке одвојено па заједно. - Свирањем полифоних	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; свира једноставну пратњу на задату мелодију;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо. Соло певање

	и трозвучи Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Најмање 4 дурске скале (које нису рађене у II разреду) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно, као и у распону три октаве у осминским триолама, паралелно. Најмање 2 молске скале у распону две октаве, паралелно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.		форми, певањем и свирањем у исто време. Свирањем у клавирском дуету. Свирањем и слушањем полиритмије. - Упознавањем са правилним извођењима украса у различитим епохама, и свирањем истих, са инситирањем на пажљивом слушању и добром тону. - Радом на лакшим композицијама са циљем да се оне одмах изводе на часу без претходног рада код куће. Прелажењем велике количине програма и логичком анализом дела. - Анализом и појашњавањем музичког дела. Свирањем комплекснијих композиција него у прошлом разреду. - Слушањем и диференцирањем различитих карактера акорада. Појашњавањем какве различити ступњев имају улоге у лествици. - Учењем ђака како се паметно вежба, давањем инструкција о томе који делови треба да се вежбају и како. Развијањем пажње. - Разговором о различитим извођачима и извођењима класичне музике. Слушањем музике на часу, препознавањем различитих музичких инструмената.					
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке.	Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности	- Инсистирати на импровизацији разних тема, свирање акорада на основу мелодијске линије по слуху. - Учењем само из нота без употребе инструмента, крајње једноставних, фактурално елементарних композиција, по извођачким тешкоћама доступних ученику првог и другог разреда основне школе - Демонстрирати ученику корелацију између	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо. Соло певање

	Припремне вежбе за веће интервале. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Читање с листа лакших композиција. Скале и трозвучи Дурске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Молске скале кроз четири октаве у осминама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.	и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.	стварног живота и музике и самим тим побудити његову машту - Демонстрацијом показати ученику коришћење педала као и разних техника (синкопирани педал) - Указати ученику на постојање више гласова, који се могу јавити у једној руци и њихово правилно раздвајање и слушање - Демонстрирати ученику свирање различитих врста украса, по потреби исписати украс нотама како се изводи - Показивати ученику разне типове технике, кроз етиде, лествице и друге техничке вежбе. - Кроз музичка дела упознати ученика са разним ознакама темпа и карактера - На примеру на ком ученик свира причати му о композитору и његовим делима. - Дати ученику да свира једну ритмичку комбинацију а наставник истовремено да свира другу. - Давати ученику на сваком часу да прочита по једну композицију са листа. - Ученику дати аудио примере оркестарске музике а потом да те исте примере свира транскрипцију за клавир. - Ученику сугерисати на делима које изводи делове од којих су та дела састављена. - Задавати му домаће задатке. - Ученика спремати за такмичења кроз вербалну сугестију и музичку сугестију, као и мотивација за такмичења разним наступима и ослобађање ученика за иста. - Утврдити технику и показати нове начине за постизање исте. Нове тактике за савладавање што бржег и лакшег свирања.		техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	---	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава

Разред: **ПРВИ**Наставни предмет: **УПОРЕДНИ КЛАВИР**Годишњи фонд часова: **35**Недељни фонд часова: **1**

Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиrom и поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале. Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола тона. Музичка меморија. Самоконтрола звука и разумевање музичког облика. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвици Скале до четири повисилице и једне снизителице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном правцу од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; да се оријентише на клавијатури; правилно седи за клавиrom; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука.	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1		
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедрних група навише и наниже, развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Скале и трозвучи Најмање 4 дурске и 2 молске скале у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалошка, демонстративна	чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; користи педал у делима; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедрне групе	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Извођење музике

					подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; самостално, изражајно свира композиције напамет; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ТРЕЋИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транспозицијама. Шире нијансирање у динамици, истицање мелодије и диференцирање десне и леве руке. Детаљнија	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности – Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела; свира двохвате са јасним	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	анализа облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двоухвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвуци Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почевши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно кроз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.				диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других клавириста; свира у дуу са наставником или са другим учеником.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Додатна настава								
Разред: ЧЕТВРТИ			Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације. Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама,	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.				емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ПРВИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Положај за клавиром и поставка руку и прстију. Вежбе за опупштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте. Увођење ученика у начине вежбања. Читање нота, знаци за октаве, знаци за	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; да се оријентише на клавијатури; правилно седи за клавиром; примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; примени различита музичка изражајна	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	интервале. Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом. Контрола тона. Музичка меморија. Самоконтрола звука и разумевање музичког облика. Полифонија – канон, имитација. Скале и трозвици Скале до четири повисилице и једне снизилице у размаку једне октаве, у четвртинама, у паралелном и супротном правцу од истог тона. Дурски трозвук разложено и истовремено – основни положај и два обртаја трогласно у четвртинама.				средства у складу са карактером музичког дела; самостално свира кратке композиције напамет; самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука.			
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ДРУГИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; користи педал у делима; уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; чује и примени више динамичких нивоа пијанисимо,	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Извођење музике

	пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе. Скале и трозвучи Најмање 4 дурске и 2 молске скале у осминама у размаку две октаве, паралелно. Трозвучи, разложено и истовремено, у размаку две октаве – завршетак секстакордом.				мецопијано, фортисимо, мецофорте; јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; самостално, изражајно свира композиције напамет; развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ТРЕЋИ			Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР		Годишњи фонд часова: 35		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација

			садржаја					
Извођење музике	Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Даљи рад на техници зглоба кроз свирање интервала до квинте. Техничке вежбе са ритмичким варијантама и хроматским транспозицијама. Шире нијансирање у динамици, истицање мелодије и диференцирање десне и леве руке. Детаљнија анализа облика уз тумачење значења и конструкције дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ... Шире упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двоухвата, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала. Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер. Свирање у дуу. Техничке вежбе Вежбе за: правилно низање тонова, изједначавање удара, учвршћивање	- Достицање вишег нивоа знања за развијање техничких способности – Достицање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; примени више динамичких нијанси у свирању; негује културу тона; објасни својим речима значења термина музичке форме и конструкције дела; свира двоухвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; свесно користи директан и синкопирани педал; јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; препознаје музичке елементе у свирању других клавириста; свира у дуу са наставником или са другим учеником.	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	прстију, различиту артикулацију. Скале и трозвучи Дурске скале по квартном кругу до четири предзнака (почевши од тона ЕФ) у распону две октаве у осминама паралелно и супротно. Хроматске скале у распону две октаве, паралелно. Трозвук четворогласно крз две октаве разложено. Читање с листа лаганих вежби, одвојено и заједно.							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ – Допунска настава								
Разред: ЧЕТВРТИ		Наставни предмет: УПОРЕДНИ КЛАВИР			Годишњи фонд часова: 33		Недељни фонд часова: 1	
Тема	Садржај програма	Циљеви учења	Начин остваривања садржаја	Методе рада	Исходи	Активност наставника	Активност ученика	Корелација
Извођење музике	Решавање техничких и музичких проблема. Вежбе за: јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; повећање распона шаке. Припремне вежбе за веће интервале. Изграђивање технике двогласа у полифоним композицијама. Проширење динамичке лествице као рад на упознавању елемената правилне интерпретације.	- Достизање вишег нивоа знања за развијање техничких способности - Достизање вишег нивоа знања за развијање интерпретације - Усавршавање технике и моторике код ученика.	- Кроз вежбање и свирање тонских, техничких вежби и етида уз помоћ наставника - Кроз вежбање и свирање комада и песмица - Равномерно свирање одговарајућих тонова лествице са обе руке истовремено.	Индивидуална, вербална, дијалогска, демонстративна	чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; коригује лоше извођење у току свирања; у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње;	Објашњава, показује, прича, свира, мотивише	Слушају, мисле, певају, играју се, радују се, питају, закључују, описују.	Солфеђо

	Примена педала. Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ... Украси – двоструки предудар, групето, трилер. Читање с листа лаких композиција. Свирање у клавирском дуу. Скале и трозвучи Молске скале по квартном кругу (почевши од тона ДЕ) до пет предзнака кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном кретању. Велико разлагање трозвука (арпеђо) у осминама, кроз две октаве. Доминантни и умањени септакорд (арпеђо) у осминама, кроз две октаве.				појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; учествује на јавним наступима у школи и ван ње; пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; критички прати сопствени развој; самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.			
--	---	--	--	--	---	--	--	--